

VIII.

České modlitby a meditace z roku 1521.

Vydal

Dr. Jan Nep. Sedlák,
arcijáben metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze.

S 2 přílohami.

Pragae 1909.

Sumptibus editoris. Typis archiepiscopalis officinae
typographicae Pragae.

N. E. 16.307.

Nihil obstat.

Dr. Ant. Podlaha,
censor.

Imprimatur.

Pragae, die 3. decembris 1909.

Leo Cardinalis de Škrbenský,
archiepiscopus.

Obsah.

Předmluva.	V—X
Slovníček méně obvyklých slov	XI—XIV
I. Bohomyšlna przemyślowanie a modlitby S ^o Anzhelma k zbuzenij baaznie božie .	1
II. Sv. Anselm: Oplakávání ztraceného panenství	5
III. Sv. Anselma Modlitba za przately .	10
IV. Sv. Anselma Modlitba za neprzately .	12
V. Sv. Anselma Modlitba ku Pannie Marygi .	15
VI. Sv. Anselma modlitba k Panně Marii .	17
VII. Sv. Anselma Modlitba o pannie Marigi .	20
VIII. Sv. Anselma Gina modlitba ku pannie Marij .	23
IX. Sv. Anselma O swatem Janu Ewangelistu .	25
X. Sv. Anselma Modlitba k swatemu Janu ewangelistu .	29
XI. Sv. Anselma Modlitba k swatemu Janu, krztiteli božímu	35
XII. Sv. Anselma Modlitba k Swateemu Petru, Apofftolu bo- žímu	39
XIII. Sv. Anselma Modlitba k swatemu Sstiepanu .	43
XIV. Sv. Anselma Modlitba k swatee Marzi Magdalenie .	48
XV. Modlitba ku panie Marigi Mamulia Rothomagfkeho .	52
XVI. Sv. Anselma Ku pannie M. .	54
XVII. Sv. Anselma Modlitba o swatem kržízi .	59
XXVIII. Modlitba przed božím vmučením .	61
XIX. Modlitba przed Božím vmučením .	63
XX. Modlitba przed Božím vmučením .	63
XXI. Chwala kržíze	64
XXII. Modlitba za hrziechy s nabožnu wažnoŝti .	66
XXIII. Sv. Isidora: Kvílení duše hříšné .	69
XXIV. Modlitba za odpuštění hříchů .	70
XXV. Sv. Isidora Kwílení hrzišníka .	73
XXVI. Z modlitby sv. Anselma k sv. Martinu a k sv. Štěpánu	75
XXVII. Úryvky z modlitby sv. Anselma k sv. Pavlu apoštolu .	77
XXVIII. Z modlitby sv. Anselma k sv. Ondřeji .	79
XXIX. Modlitba ranní .	81
XXX. Sv. Anselma O pannie Marij modlitba .	82
XXXI. Tři kratší modlitby k P. Marii .	84
XXXII. Sv. Augustina Ku pannie M. modlitba .	86
XXXIII. Modlitba sv. Kriŝtofoma przed przigimanijm tiela a krwe Kryŝtowy .	88
XXXIV. Jiná modlitba před sv. přijímáním .	89
XXXV. Po przigimanij .	90
XXXVI. Modlitba Swateeho Anzhelma s diekowaniem .	90
XXXVII. Zprawa toho, czo ŝe w tiechto knihaach zawieeraa	94

Předmluva.

Vzácný rukopis z r. 1521, jež tuto vydáváme, nalézá se v knihovně v. v. metropol. kapit. pražské sub sig. B. XI. a uvádí se v Katalogu rukopisů kapitolních od Dra Ant. Podlahy v čís. 300. Formát: 15·2 *cm* šířka, 20·1 *cm* výška. Psán na silném většinou pergamenu; písmo veliké, gotické; na stránce 18 řádků. Vazba je pozdější, neozdobná a otřelá, s kusými sponami. Začátek chybí. Celkem má rukopis 131 listů; 20 stránek má okrajové ozdoby a více méně bohaté iniciálky barev lahodných a živých s hojným zlacením. Ozdobeny jsou: list 12 *a*; má okrajovou ozdobu rozvilinovou z pestrých rozstřepených listů; dole v rohu sedící jelen; iniciálka *U* rozmazaná. List 15 *b* má podobnou okrajovou ozdobu; iniciálka *U* zlacená; v dolejším rohu opice. Podobně jest na listu 19 *a*; iniciálka *S* rozmazaná; v rozvilinové ozdobě pták. Na listě 26 *a* rozvilinová ozdoba, dole lesní muž; iniciálka *M* zelená, lupeny vyplněná; pozadí zlacené, karminově orámované. Na listu 29 *a* iniciálka *S* červená, lupenová, pozadí zelené; okrajový ornament je z bohatých rozvilin listových a květových, vycházejících z modré masky, na níž stojí klovající ji pták. List 31 *b* má iniciálku *S*, valně setřenou, vyvíjející se v okrajové listoví a květové rozviliny; v dolejším rohu pravém nezřetelná droalerie: nahá sedící postava na loutnu hrající, naproti ní sedí nějaké zvíře. List 37 *b* má iniciálku *S* zelenou, lupenovou; pozadí zlacené, orámování červené. Okrajové ozdoby mají motiv bodláku, v němž jsou různí ptáci. (Viz příl. I.) List 46 *b* má iniciálku *S* modrou, lupenovým motivem vyplněnou; pozadí červené, filigránovým zlatým motivem nitkovým oživené; orámování zelené. Na kraji bohaté pestré rozviliny listové a květové. V dolejším pravém rohu sedící jelen. Na

listu 51 *b* iniciálka *S* šedomodrá, lupenovým motivem vyplněná; pozadí zelené, zlatým filigránovým vzorem oživené; orámování zelené. Na okrajích rozviliny luskové. (Viz příl. II.) List 57 *a* má iniciálku *S* žlutohnědou; pozadí modré, filigránovým zlatým ornamentem oživené; orámování zelené. Na okrajích bohatý ornament listový a květový. Podobně jest na listu 63 *b*, na němž iniciálka *S* zelená, lupenová v modrém pozadí a hnědém orámování. V dolejší levém rohu pták. List 69 *b* má iniciálku *Z* modrou, akanthovou, orámování zelené; okrajový ornament větvice růžové s květy a poupaty; mezi nimi dva ptáci. (Srv. Dr. Ant. Podlaha: Knihovna kapitulní v Praze. Str. 149—151, a obrazy tamže čís. 171. a 172., dle nichž otištěny přílohy I. a II. této edice.) List 73 *a* má iniciálku *P* lupenovitou, modrou, v zeleném rámci na zlatém pozadí; na okraji pestré rozviliny s vkomponovaným ptákem. Na listu 80 *a* je iniciálka *Z* lupenovitá, modrá v zeleném rámci na pozadí zeleném, oživeném zlatým filigránovým ornamentem; na okraji vkusné pestré rozviliny. List 83 *a* ozdoben inic. *K* lupenovitou, karmínovou s rámcem i pozadím modrým; pozadí oživeno zlatým nitkovým ornamentem; na okraji pestré rozviliny lahodných barev. Na listu 85 *b* je inic. *P* zelená, rozmazaná, v pestré rozviliny vyběhající. Další ornament jest až na listu 113 *b*, kdež inic. *Z* lupenová, zelená, přechází v pestré rozviliny okrajové. Táž má orámování karmínové s pozadím zlaceným s nitkovou ozdobou. Na listu 118 *b* jest inic. *T* lupenová, modrá, rozvíjející se v pestrý marginální ornament lupenový a květový; má orámování zelené a pozadí tmavozelené se zlatou filigránovou výzdobou. List 123 *a* má inic. *P* rozmazáním porušenou, modrou, lupenovou, v orámování zeleném, se zlaceným pozadím; na okraji pestré rozviliny. Na listu 125 *b* je inic. *P* lupenová, karmínová, jež přechází v okrajové rozviliny; orámování má modré, pozadí tmavozelené se zlatým nitkovým ornamentem. Nadpisy modliteb jsou modré neb červené; taktéž jsou i iniciálky menších statí; velké písmeny vesměs vyplněny žlutě neb zlatově.

Jemné linkování v celé knize patrné. Ač kodex značně opotřebován, jsou barvy ornamentů i čern písma velice svěží.

Interpunkce je velice kusá; jen sem a tam je čárka, tečka neb i dvojtečka. Vlnitá vlasová čárka bývá místo tečky i čárky; na př. *nałwietczij*. Písmena veliká psána nedůsledně a zcela nahodile; na př. „*chzeł mily pane chczet Slużebnik twuog*.“ Tak jest i u vlastních jmen; psáno na př. „*pane boże, geżifli, krytus paan, marya*“, ale hned zase: „*Gezus, Maria, Boże, Jene*.“ Dlouhé hlásky označeny dvojitou hláskou, na př. „*twee, nutij, maa, paan*“, ale i čárkou na př. „*fwé, prołim, fwú, í = ie*“, neb neoznačeny vůbec, na př. „*mileho tweho, neprzatel mych*.“ Měkké souhlásky označeny též nedůsledně; *č* psáno na př. *cz, čz, cż*, neb jest tečka uprostřed nad *cz*; *ř* většinou psáno *rz*, zřídka jen *řz, rż*, ale několikrát i *ř*. Důsledně psáno *ż*. *Ť* označeno „*tie*“, *ň* mívá nahoře tečku i když psáno „*panij*“; podobně stává tečka nad *d* v slově „*vdiel*“ a nad *w* v slově „*wiera*“, *wiecie*“ a pod. *Š* označeno dvojitým *ff, fs* Sł. Pozoruhodno je, že „*jsem, jsi*“ psáno důsledně „*fem, fy*“; *g, i, j* užívá se různě na př. „*gei, tainoft, dawag*“; podobně i *v* a *u* na př. „*tebú, teb v*.“ Diakritických znamének užito tudíž velice různě a nahodile.

Podobně jest i v příčině pravopisu. Nalézal se psáno *fin* i *fyn*, *fkritv* i *fkrity*, *nałiczenu* i *nałyczeny*; *dobri, zbor, rebtati, netbanliwy, Marya, Marygi, a pod.*

Obsahem kodexu jsou z největší části modlitby sv. Anselma. Sv. Anselm (1033—1109, „otec scholastiky“, 1093—1109 arcibiskupem v Canterbury) napsal veliké množství spisů bohovědných, mezi nimi i XXI *Meditationes* a LXXV *Orationes*. A z těch nalézá se — pokud bylo možno zjistiti — v kodexu překlad 2 *meditac* a 20 *modliteb*. Výběr jest zcela nahodilý a celkem nesouvislý. Dále obsahuje kodex 2 úryvky ze spisu sv. Isidora, (560–636), biskupa v Seville, a to ze *Synonymorum sive Soliloquiorum animae peccatricis libri II*. Ze spisů sv. Augustina (354–430) je v kodexu překlad 1 modlitby, ne-li více, což na ten čas

VIII

nebylo lze zjistiti Ze spisů sv. Jana Zl. (347—407) jsou zde 2 ne-li 3 modlitby přeložené. U 8 článků nepodařilo se zjistiti autora; u některých nelze ani říci, je-li to originál neb překlad odjinud.

Jedna z modliteb nalézá se v kodexu dvakrát, ač v překladu místy pozměněném a částečně s novým obsahem, který v první modlitbě neuveden. Rovněž se opakují i některé stati. Vypátrání lat. originálu stíženo tím, že počátek některých přeložených statí vytržen je maně z některé věty, třeba z prostřed odstavce a to z článku, jenž nad to vše má zcela jiný nadpis. Srv. níže str. 75, 77, 78. 79 pozn.

Překlad je ceny nestejný; někde přesný i v duchu české řeči správně podaný; někde nejasný, nepřilehavý a těžkopádný. Písař nechránil se chyb, jako: „czo ma“ místo „co já“, „mutili“ místo „máte-li“, „trpij to“ místo „trápíte“ a pod. Tu a tam připsáno některé slovo nad řádkami; rasur a mezer je pořádku. Co do mluvnických zvláštností pozoruhodno, že slova „radezij, fvdij, fmirčzi“ mají někde tvar nesklonný; „prfa“ má dat. prfuom i prfijm, gen. prfij; lok. od slova čzin je čzinijch; časté je užívání příklonného *ł* a *ż*. Místo *ou* je všude důsledně *ú*. První os. množ. počtu končí na *my*; na př. fmy, dawamy, widimy, klanijmy, bywamy a pod. Z germanismů shledáváme: „ffeńkugeff, hadruge fe, z gruntu, kofstowati, czentnerz, ffrám, mordowati.“ Spojky „aby“ užívá se i pro os. 1. a 2. jed. čísla; zřídka se nalézá abych, abys. Osob. 2. mn. čís. je všude byffte. Lat. adjekt. na — bilis končí v překladu skoro vesměs na — tedlný.

Na konec kodexu připojil písař letopočet 1521, z čehož je zřejmo, že kniha ta má nyní ctihodné stáří bezmála 400 let.

Edice upravena dle pravidel nynější interpunkce; veliké písmeny neodůvodněné zaměněny malými; jinak opsán text zcela přesně. K snadnějšímu porozumění sestaven slovníček méně obvyklých slov.

Při srovnávání př. kladu s latinským originálem, pokud se podařilo jej nalézt, sloužil za základ *Patrologiae*

cursus completus, jež vydal J. P. Migne, a to Tom. LXXXIII. a CLVIII., kteréž se při jednotlivých statích podrobně citují.

Při edici této vzácnou radou a i jinak nápomocen mi byl vys. důst. pan Dr. Antonín Podlaha, metropol. kanovník u sv. Víta v Praze, jež i clichés k oběma přílohám opatřil. Za laskavé jeho služby buďtež mu tuto vzdány nej-srdečnější díky!

V Praze, dne 28. listopadu 1909.

Dr. Jan Nep. Sedlák.

Slovníček méně obvyklých slov.

Auwe heu, cheu, vae!
bezstudna impudens
blaznowa fatua
blŕŕticzŕj micans
bodete pungitis
bodliwy pungens
czentnerz talentum
čzigi sentio
čzłowieček homuncio
dobrodinstwŕj beneficium
Ey! ecce!
gedinee nisi ut, solum
gedinka singularis
hadruge ŕe discordat
hampayŕ prostibulum
haużewnŕ compagem
hoditi ŕebŕ corruere, praecipitari
holomczŕ satellites
hŕf agmen
chaterny macer, miserabilis
chowačzka lactatrix
chowala nutritiv, lactavit
chrapanie sopor
chtiečz affectus
kalŕŕŕŕie volutabrum
kath tortor
kdež, kam quo
když quando
klnvti execrari
kocham exsulto
kolŕtuge praegustat
kruopie guttae
ktož quis
kwetnuczŕ floriger
lekarzŕtwie medicina
lifagiczŕj blandiens
lŕŕŕe suadetis
materzin maternus
mielŕŕŕienŕn civis
miłofrditel miserator
miłofŕj nednžŕm amore langueo

miłofŕny pius
močzidło coenum
morderz interfector
mordugiczŕj perimentes
mrcha pecus
mrzkoŕŕ sordes, foeditas
mrzutŕ obstinatus
mrzutielŕŕŕj vilius
myŕl, pomyŕl! cogita!
naboženŕtwie supplicatio
naizuorziwelŕŕj districtissimus
naŕiel seminasti
neczitedlny insensibilis
nečzitedlny non sentiens
nedužiczŕj languens
nemoziž wiecze non plus valeat
nenawiŕŕny odiosus, odibilis
nerownag gim ne metiaris eis
nelŕogte, nelŕoyte! vae! heu!
nezbednie importune
nezbednoŕŕ enormitas
nezpuoŕŕobnoŕŕ importunitas
nezŕŕŕižitedlnee investigabiles
nežŕty ulcera
nikda, nikdŕž nunquam
obczowanie, obečzenŕtwie familia-
ritas
oblehčzenie relevamen
obleniug hebetet
obietowati praesentare
obrancŕz defendens
obražŕj dissentit
obwłažowanie abominatio
obžiwitel recreator
oddycham suspiro
odpočziwadło reclinatorium
odpuŕtitel indulitor
odtahowal differas
oŕŕierowano offerendum
ohražŕ muniat
okulŕlenie gustus

XII

ofrdí praecordia
 offkliwoſt opprobrium
 owotczij fructus
 padeny praecipitatus
 pečzugi ſe ſollicitus ſum, ſatago
 pieſtúnka nutrix, altrix
 plapola aestuat, flagrat
 pobiehl aufugit
 počzigi ſentiam
 pohrzbefs ſepelis
 pokaži probo
 pokržitil baptizasti
 popuzel provocavi
 poručeny commiſſus, commen-
 datus
 poſluhovati obſequari
 poſſetrz adverte!
 potupník contemptor
 potwornoſt enormitas
 powaha conditio
 powod ſons
 powodowee exactores
 poznaly agnitus
 proczęż, proczęż cur, quare
 prolamugiczij ſlowa verba inter-
 rumpendo
 proſitedlnee impetrabile
 proſitel orator
 prúd torrens
 przehražugete obruitis
 przemyſlowanie meditatio
 przeſtupník, -itel praevaricator
 przyczyna occasio
 przigíti accipere
 przikłopotaly irruant
 przikwačzugij obruunt
 przimluwčzij, przimluwitel inter-
 ceſſor, interventor
 puočzenu miłoſt gratiam datam
 puoyčzugi concedo
 putowanie zemské terrenum exi-
 lium
 pycham ſuperbio
 radezij conſiliarius

rebtal fremens
 rozeny hrziech originale peccatum
 rozhniewal indignans, reus
 rozmarzena tepida
 rozmarzena leži tabeſcit
 rozraz ſe ſcindere
 rozſedliny ſciſſurae
 rozwież ſolve!
 rytierz miles
 rziehagiczij anheli
 rzwanij rugitus
 ſiroba orbitas
 ſkruffenie compunctio
 ſmaha ſqualor
 ſmirčzij reconciliator
 ſmrduť, ſmrduť fetidus, foeda-
 tus
 ſnaſij ſuſtinet, tolerat
 ſnímatel hrziechuo tollens peccata
 ſpoluželeg compaſſio
 ſrownati ſe concordent
 ſłužený anxius
 ſtkwuczij ſplendidus
 ſtranka pars
 ſtraſſliwy horrendus, horribilis
 ſtraſſim ſe horreo
 ſtudnicze ſons
 ſtydkoſt pudor
 ſtyłſtie ſe taedet
 ſudczij, ſvdcze iudex
 ſwiedoma conſcia
 ſwodiete ſeducitis
 ſſeňkug propina
 ſſerednoſt obſcenitas
 ſſinula alienata
 ſſramy cicatrices
 ſſtiaſnoſt ſelicitas
 tapa fluctuat
 tepru nuperrime
 towarzyſtwo ſocietas
 trefkce arguit
 trefkce ſe arguitur, percutitur
 triznowati diſſecari
 trúbenie clangor

tulanij peregrinatio	wypowiedienij exilium
včzedlnik discipulus	wyraz ! excute !
vkaleny volutatus	zamordował peremi
vkazatel monstrator	zamuczenie tribulatio
vrazcze offensor	zamutek, zarmutek tribulatio
vlečzenie sanatio	zaplatitel redditor
vraženie offensio	zapłaty pretia
vflyfitedlny exorabilis	zaśakło frdcze obriguit animus
vflyfitel exauditor	zaślużenie meritum
vflyflyany exauditus	zarzeczony obrutus
vřwadłoř ariditas	zatraczeny perditus
vtrham detraho	zatratitel damnator
wečz se dala quod subiit	zatratitelka perditrix
wefelee laetitia	zbitie plagas
winnik, winny reus	zburzenie incitatio
wiřal, wifel pendebat	zdrzał teneam, sustinuisti
wiziř vide!	zalknutí singultus
wnahle subito	z gruntu zahynuti funditus interire
w nedogipky ex improviso	zchwałim probabo
wnenanade improviso	zkuffował probabas
wnitřnij wieczy interiora	złobiwoř malitia
wratitel redditor	złobiwy malevolus
wraředlnik homicida	znamenam animadverto
wrtij se voluntantur	zřzetedlny apparens
wruczij fervida	zřřrařeny territus
wřatě insitae	zřřeraditi sordidare
wřliczka omnia	zřřeraditel sordidatrix
wyčzitam recenseo	zuofati desperare
wydawiti exprimere	žebrzeczy mendicans, mendicando

České modlitby a meditace

z roku 1521 *).

*) Nadpis tento doplněn dle obsahu.

[I. Bohomyšlna przymysłowanie a modlitby S^o Anshelma k zbuzenij baaznie božie.] ¹⁾

[1^a] ftniegie ²⁾ ona bohu nežli on lidem. Bieda mnje! Negfem čzłowiek, ale offkliwost lidij, mrzutieiffij nežli howado, horffij než mrcha ³⁾). Styfftie se duffi mee s žiwotem mym ⁴⁾); žiw byti se stydím, vmrzieti se hrozím. Czož tehdy nastává tobie, o hrzieffniecze, gedinee aby we wfsem žiwocie twém plakal žiwota twého, aby on sám wfseczken plakal febe fameeho ⁵⁾). Ale y w tom takee duffe má biedie daná a diwnie biedna ⁶⁾), neb ne tak welmi želij, iak welmi se zná. Ale tak bezpečna dřízime ⁷⁾), iako czoby trpiela, ne-

¹⁾ Závorkami [] označeny jsou v této edici doplňky vydavatelovy; () označeno, co od překladatele v rukopisu přidáno, ale v lat. orig. se nenalézá. Nadpis přijat z obsahu na konci. ²⁾ Počátek českého překladu chybí, jestli 1. list v kodexu vytržen. V orig. lat. zní počátek takto: „Meditatio II.: De terrore iudicii, ad excitandum in se timorem. Migne, CLVIII., 722 ss. Terret me vita mea, quia diligenter discussa, apparet mihi tota aut peccatum, aut sterilitas fere tota vita mea: et si quid fructus in ea videtur, sic est aut simulatum, aut imperfectum, aut aliquo modo corruptum; ut possit aut non placere, aut displicere Deo. Ergo, o peccator, vita tua jam non fere tota; sed certe tota aut in peccato est, et damnabilis; aut infructuosa, et contemptibilis. Sed quid separo infructuosam a damnabili? Utique, si est infructuosa, est et damnabilis. Constat enim et verum est, quod Veritas dixit: Omnis arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur. Denique, si quid ago utile, prorsus nullatenus illud compenso alimentis corporis, quibus abutor. Sed quis pascit pecus, quod nec tantum prodest, quantum consumit? et tamen tu benignius Deus, tu nutris, et expectas tuum inutilem vermem, et foetentem peccatorem. Quam tolerabilius canis putris foetet hominibus, quam anima peccatrix Deo; quam infelicius ista Deo, quam ille hominibus! .“ Prvé, neúplné slovo, jímž rukopis náš začíná, dlužno tedy dle latinského textu doplniti v „[neffta] ftniegie“ (infelicius). ³⁾ Orig. „vilis pecore, pejus cadavere“. ⁴⁾ Orig. „Taedet animam meam vitae meae.“ ⁵⁾ Orig.: „ut ipsa tota [scil. vita] se ploret totam“. ⁶⁾ Orig. „miserabiliter mirabilis et mirabiliter miserabilis“. ⁷⁾ t. j. dříme, „torpet“.

wieducí⁸⁾. Duffe neplodna, czo činijš? czo drziemefs, duffe hřziefsná? Den řvdy przifšel, blisko gest den panie weliky, blíz[1^b]ky a rychly naramnie, den hniewu den ten, den zamvczenie, den svzeniee, den swiezele a biednoří, den temnořtij a mrakoty, den mhy a wichru, den trůby a trůbeniee. O hlas bořij hořzky! Pročzeř řpiefs, duffe rozmarzena a hodnaa potwornořti tee, w ktereř řpiefs⁹⁾. Ktoř neprocřtij, ktoř ře netřzeře k takowému hromu, neřpie, ale vmrzel gest. Strome neplodny, kde gest owotcze twee? Strome hodny sekyry a ohnie, hodny podtietie a řpálenie, ktere gest owotcze twee? Zagistee trniee bodliwee¹⁰⁾ a horzczij hřziechowé. ktereř o by tie tak bodlo, aby ře zlamalo; tak horzkořt czynilo, aby zmizelo¹¹⁾. Snad mniefs, ře gest maly nie[2^a]ktery ten hrziech. O by prziefny řudcze tak waařil niektery hrziech! Ale bude vřřak, kařdy hrziech skrze przestůpenie panu hanbu czynij. Kteryř tehdy hrziech řmieti bude czlowiek nazřwati malym? Neb boha zle cztij, kdyř gest maly? ¹²⁾. O drzewo vwadlee a nevřitecznee wiecznych ohniuo hodnee, czoř odpowieř w ten den, kdyř od tebe pořadan bude ař do wokamřenie czas řiwota tobie puogčzeny, kterak byl od tebe straweny? Tehdař owřřem potupeno bude¹³⁾ wřřeczko, czořbykoli nalezeno bylo na tobie řkutku nebo prazdnee řzeci a mlčenie, ař do naimenřřieho myřřlenie y to, ře řy řiw byl, nebudeliř k boři wuoli [2^b] zpraweno. Neřtogte¹⁴⁾, kolik hřziechuo wywalij ře na tie w nedogřpy iako z zaloh¹⁵⁾, kterychř nynie newidijs, w prawdie wietczřch a řnad y hrozniefřřijch, neř ty, ktereř nynie widijs y kolikř nebyti zlymi mnifs; y kolikř byti dobrymi wieřzijos, odkrytu twarzij vkařij ře tam přzečzernymi hřziechy. Tam bez pochybeniee wezmefs, kterak řy činila

⁸⁾ Orig. „velut quid patiatur ignoret.“ ⁹⁾ Orig. „anima tepida et digna evomi.“ ¹⁰⁾ Orig. „spinae pungentes.“ ¹¹⁾ Orig. „sic pungerent confringerentur, sic amarascerent, ut evanescerent.“ ¹²⁾ Orig. „Sed heu me! nonne omne peccatum per praevaricationem Deum exhonorat? Quid ergo? peccatum peccator audebit dicere parvum? Deum enim exhonorare, quando parvum est?“ ¹³⁾ Orig. „condemnabitur.“ ¹⁴⁾ Orig. „Vae.“ ¹⁵⁾ Orig. „ex improviso quasi ex insidiis.“ „V nedojipky“ staročesky = z nenadání, neočekávaně.

w tiele ; tehdaž, když giž nebude czaſu milofrdenſtwij; tehdaž, když pokaniee nebude přizgato ; když oprawenie nebude dopufftieno. Zde mysl¹⁶⁾, czo ſy czynila, czo muſiſz wzięti. Geſtliže mnohee wieczy dobree, ne mnohee zlee ; mnoho ſe radug ; geſtliže mnohee zlee wieczy, nemnohee dobree ; [3^a] mnoho kwiel !¹⁷⁾ Neužiteczny hrzieſſniče, nemaffliž doſti na tomtó k rzwaniy ?¹⁸⁾ nemaffli doſti na tom k wywedenij krwe a licze k ſlzá^m ?¹⁹⁾ O diwna twrdoſti, ktereéžto k złamanij lehka gſu [tak] welika kladiwa !²⁰⁾ O neczitedlna drziemoto²¹⁾, ktereéz k probuzenij gſv tupij tak ostrzij oſnowee ! O ſmrtedlnee chrapaniee²²⁾, kterehož k zbuzenij nezwuczny geſt tak ſtraſſliwy hrom ! Hrzieſſniče neužiteczny, doſti by na tomtó miel k wſtawiczneemu kwilenij, wyſtačziti tobie muože k požíranij wſtawičznych ſlzij²³⁾. Ale proč mam o tiezkoſti a welikoſti poſtihugiczij biedie²⁴⁾ czo przykrytie mlczeti²⁵⁾ a oczim duſſe me ſlzi kraſti.²⁶⁾ Nebo aby wnenadale [3^b] przyklopotaly nahlee bolesſti, aby wnahle ſe přiwalila neſneſitedlna baurze ? Giſtie ne tak ma cziniti hrzieſſnik. Neb powiemli, (czož) czožkoli gedine budu moczi wymyſliti, geſſtie k tomu, iakž ſamo w ſobie geſt, nebude moczi przyrownaano byti. Protož wywoďte oči me ſlzi přes den y přes nocz a nemlczte ! Przicziniž tehdy, hrziſſniče, prziczin ſwrchním biednoſtem brzemene²⁷⁾. Przidag ſtrachu k ſtrachu, kwilenie na kwilenie ! Nebſ ten tebe ſuditi bude, k gehož odſvzenij naležij, czožkoli nepoſluſſny bohu nebo przeſtupnik²⁸⁾ hrzeſſij, kteryž mi za zlee dobrym odplatił, genuž zlym ia odplacziem [4^a] za dobree ; kteryž nynie geſt naiſneſitedlnieiffij, tehdaž bude naizuorziwieiffij ; nailitoſtiwieiffij nynie, naiſprawedliwieiffij tehdaž. Bieda mnie, bieda mnie ! Komu ſem ſhrzeſſil ?

16) Orig. „Hic cogita“. 17) Orig. „multum luge“. 18) Orig. „ad immanem rugitum“. 19) Orig. „ad eliciendum sanguinem et medullas in lacrymas.“ 20) Orig. „ad quam confringendam leves sunt tam graves mallei“. 21) Orig. „insensibilis torpor“. 22) Orig. „letalis sopor“. 23) Orig. „ad sorbendas juges lacrymas“. 24) Orig. „imminentis miserie“. 25) Orig. „quidquam dissimulando tacere.“ 26) Orig. „oculis animae meae furari“. 27) Orig. „auge superioribus aerumnis pondus“. 28) Orig. „praevaricator“.

Boha sem neucetil, wšsemohuczieho sem popvzel²⁹). Hrziefšny, czo sem czynil? komu sem czynil? Zle sem czynil. Nestogte, nestogte! Hniewe boha wšsemohuczieho, kterakž budeš moci zařtawen byti na mnie? Nenie, czo by tie mohlo šneřti na wšsem mnie³⁰). O vřkosti! Odtud budu řalugiczij hrziechowé, od onud řtrařfliwa řprawedlnošć; zezpod otewřřena hrozna propařť pekelnij; řwrchu hniewiwy řvdce, wnitřz paliczie řwiedomie, wnie ho[4^b]řziczij řwiet. řprawedliwy řotwa řpasen bude; hrzieřřnik tak pořřřřeny k ktere řřranie ře przitřřkne? kde ře řkryge? kterak ře vkaře. ³¹) Skryti ře bude nemořřnee, vřkazati neřneřředlne. Toho řadati bude a nikdy nebude toho; klnvti budu a wřřdycky przitomnee bude³²). Czoř tehdy bude? Czo bude tehdy? Kto mne wyřřhne z ruku bořřich? Odkawad mi rada bude? Odkawad zdrowie? ³³) Kto geř, kteryř welikee rady angel, kteryř řlowe řpařitel, abych gmeno geho proneřř? Gřřřtie tent (Gezus, tentyř geřř řudce, w gehořřto ruku ře trřefu. Oddechniř giř, o hrzieřřniče, odechni a nezuofag! Dofag w toho, kteréhoř ře bogiřř. Vtecz k tomu, od kte-[5^a] rehořř pobiehl; wřzewag neřbednie³⁴), ktereegoř řy rozhniewal pyřřnie. Geřřřři, pro to gmeno twee vřziř mi podle gmena toho ' Geřřřři, geřřřři, zapomeř na pyřřneho popuditele³⁵), a wřhledni na biedneego wřziwatele gmeno řladkee³⁶), gmeno vtieřřené, gmeno pořřilniugiczi hrzieřřnika: a gmeno blahoslawenee nadiege. Neb czo geřř (Gezus, gedine řpařitel? ³⁷) Protoř, geřřřři, pro tebe řameego buř mi geřřřř, kteryř řy mie vřzinil, abych neřahynul; kteryř řy mne wykupil, neřatraczugř; kteryř řy mne řřwōřřil twu dobrotiwōřřij, aby neřahynulo dieelo twee mū neprawōřřij. Prořim [5^b] naimiľōřřiwieiřřij, aby nepotratiľa ma neprawōřř, czoř vřziniľa twa wšsemohuczij dobrotiwōřř. Pomoziř ³⁸), przenaľdobrotiwieiřřij, coř twee gořř, a řetřzi, czoř czizieho geřř. Geřřřřři, geřřřřři, řmiľug ře,

²⁹) Orig. „provocavi.“ ³⁰) Orig. „possit tolerare in toto me.“

³¹) Orig. „constrictus ubi latebo? quomodo parebo?“ ³²) Orig. „istud exsecrabor et ubique erit.“ ³³) Orig. „salus“. ³⁴) Orig. „importune“.

³⁵) Orig. „provocantem“. ³⁶) Orig. „invocantem nomen dulce, nomen delectabile“. ³⁷) Orig. „nisi Salvator“. ³⁸) Orig. „recognosce“, měľo by tedy znřti „poznejř“.

když čas geft smilowanie, aby nezatratil w čas svdu. Neb která tobie geft vžitecznosť w krwi mee, sřtupimli w poruřenie? ³⁹⁾ Nebť ani mrtvıj chwaliti tie budu; ani wřficzknı, kterzıjř sřtupugij do pekla. Wpuřtıřfli mne w przeřřfirokee milořrdenřtwie tweho luona ⁴⁰⁾, nebudeř vřřřie pro mne, pane. Protoř pripuřtiř, naiřadořřtwieıřřij Geřıřři ⁴¹⁾, pripuřť mne w poczet wolenych twych ⁴²⁾, abych ř nimi tebe chwalil, tebe wřýwal a w tobie ořlawen byl mezy wřřemi, kterziř milugı gmeno tve, kterýř s otcem a duchem řwatym řyw řy a kralugeřř na wieky. Am. ⁴³⁾

[II. Sv. Anselm: Oplakávání ztraceného panenství.] ¹⁾

[6^a] Ale nad to geřť zyřřřnee trápenıee. ²⁾ O panenřřtwıj, giř ne prowinıenie ma, ale potraczenie ma; giř ne uneřřenie

³⁹⁾ Orig. „si descendero in aeternam corruptionem?“ ⁴⁰⁾ Orig. „intra latissimum tuae misericordiae sinum, non erit angustior propter me“. ⁴¹⁾ Orig. „desideratissime“. ⁴²⁾ Orig. „electorum tuorum“. ⁴³⁾ Slova „abych s nimi až Am.“ připsána jsou jinou rukou a bledým písmem později snad.

¹⁾ Nadpis doplněn dle lat. originálu.

²⁾ Zde opět chybí list, ozdobený nepochybně tak, jako počáteční stránka, nějakou iniciálkou. Obsah listu lze uhodnouti z lat. originálu, následujef po meditaci druhé „meditatio III. Deploratio male amissae virginitatis“. Migne, CLVIII., 724 ss. Chybící zde počátek řlánku toho znı: „Anima mea, anima aerumnosa, anima, inquam, misera miseri homunculi, excute torporem tuum et discute peccatum tuum et concute mentem tuam: reduc ad cor enorme delictum et produc de corde immanem rugitum. Intende, infelix, intende sceleris tui horrorem et protende horrificum terrorem et terrificum dolorem. Tu, inquam, quae quondam candidata coelesti lavacro, dotata Spiritu sancto, in Christiana professione jurata, virgo fuisti Christo desponsata. O unde meminı! O quem nominavi! Utique non jam benignum sponsum virginitatis meae, sed terribilem judicem immunditiae meae. Heu memoria perditae jucunditatis! Cur sic superaggravas pressuram possidentis infelicitatis? quam misera sors flagitiosi hominis, cui et bonum et malum pariter sunt in tormentum? Torquet enim me mala conscientia et cruciatus ejus, in quibus timeo me arsurum: torquet me bonae conscientiae et praemiorum ejus memoria, quae scio me perdidisse nec amplius recuperaturum. Vae miserum perdere! dolendum, id perdere irrecuperabiliter, quod servari debet interminabiliter. Heu

wieczy mee, ale ztraczené mé. Prawim w smrdutem, prawim, mne bahnie sy opuštilo.³⁾ O smilnoſti, zſſeraditeli⁴⁾ myſli mee! Zatratiſti duſſe mee, odkud ſy ſe bieedneemu poſkytla⁵⁾, kterak ſy z ſwietleho, kterak z wtieſſeneho ſtawu mne ſhodila! Z toho palis mne, o horzka truchloſti, že geſt to ztraczeno, z tohto ſužugeſ mne, o tiezká boleſti a bazni tiezſſij, že to geſt ztraczenee.⁶⁾ Z tohoſ geſt ſſkoda nepotieſſitedlna, z onoho muka neſneſytelna. Bieda mně z toho, bieda z onoho! Tak tak ſpolu dobree y zlee, tak owſſem giž ſpra[6^b]wedliwie trpij³⁾ to geſſtie žiweho biedneho zlee. Hodnie, giſtie hodnie. Neb ty zagiſtee, duſſe ma, newierna bohu, krziwie-prziſežna božij, pochlebnicze [Kristova], rada z powyſſenoſti pan[nen]ſtwie biednie ſy pohrzižena w pekle zuofanie. Ty niekdy zpuſobena kraali nebeſkemu, wrucnie⁸⁾ vcziniena ſy newieſtka kata pekelneho. Neſtogte! odwržená od boha, poruczená diablu, ano odwrhſſi boha, chopilas ſe diabla. Neb ty, biedna duſſe ma, mrzuta⁹⁾ newieſtko, ſmilnicze bezſtudna, ty ſy naiprw milowniku a ſtworziteli twemu bohu přicziny rozlučenje podala a k protiwniku a zradczy twému diablu ſebe ſy [7^a] dobrowolnie obratila. O přzebiednee a wiecze než naibiednieſſiee promienienie! Bieda, kterak ſy s wyſkoſti ſpadla; kterak ſy do hlubokoſti ſebv hodila. Auwe, kterak ſy dobrotiweho potupila, kteraks ſe zlobiwemu¹⁰⁾ přizpogila. Proč ſy, o myſli bezſmyſlnoſti¹¹⁾, neſmyſlna mrzkoſti, mrzutu neprawoſt vczinila? W nebi ſy opuſtila milowníka tweeho, a do pekla ſſla ſy za nenawiſtným poruſſitelem, a w pekle přizprawila ſy ne pokogijk, ale hampays twuog. Hruoza diwna, kterak přzewraczena wuole! diw ſtraſſliwy, kterak dobrowolné přzewraczenie! Odkawad geſt mi, o Bože,

inconsolabile perdere, quod non solum est damnosum bonorum, sed insuper est lucrosum tormentorum.“ Poslední větou počíná zachovaný náš překlad. ³⁾ Orig. „O virginitas, jam non dilecta mea, sed perdita mea; jam non jucunda mea, sed desperata mea, quo devenisti? in quam fetido, in quam amaro coeno me dereliquisti?“ ⁴⁾ Orig. „sordidatrix“. ⁵⁾ Orig. „unde misero subrepisti?“ ⁶⁾ Orig. „timor gravioris, quia istud est admissum“. ⁷⁾ Orig. „juste punitis adhuc viventem miserum malum“. ⁸⁾ Orig. „ardenter“. ⁹⁾ Orig. „obstinata“. ¹⁰⁾ Orig. „maligno“. ¹¹⁾ Orig. „mentis amentia“.

takowe nefflechethnoſti po[7^b]ruſſenie ? Odkawad tobie, boże, takowee hanebnoſti doſtivecziwienie ? Hoditi ſebv, biedny czlowieczku¹²⁾, do temnee hlubokoſti neſmierné truchloſti, kterýž dobrowolnie wfkocził ſy do pekla hrozné nefflechethnoſti. Padniż nefftiaſtny zpuosobem hroznée boleſti, kterýžs padł chtiége do moczidla pekelného ſmradu¹³⁾. Vwal ſe biednie w hroznée temnoſti neporuffitedlného kwilenie, kterýž chtié pohrzižil ſy ſe w wieru tak ſmrdute necziſtoty¹⁴⁾, a waleg ſe w hlubinie horzkoſti, kterýžs ſe kochal w kaliſſti mrzkoſti. Ilruoza ſtraffliwa, boleſti, boleſti hrozna, truchloſti nepotieffitedlna, obtiežte [8^a] ſe nade mnú, wwalte ſe, prziklopte, zarmuſte, przikrygte, zmoczniete ſe! ¹⁵⁾ Sprawedliweſ geſt, ſprawedliweſ geſt. Bezſtudny ſmieloſtij [was] potupil ſem, neſtydatym a hanebnym kochaním was ſem rozdraždil, ano, Boha a ne was, a nynie żadoſtiwym pokaním żadam was, trapte winného, pomłtiete boha, ał zkuſiſje ſmilnik pekelného ohnie muk, którychż geſt zaſlvžil, ał koſſtuge, czoż [przi] prawil, ał přiwyka, czoż trpieti ma. Protahni, prodłuſz neſmiernie, hrzieſſnicze, plačtiewee pokanie, któryžs tak daleko prodlvžil hanebnoſti twee necziſtotu ; obraczug ſe, obraczug ſe w témż wichru horzkoſti, któryžs ſe tolikrát obraczel [8^b] w témż wieru chłipnoſti. Potieffenie, bezpečnoſti, weſelé, nechczy was, zhrdám wami, lecz by mi odpufftienie hrziechno was zase přiwedło. Daleko odfupte, daleko budte przed ſmrtij, geſtliże ſnad odpufftienie przywola was mnie po ſmrti! ¹⁶⁾ Bud vſtawieczny towarzyſ horzkee pokanie wieku meho ! Bud oſtra boleſt nenaſtitedlny kath ¹⁷⁾ żywota meho ! Budte truchłoſt przilna a kwilenie vſtawiczne zamutkowe ¹⁸⁾ mładoſti a ſtaroſti me ! O by tak, by tak było, modlim ſe, proſím, żadam, aby tak było. Neb poniewadž negłem hoden, očziſ k nebi modle ſe pozdwihnvti, giſtiet negłem [ne] hoden takee, aſpoñ

¹²⁾ Orig. „Praecipitare, miser homuncio“. ¹³⁾ Orig. „corruisti liber in coenum infernalis fetoris“. ¹⁴⁾ Orig. „volens provolutus es in voraginem tam sordidi luxus.“ ¹⁵⁾ (Orig. „Terror horribilis, dolor terribilis, moeror inconsolabilis, aggregate vos super me, irruite, obruite, perturbate, obvolvite, possidete.“ ¹⁶⁾ Orig. „vel post mortem“. ¹⁷⁾ Orig. „tortor“. ¹⁸⁾ Orig. „tribulatores“.

ge [9^a] plačze oflepiti¹⁹⁾. Gefťliže ťe hanbie myťl má modľiti ťtudem ťwiedomie, hodneť geťť, aby ťe hanbila bvrzĩj placztiwe boleťťi a truchľoťťi. Gefťliže przed obliczegem boha sweho,²⁰⁾ ťprawedľiweť geťť, aby miela przed obliczegem ťwym hrziechu ťweeho trapeenie. Pomyťľiž tehdy a opiet pomyťľ, ťrdcze mee, czo geťť vczĩnĩlo, czo geťť zaťľvžĩlo. ťťtupiž, ťťtup do zemie tmawee a przikryte mrakotu ťmrti, myťľ ma, a ťťetrz, ktereე wieczy tam oczekáwagĩj duťťe mee hrzieťťne; patrz a znamenag, wiz a zarmuť ťe! Czo geťť to, o bože, czož znamenam²¹⁾ w zemi biedy a temnoťťĩj? Hrozno, hrozno.²²⁾ Czo geťť, naczež patrzĩm, kdež řadneho [9^b] rzadu nenie, ale wieczna hruoza geťť bydľo gim. Neťtogte, hanba vpiegieczĩch, hrzmoth ťťkrzĩpiegieczĩch zubuo, nezrziezenee mnozťtwiee kwĩlenie. Auwe, auwe! a kolik, kolik auwe! Oheň ťĩrny, plamen pekelnĩ, duchowee mrakotnĩ, kterak horzkym rzwanĩm widĩm was mučzené. Čzerwy w ohni řiwé, která tak diwná chtiwoťť waas tak zapaluge, kterychž ten oheň ohniuw nerozpaluge? Diablowee ťpolu hroznĩj, trzpyťĩj [czĩ] horkoťťĩj, ťťkrzĩpiczĩ wztekoťťĩj²³⁾, procz tak vkrutnĩj gťťe tiem, kteržĩjž ťe wrťĩj²⁴⁾ mezi wami we vťťelĩkĩch mukach? ťprawedľnoťť zrzezeniee k ťmieťťenĩj geťť nesmierna. [10^a] Takľĩž řadna ťmiernoťť: řadnee lekarzťtwie, řadny konec neobmiekcĩj was?²⁵⁾ Tyľĩž gťťu wieczy, welĩky bože, ktereეž přĩpraweny gťťv ťmilnikuom a potupnikuom twym, z nichžto geden ia ťem. Jáť ťem geden, owťťem z nichť ťem. Duťťe má, vľeknĩ ťe; myťľ má, przeťtaň; ťrdcze me, ťe rozraz! Kamž mne tahnete powodowee neprawoťťĩ mee?²⁶⁾ kam mne wydawaafs, hrzieťťe muog? kam mne dáwaa²⁷⁾, Bože muog? Uczĩnĩllĩ ťem to, abych byľ winnikem twym, nĩkdy ťem nemohl vczĩnĩti, abych nebyľ ťtworzenĩm twym. Gefťliže ťem ťobie czĩťtotu odyal, zdalĩ ťem mĩľoťrdenťtwie tve za-

¹⁹⁾ Orig. „eos vel plorando caecare“. ²⁰⁾ Vynecháno: „timet exhiberi“. ²¹⁾ Orig. „animadverto“. ²²⁾ Orig.: „Horror, horror“. ²³⁾ Orig. „frementes ardore, frendentes furore“. ²⁴⁾ Orig. „volutantur“. ²⁵⁾ V orig. jinak. „O omnimoda tormenta! Justitia moderata, ad sustinendum immoderata, siccine nullus modus, nullum remedium, nullus finis temperabit vos?“ Tedy ťprávňe: „k ťnáťenĩ nesmĩrná...“ ²⁶⁾ Orig.: „exactores sceleris mei“. ²⁷⁾ Orig. „quo me tradis, Deus meus?“

mordował? ²⁸⁾ [10^b] Pane, pane, geſtliże ſem ia dopuſtil, procz zatratiti mne muożeſ, zdaliż ſy ty potratil, odkud ſpaſiti muożeſ? Nechtiegż, pane, tak ſſetrziti zleho meho, aby zapominal dobreeho tweeho. Kdeż gſt, o prawdomluwny boże, kde geſt: Źiw ſem ia; nechczy ſmrſti hrzieſſneho, ale aby ſe wiecze obratil a żyw byl? Pane, kteryż neklamaf, pane, czo geſt: nechczy ſmrſti hrzieſſneho, geſtliże pohrzebeſ ²⁹⁾ w pekle k tobie wolagiczieho hrzieſſnika? Zdaliż hrzieſſnika wſtreziti do pekla geſt: nechczy ſmrſti hrzieſſnika? Toliż geſt: chce, aby obraczen byl a żyw byl? Hrzieſſnik ſem, pane, hrzieſſnik ſem ia, protoż tehdy nech[11^a]czeſſli ſmrſti hrzieſſneho, ktoż tie nutij, czeho nechczeſ, aby mne wydal na ſmrſt? Chczeſſli, aby ſe obratil hrzieſſnik a żyw byl; ktożł branij vcziniti, czoż chczeſ, aby mne obratil, a żyw budu? Zdali neſmiernoſt hrziechu meho nutij tie, czehoż nechczeſ, a branij, czehoż chczeſ, poniewadž ſy ³⁰⁾ wſſemohvczij buoh? (Odstup to, boże muog, odstup, aby wiecze mohla ³¹⁾ neprawoſt hrzieſſnika, wyznawagiczieho ſe a litugiczieho, nežli wypowied wſſemohuczieho! Pomni, ſprawedli[wy] a dobrotiwy boże, pomni, że miłoſrdny ſy a ſtworzitel y obżiwitel ³²⁾ muog! Protoż tehdy newzpominagż, mily pane, na ſprawedlnoſt twu proti hrzieſſni- [11^b][ku] tweemu, ale pomni na dobrotiwoſt twu k ſtworzeſni twemu! Nebuď pamietliw na hniew proti winnemu ³³⁾, ale pamietliw buď na ſlitowanie k biedneemu! Praweſt geſt, że ſwiedomie me zaſlvżilo zatraczenie a pokanie [mé] nedoſtateczne geſt k doſtiuczinienu. Ale giſte gſt, że miłoſrdenſtwie twee przewyſſuge wſſelikee prowinienie. Opuſtiż tehdy, ty, mily pane, gehoż geſt ſpaſenie a kteryż nechczeſ ſmrſti hrzieſſnika; opuſt hrzieſſné duſſi mee, neb vſieka przed hrozny ſprawedlnoſtij twy przeſtraſſena duſſe ma k poſilniugicziemu miłoſrdenſtwie twemu, aby, poniewadž odplata panenſtwie poruſſeneho [12^a] geſt boleſt nenaprawitelnaa, ³⁴⁾ alpoń muka

²⁸⁾ Orig.: „peremi“. ²⁹⁾ Orig.: „sepelis“. ³⁰⁾ Orig.: „cum sis“.

³¹⁾ Orig.: „praeualeat“. ³²⁾ Orig.: „recreator“. ³³⁾ Orig.: „ne memineris irae adversus reum“. ³⁴⁾ Orig.: „ut quoniam praemium virginittatis est corruptae, o dolor, irrecuperabile, saltem

smilnosti nebyla (nebyla) newyprofitedlna kagiczieemu. Nebf nenie nemožnee wšfemohuczności twé, ani neslušnee spravedlnosti twee, ani neobyczeynee milofrdenstwij twemu, neb dobry fy, neb na wieky milofrdenstwíe twé, kterýž fy požehnany na wieky. Amen.

[III. Sv. Anselma] Modlitba za przatety. ¹⁾

Utiefšeny a dobrotiwy gezukryšte²⁾, kterýž fy wydal lasku, nad niž wietczij žádný nema a ktereěž rovné žádný mieti nemuože; kterýžto nicz negľa powinen smrti, wšfaks milofstnu dušti twv za služebniky [12^b] a hřziěšniky twee položil a za naas, mordeerze twee še modlil, aby ge bratrziimi šwymí nesprawedliwé vczinil³⁾ a šmirzil s milofrdným otcem y s šebv. Ty, pane, kterýž fy wšfíčzku⁴⁾ lasku vczinil neprzateluom twým, ty fy šam lasku przikazal przateluom twým. Mily pane, kterv žadoštij⁵⁾ przipomínati šobie budu neobšahlu lášku twv? Czim še odplatím nesmírny m dobrodiním twým? Neboš przefaha wšfelikv žadošt šladkošti⁶⁾ twe dobrotiwošti; przemaha všfelikv odplatu welikošt dobrotinštwíe tweho. Czož tehdy odplatím štworziteli a wykupiteli memu? Czo odplatím milofrditeli a wyšwoboditeli šwemu? Pane bože muog, fy ty, [13^a] kterýž dobrych wietczij mych nepotrzebugeš, nebf gešt twuog okrššlek zemíe a plnošt gegíe. Czo ma⁷⁾ žebrak a chudy, ía czerw a popel? czo odplatím bohu memu, gedíné, abych ze wššeho šrdcze pošlušfen byl geho przikazanj. Geštli⁸⁾ przikazanie twee, abychom še milowali wešpolek. Mily čzłowíe, mily Bože, mily pane, mily przieteli, milee wššeczko, czožkoli fy, toho przikazanie tweeho žada pošlušfen byti pokorny a potupny⁹⁾ služebnik twuog. Ty wíeš, žes¹⁰⁾ milowanie, kterež welíš, milugi; milofst milugi, lášky žadam, tee prošim, tee hledam; pro tu tluče a wolaa tento chudy

¹⁾ V lat. orig. „Oratio XXIII. Ad Christum. Pro amicis. Migne, (CLVIII., 906 ss. ²⁾ Orig. „benigne Domine Jesu Christe“. ³⁾ V lat. orig. „et pro ipsis interfectoꝛibus tuis orasti, ut eos fratres tuos et justos faceres“. ⁴⁾ V orig. „tantam“. ⁵⁾ Orig. „quo affectu.“ ⁶⁾ Šprávně: šladkost. ⁷⁾ Šprávně: já. ⁸⁾ Šprávně: jesti. ⁹⁾ Lat. „contemptibilis“. ¹⁰⁾ Šprávně: že.

a žebrak twuog [13^b] v dwerzij milofrdenſtwie tweeho. A kterýž giž przigal¹¹⁾ ſladku almužnu miłoſtiwee ſtiedroty twé, miluge kaſdeho czlowieka w tobie a pro tebe; a ačz-koli ne tak, kterak ſem powinien, ani kterak ſadam, wſſecz-kniem¹²⁾ proſím twee miłoſtiwoſti. Gſvť vſſak mnozij, gichžto milowanie iakož duchownie a przywietiwigie na ſrdczy mem wyryla miłoſt twa, tak horliwigie ſe ſadam modliti za nie¹³⁾. Chczef, chczef, mily pane, chczef ſłuſzebník twuog proſiti tebe za przatety ſwee; ale odwracuge ſe winnik twuog hrziechy ſwymy¹⁴⁾. Neb kterýž ſobie odpulſtienie vproſiti nemohu, którą ſmie[14^a]łoſtij¹⁵⁾ miłoſti twee ginym proſiti ſmiejem? A kterýž pomocznikuo przyjmluwczích hledam, kterym doufaním¹⁶⁾ za ginee ſe przimlúwám? Czož vcziním, pane boſe, czo vcziním? Ty welifs [mi] modliti ſe za nie, a toho milowanie ſadá, ale ſet wola [mi] ſwiedomie a o hrziechy ſwe ſe peczugí¹⁷⁾, za czizie ſe mluwiti hrozím. Nechamliž tehdy, czož welijſs, ſe ſem vczinil, czož branifs? Ano pak ſe ſem ſe pokuſil o zapowiediene wieczy, oblibugu rozkazanee¹⁸⁾, acz gedinee poſluſſenſtwie ſneſe s miłoſtij¹⁹⁾, geſliſe ſnad przikrywa laſka mnoſtwie hrziechuo mych. Proſím [tedy] tebe, miłoſtiwy a dobry boſe, ſe ty²⁰⁾, kteržzizj mne milugí pro tebe a kterež ia milugi w tobie, [14^b], a za ty naboſniegie, gichž przy mnie²¹⁾ milowanie a przy kterychž mne znaaſs nachylneiffieho. Ne toto ia [činím] iako ſprawedliwy, bezpeczen przed hrzichy mymi, ale kterakukoli laſku peczi mage o czizich. Protož milug ge ty, ſtudnicze milowanie, kterýž przikazugeſs a (prziklad) dawaſs mi, abych milował ge. A acz modlitba ma nenie hodna proſpieti gim, kteraaz ſe tobie obietuge od hrzieſnika, proſpiegž gim, kteraž ſe diege rozkazaním twym (pro tebe). Protož ty, powode

11) Správně: a pokud jsem již přijal. 12) t. j. všechněm, pro všechny. 13) V orig. „ita ardentius bene desidero illis et devotius opto orare pro illis“. 14) V orig. „sed revocatur reus a dilectis suis“. 15) V orig. „qua fronte“. 16) V orig. „qua fiducia“. 17) Orig. „ut pro meis peccatis sollicitus sim“. 18) Orig. „amplectar imperata“. 19) Orig. „si forte obedientia sanet praesumptionem“. 20) Správně: „za ty“, 21) Lat. „erga me“.

laſky, pro tebe, ne pro mne, milug ge a vcziň, aby oni tebe czelym ſrdtczem, czelu myſlij milowali a czelú duſſij, aby ſamy [15^a] ty wieczy²²⁾, ktereež ſe tobie libij, y gim ſe libily, tiech chtieli, o nich mluwili a ge czynili. Przielifs wlażna geſt, pane, a welmi przielifs wlażna modlitba má, neb malo wruczij geſt laſka ma. Ale nerownag gim, ty bohaty w miłoſrdenſtwij, ſam dobrodinie tweeo podlee rozmarziłoſti nabożeńſtwie meho²³⁾, ale iakož twa dobrotiwoſt przemaha každy czlowieczij laſku, tak wſłyſzenie przewyſſkutečnoſt meho proſſenie. Vcziň gim a s nimi, czož gim ſluſſie podlee twee wuole, aby tak tebv zprawowani byli a obraniowani vždyczky a wſſudy, až by k ſlawie wieczne prziiſſli bezpecznoſti²⁵⁾, w kteréž [15^b] żyw ſy a kralugeſ (po wſſeczky wieky wieky wiekuo. Amen.)

[IV. Sv. Anselma] Modlitba za neprzatele. ¹⁾

Wſſemohuczij a miłoſtiwy pane Gezu kryſte, kterehož proſim, aby miłoſtiw raczil byti przateluom mym, przed tebv²⁾ aby teehož proſilo ſrdcze mé neprzateluom mym. Neb ty ſy zpytuge ſrdczij a ledwij buoh; ty pronikuge tainoſti myſli mee. Nebt tobie zgewnee geſt, geſtliže ſy czo w duſſi ſlużeńnika tweho naſiel,³⁾ czo by tobie mielo offierowano byti, aniž ſe tobie tagiti muože, [czo] y ia y nepřzitel czlowiek naſieli ſmy tam, czo by ohniem mielo ſpaaleno byti. Nepohrdagž, naidobrotiwieiſſi bože, [16^a] czožs ty naſiel; y⁴⁾ zachowag y rozmnož y dokonag! Neb iakož ſem nicz dobreeho poczieti nemohl bez tebe, tak aniž mohu dokonati nebo ostrzihati bez tebe. Nesúdiž mne, miłoſtiwy bože, pro to, czo ſe tobie neſbie we mnie, ale odegmi, czož ſy [ne] połožil⁵⁾, a ſpas duſſi, ktervž ſy ſtworzil, nebſ ia ſebe nemohu

²²⁾ Orig. „ut sola, quae tibi placent et illis expediunt. ²³⁾ Orig. „secundum torporem meae devotionis“. ²⁴⁾ Orig. „affectum meae supplicationis.“ ²⁵⁾ Orig. „ad gloriosam et ad aeternam perveniant securitatem.“

¹⁾ V lat. orig. „Oratio XXIV. Ad Christum. Pro inimicis.“ Migne, (LVIII., 908 ss. ²⁾ Orig. „coram te est etiam, quid exoptet cor meum“. ³⁾ Orig. „seminasti“. ⁴⁾ Orig. „sed fove“. ⁵⁾ Orig. „aufer, quod non posuisti“.

naprawiti bez tebe. Neb když dobrzij smy, ty sam czyniś nas a ne sami se, aniž by śneśti mohla duśse ma⁶⁾, geśtliže by podle neprawośti gegie śvdil gi. Protož ty, pane, kterýž sam mocny ſy, sam miłośrdny, czožkoliwiek mi welis, žádám neprzateluom mym, y gim to dag y mnie odplat! A geśtliže kdy gim žádám [16^b] mimo prawidlo laśky neb nepoznaním neb nemoczij, netrpieliwośtij neb zlobiwośtij⁷⁾, mily pane, toho gim ani cziñ, ani mnie odplat! Kteryž ſy ſwietlo prawee, oświetiž ślepotu gich! Kteryž ſy ſwrchovana prawda, zpraw blud gich! Kteryž ſy prawy žiwot, obżiw duśse gich! Neb ſy ty ſkrze vczednika mileho tweho ſwateho Jana powiediel: ktož nemiluge, zuośtawa w śmrti. Protož prośim, pane, pokudž welis mieti, dagž gim ty bliźnieho laśku⁸⁾, aby nemieli przed tebv z bratra tweho hrziechu. Odstup to, miłośtiwy bože, odśtup, abych byl bratrziśm mym prziczina śmrti, abych byl gim ſkala pohorśenie a kamen [17^a] uraženie⁹⁾. Neb dośti a wiecze než dośti geśt mi, pane, že bych ſamemu ſobie byl pohorśenie: dośti mam na mem hrziechu. Prośie tie ſluźebnik twuog za ſpoluśluźebniki, aby neurazili dobroty a miłośtiwośti twee, tak dobreeho, tak welikeho pana pro mne, ale aby ſmirzili s tebv a ſrownali se se mnu podle wuole twee pro tebe. Taś geśt pomśta, ktervž chce poznati tainośt ſrdce meho z ſpoluśluźebnikuo a z ſpoluhrześlicich mych¹⁰⁾. Taś geśt pokuta, za ktervž se modlij duśse má z ſpoluśluźebnikuo a neprzatel mych: abychom tie welpolek, iakož ty chczes a nam należij, miłowali, jako dobremu panu [17^b] iako sami za ſebe, tak za se welpolek dośtivecini, iakožto obecniemu panu y obecnim dobrym czelu laśku ſwornie pośluhowali¹¹⁾. Protož tee pomśty prośij wśñiem¹²⁾ zlobiwym a zloczinczuom ſwym¹³⁾ tento

⁶⁾ Orig. „nec tolerare poterit anima mea“. ⁷⁾ Orig. „aut ignorantia aut infirmitate aut malitia“. ⁸⁾ Orig. „ut quantam jubes haberi, dones eis tui et proximi charitatem“. ⁹⁾ Orig. „lapis offensionis“. ¹⁰⁾ Orig. „quam vult exigere secretum cordis mei de conservis et inimicis et compeccatoribus meis“. ¹¹⁾ Orig. „ut communi Domino in commune bonum magistra charitate concorditer obsequamur“. ¹²⁾ t. j. vśechněm. ¹³⁾ Orig. „malevolis et malefactoribus suis“.

hrzieffnik twuog. Tu priprav ty, pane naimilofniefnij, hrzieff-
niku twemu! Nuže tehdy, dobry ftworziteli a milofrdny fvdce
muog, nuže, fkrze newymluwne milofrdenftwie tweo odpuft
mi hrziechy mee wfseczky, yakož y na odpufftienie wfsem
winnikuom mym ¹⁴). A acz geftie, ano že geftie toho doko-
nale k twemu schwalenij neczinij ¹⁵), ale čziniti chce a na-
filee sobie czinije, fkrze tie, czož [18^a] muože, puosobije
duch muog, a tof samo obietugi tobie, aby [i] ty raczil mi
odpuftiti hrziechy mee, y iakž muožefs, flitowal fe nad duffi
mú. Vflyffiž mie, wflyffiž mie, weliky pane a dobry pane,
pro gehožto milofť žaadoftij fe páfti žádá ¹⁶), ale nafititi fe
tebe nemuož laczná duffe má; kterehožto k wziewanij ne-
nalezagij vfta má gmena, na niemž by dofti mielo frdce
mé. Žádné flowo to mi nenie k mysli, kterežby twym da-
rem chtiez muog o tobie przigímalo ¹⁷). Modlil fem se, pane,
iakž fem mohl; ale wiecze fem chtiel, než fem mohl. Vfly-
ffiž ty, wflyfs, iakž muožefs, že ¹⁸) czo chczefs, muožefs.
Modlil fem fe iako ne[18^b]mocny a hrzieffny; vflyffiž ty
iako mocny! A netoliko przateluom a neprzateluom mym,
začz fem profil, dawag, ale iakož znafs gednomu každemu
naležeti a wuoli twé neodpierati ¹⁹), wfsem žiwym y mrtwym
milofrdenftwie tweeho leekarztwie vdiel, a mne, ne iakž
chce frdce mee, ani iakž profilj vfta ma, ale iakož znafs
a chczefs, abych ia chtiel litowati a profiti ²⁰) vždycky, vflyff,
fpafiteli fwietá, kterýž s otczem a duchem fwatym žiw fy a
kralužefs buoh po wfseczky wieky wiekuow. Amen.

¹⁴) Správně: „jakož i já před tebou odpouštím všem vinníkům
svým“ dle lat. „sicut et ego coram te dimitto“. ¹⁵) Orig. „imo
quia nondum id perfecte ad tuum examen facit“. ¹⁶) Orig. „cujus
amoris affectu sese pascere desiderat...“ ¹⁷) Orig. „Nullum enim
verbum hoc mihi sapit, quod te donante affectus meus de te capit“.
¹⁸) Správně: kterýž. ¹⁹) Lat. „unicuique expedire et voluntati tuae
non disconvenire“. ²⁰) Orig. „sicut scis et vis me debere velle et
petere“.

[V. Sv. Anselma] Modlitba ku Pannie Marygi ¹⁾

[19^a] Swata ²⁾ mezi swatymi, po Bohu gedinka swata ³⁾ Maria, matko diwného panenství, panno milownee plodnosti ⁴⁾, kteraažs syna naiwyššieho porodila, kteraažs zatraczeneemu ⁵⁾ pokolenij Spasitele zplodila, panie stkwieciž se tak weliku swatostí, nade wšeczky powyššené ⁶⁾ tak weliku hodností; neb gístee gest, že sy owšsem ne menššij obdarzena mocij a milostí. Tobie, o rodiczko života, o matko spášení, o chrame milostí a milosrdenství, tobie se obietowati ⁷⁾ všiluge biedna duše ma, neduhy hrziechuo nedužiwa, ranami zlych [19^b] czinuo roztržena, wrzedy hanebností shnila. Tobie se všiluge, což naiwecz muože, wruczi modliti ⁸⁾, aby mocnymi twymi zařluhami a milostiwymi twymi prořbami raczila gi vzdrawiti. Neb gest tak, milostíwa paní, od sebe ššinula ⁹⁾ welikostí lekanie, aby řotwa měla ohawneho neduhu ¹⁰⁾; tak mrzkořti a řmradem řmrduta ¹¹⁾ bogie se, aby od nie milosrđny obliczeg twuog nebyl odwraczen. Tak rozmarzena ležij zuofagiczi o pohledienij tweeo obraczenie, aby takee všta oniemielaa k modlenij ¹²⁾. Hrziechowe mogli a neprawořti mee, mutili ¹³⁾ duřšší mů gedem otrawenu, prořziž czinite gi tak mrzkořtij řtrařššli [20^a] wú, aby řlitowanie nemohlo patrziti na ni? Gestliže přehražugete gi nadiegi všlyřřanie wařšim brzemenem, [procz] zaczpawate gij hlas modlitby wařšij hanebností? ¹⁴⁾ Gestliže myřšl czinite gij wařšij milostí pořšilenú, prořziž aspoň řmyřšl gegie po řobie wařšij drziemetu nečzitedlny? ¹⁵⁾ Neřtogte! Stydkořti řmrduté

¹⁾ V lat orig. „Oratio L. Ad S. Virginem Mariam. Cum recordatione peccatorum, ad excitandum torporem“. Migne, CLVIII., 948 ss. ²⁾ Orig. „sancta et inter sanctas“. ³⁾ Orig. „singulariter sancta“. ⁴⁾ Orig. „admirabilis virginitatis, virgo amabilis fecunditatis“. ⁵⁾ Orig. „perdito“. ⁶⁾ Správně „povýšená“. ⁷⁾ Orig. „praesentare“. ⁸⁾ Orig. „quantum moribunda valet supplicare“. ⁹⁾ Orig. „alienata“, (zjinačena). ¹⁰⁾ Orig. „ut vix sensum habeat enormis languoris“. ¹¹⁾ Doplniti: řmrduta jest, že se bojí. ¹²⁾ Orig. „sic tabescit desperando respectus tui conversionem, ut etiam os obmutescat ad orationem“. ¹³⁾ Správně: máte-li. ¹⁴⁾ Orig.: „cur obstruitis illis vocem orationis vestri pudore?“ ¹⁵⁾ Orig. „si mentem ejus vestri fecistis amore dementem, vel cur sensum ejus vestro redditis torpore non sentientem?“

neprawoſti w przietomnoſti patrzenie ſwatoſti! Auwe! lehkofci¹⁶⁾ necziſtego ſwiadomie przed obliczegem ſtkwucziſz czyſtoty! Ó ty poſzehnaná nad ženy, kteráž angely przemahaſs czyſtotú, ſwatee przewyſſugeſs miłoſtiwoſtíj, dychtíj duch mra¹⁷⁾, duch muog k patrzenij tak welikee dobrotiwoſti. ale hanbie ſe [20^b] k obliczegi takoweſo bleſku¹⁸⁾. Neb profiti tebe, paníj, ſadam, aby wzhljednuczi na miłoſrdenſtwie twé vleczila zbitie a rany mych hrzieechuo¹⁹⁾, ale ſtydim ſe przed tebv pro ſmrad a mırzkoſti gich. Straffím ſe²⁰⁾, paníj, vkazati [ſe] tobie w necziſtotach a hanebnoſtech mych. Nehroziſz ty ſe mne pro nie²¹⁾, nebt nemohu widin byti bez nich. O zarmuczenie, o hanebne hrzeſzenie powaho!²²⁾ Hle zagifté, hrziechowee mogi, kterak ſapagicze roztrhugete, rozſtrhuglcze zſtiráte, zſtiragicze trapíte ofrdí mee?²³⁾ Neb téſz hrziechy me, o paníj, [by] ſy poznała, od tebe ſadagij pro vleczenie widini byti, utiekagíj pro hanebnoſt; nevzdra[21^a] wugíj ſe bez wyznanie, newynaſſegíj ſe bez zahubenie²⁴⁾. Tagíli ſe, gſvſ nevzdrawitedlníj; widili ſe, gſv przefſſerednój. Paalíj mne boleſtíj, hrozíj mne baaznój, tiežíj mne przikwaczugíj, brzememem tlaczíj. Ľudem zahanbugíj²⁵⁾. Ó, ty miłoſtiwie mocna a mocnie miłoſtiwa Marya, z ktereſz poſſla geſt ſtudnicze miłoſrdenſtwie, nezadrſzugſz, proſím, tak praweho miłoſrdenſtwie, kdeſz tak prawu poznawaſs biedu. Neb geſtliſze ia ſe hanbiem w hanebnoſti mee neprawoſti od bleſku twe ſwatoſti²⁶⁾, budeſſliſz ty ſe, paní, ſtydieti przebieednee ſadoſti wſáté miłoſtiwoſti?²⁷⁾ Geſtliſze ia wyznávám neprawoſt, [21^b] zdaliſz ty odeprzeſs dobroczinnofci twee? Geſtliſ wietczíj bieda maa, neſli by mnie naleſzelo²⁸⁾, budeliſ menſſie twee miło-

16) Orig. „confusio“. 17) Orig. „moribundus spiritus“. 18) Orig. „sed erubescit ob tanti nitoris conspectum“. 19) Orig. „plagas et ulcera peccatorum meorum“. 20) Orig.: „horreo“. 21) Orig. „ne tu horreas me pro eis“. 22) Orig. „(o) perturbata, o confusa peccandi conditio!“ 23) Orig. „discerpendo distrahitis, distrahendo corroditis, corrodendo torquetis praecordia mea“. 24) Orig. „nec produntur sine confusione“, tedy ſpíſe „bez zahanbení“. 25) Orig. „Urunt me dolore, terrent me timore, mole me obruuunt, pondere me premunt, pudore me confundunt“. 26) Orig. „ad fulgurem tuae sanctitatis“. 27) Orig. „tu-ne, erubescas erga miserum affectum insitae pietatis?“ 28) Orig. „mihi expediat“.

ŕdenſtwiee, nežli by tobie ſluſſelo? Neb čím wiece, paní, hrziechowee mogi przed obliczegem božím a twym ſmrdie, tiem wiece gehu vlečenie a tweho ſpomoženie potrebugij. Protož vzdrawiž, naimiloſtiwieiſij, nemocz mv a ſhladiž,²⁹⁾ kteraž tie vražij, mrzkoſt. Odegmiž, dobrotiwá, neduh a ne- učziges, kterehož ſe ſtraſſiſ, ſmradu. Včziň, przelitoſtiwaa, ať nenie, czož bolij, a nebude, czož miloſti twee ſmrdij. Včziň, panij, vſlyſ mne, panij, vzdraw duſſi ſlužebníka tweho hrzieſſneho ſkrze [22^a] mocz požehnaneho plodu tweeho, kteryž ſedij na prawiczi wſſemohvčzieho otcze ſweeho chwa- litebny a oflaweny³⁰⁾ na wieky. Amen.

[VI. Sv. Anselma modlitba k Panně Marii.] ¹⁾

Panno ſwietu welebna, matko pokoleníj lidſkému mi- loſtiwá, ženo angeluom diwná, Marya naiſwietieſſij, gegímžto blahoſlawenym panenſtwím wſſeliká ſe poſwieczuge čziſtota, gegímžto blahoſlawenym porodem wſſelikaa ſe vzdrawuge plodnoſt. Panie welika, [gížto] dieky čzinij zbor weſely ſpra- wedliwych,²⁾ k kterež ſe vtieka zſtraſſeny zaſtup hrziſſnych.³⁾ K tobie, přzemoczna a miloſrdna, ia, paniee⁴⁾, hrziſſ[22^b]nik a owſſem prieliſ hrzieſſny ſſuženy ſe vtiemkam. Wida za- giſtee przed zuorziwym ſvdczij wſſemohvčzím ſprawedlnoſt a znamenage hniewu gehu neſneſitedlnu nahloſt, wáže hrziechuo mych nezbednoſt a hodnu muky ukrutnoſt.⁵⁾ Protož tak we- likym ſtrachem, paní naimiloſtiwieiſij, zarmuczeny, tak we- likym lekaním přeſtraſſeny⁶⁾, čiž pomoczi proſiti budu při-

²⁹⁾ Orig. „et delebis“. ³⁰⁾ Orig. „superlaudabilis et superglo- riosus“.

¹⁾ V lat. orig. jeſt to: Oratio LI. Ad sanctam virginem Mariam. Cum mens timore premitur. Migne, CLVIII., 950 ss. ²⁾ Orig. „cui gratias agit concio laeta justorum“. ³⁾ Orig. „terrata turba reorum“.

⁴⁾ Správně: „milosrdná paní, já hříšník...“ ⁵⁾ Orig. „Videns enim me, domina, ante districti iudicis omnipotentem justitiam et consi- derans irae ejus intolerabilem vehementiam, perpendo peccatorum meorum enormitatem et condignam tormentorum immanitatem“.

⁶⁾ Orig. „tanto pavore perterritus“.

mluwy, než kterež žiwot świetu krmil (mirczí? ⁷⁾) (odkawad bezpečny ⁸⁾) rychleho (pomozienie w potrzebnost ⁹⁾) se nadziegi, nežli odkud (litowanie świetu pogiti znam? ¹⁰⁾) Neb čzj przimluwie (naze winnemu milost obdrží nežli tee, kteraž gehu zwlaštneho a [23^a] gedineho (sprawedliwego mstitele a milosrdneho odpustitele chowala? ¹¹⁾) Neb iakož, přezblahoflawena, nemožnee gest, aby na ta zařwżenie tobie tak obzwlaštne, naam tak potřebna ¹²⁾), zapomenula, tak, przepokorna, newierzitedlné gest, aby nad proficzimi biednymi se nelitowala. Dobřeť zagifté znaa (świat, aniž my takee hrzieřniczi, kterym obyčzegem zatagiti a przikryti muožemy ¹³⁾); (zdaliž ty, paniee ma, matko, nadziee má) ¹⁴⁾ dořti pravím, panij, dořti smy poznali, kto gest (yn človieka neb čzj (yn človieka prziffel (spasena wcziniti, což bylo zahynulo. O zdaliž ty newiřtij na mne zapomenes, ¹⁵⁾) což (świat [23^b] tak milosrdnie gest, (tak milosrdnie) ohlařeno, tak řtiařnie wygeweno, tak mile oblibeno? Ten dobry Syn človieka prziffel zatraczeneho dobrowolnie (pafiti, a matka bořie mohla by zatraczeneho wolagiczieho neulecziti? Dobry ten řin človieka prziffel powolati hrziřnika ku pokanij, a matka bořie potupí hrzieřneho w pokanij? Ten řin, ¹⁶⁾ dobry buoh, pokorny človiek, milosrdny řin bořie, litořtiwy řin človieka, prziffel hledati hrziřnika bludiczieho, a ty, dobra matko gehu, moczna matka bořie, odženes biedneho modliczieho se? Neb toř hle, o panno, človiek, z kterež narodil se Buoh človiek, aby (pafen byl hrzi[24^a]řnik čzłowiek. Hle, przed dobrym řinem twym a przed dobru matku gehu řelij a wyznawa se, kwilij a modlij se hrzieřny čzłowiek. Protož prosím was, pane dobry a dořá panij, prořím was, milořtiwy řin a milořtiwa matka, prořím

⁷⁾ Orig. „...cujus enixius implorabo interventionem, quam
cujus uterus mundi fovit reconciliationem?“ ⁸⁾ Správně: „bezpečněji“.
⁹⁾ Správně: v potřebnosti“. ¹⁰⁾ Orig. „unde mundo processisse propitiationem scio?“ ¹¹⁾ Orig.: „lactavit“. ¹²⁾ Orig. haec merita tibi
tam singularia, nobis tam necessaria“. ¹³⁾ Orig. „ullatenus dissimulare patimur“. ¹⁴⁾ Slova v závorce jsou sem omylem vsunuta z věty
následující. ¹⁵⁾ Orig. „Nunquid oblivisceris tu odii mei“. ¹⁶⁾ Orig.: „Ille, inquam, bonus Deus...“

was pro tu samu prawdu, ſkrze tu zwaſſtnij nadziei hrzieffnikuo, aby iakoż ſy ty prawie ſyn gegie a ty matka geho, aby ſpaſen byl hrzieffnik, tak tak rozhrzieffen a uzdrawen, aby ſpaſen, ſpaſen byl tento hrzieffny. Ał zkufij na ſobie, zkufie tento waſs hrziſſnik, że prawij gſte,¹⁷⁾ ał pozna na ſobie, że pro ſpaſenie hrzieffnikuo gſte, ty ſin a ty matka. Waſs ſem obú giftie hrziſſnik. Neb kdyż ſem hrzeffil, roz-[24^b]hniewal ſem matku, aniż ſem vrazil bez krziwdy ſynowy matky¹⁸⁾. Czoż tehdy vczyniſs, hrziſſniče, kamż ſe tehdy vtečzeſ? Neb kto ſmirzij s ſinem s odpieraním matky?¹⁹⁾ Kto mi vkrotij matku, budeli ſe hniewati ſyn? Wſſak oba miłoſtiwi gſte.²⁰⁾ Vteciż ſe tehdy winnik ſprawedliwego boha k miłoſtiwee matcze miłoſrdenſtwie bożieho.²¹⁾ Obrat ſe, hrzieffny rozhniewale matky,²²⁾ k miłoſtiwemu ſynu dobrotiwee matky. Wmies ſe hrzieffny obv mezi oba²³⁾, przywiñ ſe k miłoſtiwemu [ſynu] a miłoſtiwee matcze. Miłoſtiwy pane, odpuſt ſłużeńniku matky twee! Miłoſtiwa matko, odpuſt ſłużeńniku ſina tweho! Dobry ſinu, vkroť matku ſłużeńniku twemu²⁴⁾, kteryż ſe wy [25^a] dáwá mezi dwie tak mocznée zuorziwoſti. Dobri ſinu, dobra matko, nebywagż [mi] nadarmo, żeſ wyznawam o was tu prawdu, ał ſe neſtydím²⁵⁾, że ſe nadziei do was tee miłoſtiwoſti. Nebſ milugi prawdu, kteryż wyznawam o was, a proſim miłoſtiwoſti, ktereż ſe nadziei [o was]. Powieziż mi, ſvdce²⁶⁾, komu odpuſtiſs? Powiez mi, panij ſwata ſmircze²⁷⁾, s kym ſmirziſs? Geſtliže ty, pane, zatratiſs, a ty paní, odwratiſs czlowiečzka, [waſſe] dobre, (matko) s miłoſtij [ſwé], zle s truchłoſtij [wyznawagieczieho], Spaſiteli gedinky, powiez, koho ſpaſiſs? Spaſenie matko, powiez, za

17) Orig.: „quia vere estis“. 18) Orig. „nec offendi matrem sine injuria filii.“ 19) Orig. „. reconciliabit filio inimica matre?“ 20) Orig.: „Sed etsi ambo pariter offensi estis, nonne et ambo clementes estis?“ 21) Orig.: „. matrem misericordis Dei“. 22) Orig. „Refugiat reus offensae matris“. 23) Orig.: „Ingerat se reus utriusque inter utrumque.“ 24) Zde přeskočeno: „Bona mater, reconcilia servum tuum filio tuo, qui me injicio inter duos tam immensas pietates, non incidam (in duas tam potentes severitates).“ 25) Orig.: „nec erubescam“. 26) Orig.: „Die, mundi iudex“. 27) Správně: „světa smřčí mundi reconciliatrix, quem tu reconciliabilis?“

koho profiti budeš? (gestliže twym rozkaním²⁸⁾, pane, a twym, panij, powolením mvky trapije hrziffnika sebe mrziczieho, was [25^b] proficzieho, gestliže peklo požrze winneho, na se žalugiczieho, was wziwagiczieho²⁹⁾? Bože, kterýž vczi-nien fy lin ženy pro milofrdenftwie; ženo, kteraž vcziniena fy matku božij pro biedu³⁰⁾, neb se flitugte, ty odpustie, ty se przimluwieczy, nebo vkažte, k kterym bych bezpečniegie se vtekl milofrdnieiffim, a oznamte, w kterych bych gíftot-niegie dovfal mocznieiffich Neb gestliž, ano, pak [liže] že gest tak welika ma neprawoft a tak maliczka wiera ma, tak wlažna lafka ma, tak blaznowa³¹⁾ modlitba ma, tak nedo-konale dofticzinienie mee, abych ani odpufftienie hrziechuo nezaflvžil ani fpaſenie miłofti: tof toliko gest, zacz proſim, aby [26^a] w czymž zaflvżenie má mnie se widij nedofta-teczna, w tom milofrdenftwim waſſim neračzili hynuti³²⁾. Protož tehdy proſim, vſlyſfte me, ne pro me, ale pro was, fkrze miłoftiwofť, ktervž se rozhogniugete, fkrze mocz, kterež hognoft mate³³⁾, abych vſfel hodnych boleſtij³⁴⁾ zatra-czenczuo a wſfel³⁵⁾ w radoſti blahoflawenych, tebe, boha, k chwalenij, kterýž fy požeňnany a chwalitebny³⁶⁾ na wieky wiekuo. Amen.

[VII. Sv. Anselma] Modlitba o pannie Marigi.¹⁾

Marya, ty fy ta welikaa, ty ta wietczij z Marigi²⁾ a ty ta naiwietczij z žen. Ty, panij welika a welmi welika, tebeſ chce ſrdce mee milowati, tebe [26^b] žádagí vſta ma

²⁸⁾ Správně: „rozkázáním“. ²⁹⁾ Celý odstavec zní v originale: „Si te, Domine, praecipiente et te, Domina, consentiente, tormenta vexant peccatorem se execrantem, vos obsecrantem; si infernus absorbet reum se accusantem, vos deprecantem; si tartara devorant pauperem in se desperantem, in vobis sperantem.“ ³⁰⁾ Orig.: „propter misericordiam.“ ³¹⁾ Orig.: „fatua oratio“. ³²⁾ Orig.: „in eo misericordiae vestrae dig-nentur non deficere.“ ³³⁾ Orig.: „per pietatem, qua exundatis, per petestatem, qua abundatis.“ ³⁴⁾ Orig.: „meritos dolores.“ ³⁵⁾ Orig.: „intrare merear.“ ³⁶⁾ Orig.: „superlaudabilis.“

¹⁾ V lat. orig. Oratio LII. Ad sanctam Virginem Mariam. Cum meditatione et laude meritorum ejus. Migne, CLVIII., 952 ss.

²⁾ Orig.: „tu illa maxima beatorum Mariarum.“

chwaliti, tebe mienij duffe ma welebiti, tebe chtiwoft ma myfl profiti³⁾, neb obranie twé fe poruczij wffeczka podltata maa. Snažte fe wffeczka stržewa duffe mee⁴⁾, což gedinee muožete, gestliže czo muožete, wffeczky wnitrznie mé wieczy⁵⁾, abyffte gegie odplaty chwalili⁶⁾, blahoflawenftwie milowali, wyfofti fe diwili, dobrotiwofti profili, gegiehožto⁷⁾ dobrodinie každý den potrebugete, žadate, žadagicze obdržugete⁸⁾. A acz ne podlé žadofti waffie, wffak nad odplatu neb gíftie proti odplatie waffij⁹⁾. Kraalowna angelfká, panij fwieta, matko toho, kterýž oczifftuge cziftého⁹⁾ (a) prawimŧ, že frdcze me przie [27^a] lifs gest neczifté, aby hodnie nemohlo na život čífty patrziti, ani by hodnie žádnym obyčzegem mohlo przecžiftého dogiti¹⁰⁾. Protož tebe, matko oświeczenie frdcze meho, (frdcze meho), tebe pěstútko¹¹⁾ ŧpálenie duffe mé, tebeŧ profij, iakž mohu, oŧrdij mé. Vŧlyŧŧiž, panij, ŧpomož, przemoczna, przitomna buď, miloftiwa, aby očzifftieny byly myfli mé, oświeczeny temnofti mé, rozpalena byla drziemota ma. Kto gest tak iako blahoflawena ŧwatoŧt twá nade wffeczky wieczy po naiwyŧŧým ze wffech Synu tweem, pro tehož ŧina tweho ŧlawneho, od tehož požehnana ŧina tweho ŧy powyŧŧena tak nade wffeczky wieczy ŧkrze [27^b] Pána a Boha meho y wffech Syna tweho, ať tie frdcze mee ŧrozumiewa, welebŧj, miluge a profij tiem chtiečzem, ne kterymž žadoftij nedokonalý a kterymž ma od Syna twého vczynieny y ŧpaleny, wykupeny a wzkrzeŧŧeny¹²⁾. Rodiczko żywota duffe mee, pieŧtunko wykupitele¹³⁾

³⁾ Orig.: „te affectat exorare anima mea“. ⁴⁾ Orig. „Enitimini viscera animae meae.“ ⁵⁾ Orig. „omnia interiora mea“. ⁶⁾ Orig. „ut ejus merita laudeti.“ ⁷⁾ Orig. „indigendo desideratis, desiderando imploratis, implorando impetratis.“ ⁸⁾ Orig. „tamen supra vel certe contra meritum vestrum.“ ⁹⁾ Spíŧe: „očíŧŧuje ŧvět“; v lat. „mundat mundum“.

¹⁰⁾ Orig. „ut merito erubescat in tam mundam intendere, nec digne possit tam mundam intendendo contingere.“ ¹¹⁾ Orig. „nutrix.“

¹²⁾ Celý odstavec v překladu nesrozumitelný zní v orig. takto: „ut expergiscatur torpor meus (v překladu vynecháno), quatenus sicut beata tua sanctitas super omnia post summum omnium filium tuum per omnipotentem filium tuum, ob gloriosum filium tuum a benedicto filio tuo est exaltata: sic super omnia post Dominum et Deum

tiela meeho, chowaczko ťpaťitele poďťtaty mee¹⁴)! Ale czo mluwiti budu? Jaziku mi ťe nedoťtawa, ťe myťl ma newyťtaczuge. Panij ma, wťťeczky wnitrznie wieczy peczliwy gťv¹⁵), aby za tak welika dobrodienie tobie dieky wzdawaly; ale ani pomyťliti mohu na hodneho a ťtydij ťe mluwiti nehodnych¹⁶). Neb czo hodnie powiem matcze ťtwo [28^a] rzitele a ťpaťitele meho, ťkrze gegiť ťwatoťt hrziechow ťe ocziťťugij, ťkrze gegiť ťziťtotu neporuťťitedlnoťt mnie ťe diwie¹⁷), ťkrze gegiť panenťtwie duťťe ma zamilowana bywa od pana ťweho a oddana bohu ťwemu. Czoť, pravím, hodnie ťe odplatím rodiťczce boha a pana meho, ťkrze gegiťto plodnoťt wiezeň ťem wykupen, ťkrze gegiť porod od ťmrťi wieťzne ťem wyťwobozen, ťkrze gegiť plod ztraczeny ťem nawraczen a z wyťpowiedienie biedy do wlaťti blahoťlawenťtwie ťem przyweden? Poťehnana ty mezi ťenami, tyto wťťeczky wieczy mi dal poťehnany plod ťiwota tweeho k druhemu narozeníj krztu twemv¹⁸) [28^b] gine wieczy w nadziegi, gine w ťkutku, aczbychkoli ty wťťeczky ťobie ia hrzeťťe odgal, abych ani ťkutku¹⁹) niemiel a nadziegi ťotwa zdrťal. Czoť tehdy? Geťťliťe mym prowinieniem zmizely mi, proťz ťem newdieczen byl k tomu, ťkrze niehoť mi tak welikee wieczy wdiecznie²⁰) přiziťly? Oďťtup to, abych przidawal tuto neprawoťt k neprawoťti. Anopak dieky czyním, ťe ťem miel²¹); ťelím, ťe nemam; proťím, abych miel; neb giťt ťem, ťe iakoť ťkrze miloťt ťina ty wieczy mohl ťem přizigiti²²), tak teeť ťkrze zaťluťenie matky mohu [ge] wzieti. Protoť, panij, bráno ťiwota, dwerze ťpaťenie, czeťto ťmirzenie, przif [29^a] tupe naťprawenie²³), proťím tebe ťkrze ťpaťitedlny plod twuog²⁴),

meum et omnium filium tuum, te cor meum intelligat et veneretur, amet et deprecetur eo affectu, non quo desidero imperfectus, sed quo debeo a filio tuo factus et salvatus, redemptus et resuscitatus."

¹³) Orig. „altrix reparatoris.“ ¹⁴) Orig. „lactatrix Salvatoris totius substantiae meae.“ ¹⁵) Orig. „omnia intima mea sollicita sunt.“

¹⁶) Orig. „sed nec cogitare possunt dignas, et pudet proferre indignas“, scil. gratias. ¹⁷) Omylem místo „dává.“ Orig. „mihi donatur.“

¹⁸) Orig. „in regeneratione baptismatis sui.“ ¹⁹) Orig. „ut nec rem habeam“. ²⁰) Orig. „gratis“. ²¹) t. j. tak veliké věci.

²²) Orig. „accipere“. ²³) Orig. „additus recuperationis.“ ²⁴) Orig. „obsecro te per salvatricem tuam fecunditatem.“

vcziň, abych y hrziechuo mych odpufftienie y dobreeho žiwota miloft mi dana byla a až do fkončenie zde služebník twuog pod twv ochranv oftrziehan byl. Amen.

[VIII. Sv. Anselma] **Gina modlitba ku pannie Marij. ¹⁾**

Ochrano obecně miloſtiwoſti, prziczino zwaſſtnieho ſmirzenie ²⁾, nadobo a chrame žiwota a ſpaſeniee wſſech wuobec, prziliſſnie vgijmam zaſlvženij twych, když we mnie čłowiečzkowi ſſpatnem obwaſſtnie wyczitam dobrodinie twa, kteraž ſwiet miluge raduge ſe, radoſtnie wola, že gſv geho ³⁾. [29^b] Ty, prawim, panij diwna, zwaſſtním panenſtwím, miloftna ſpaſitedlnu plodnoſtij, welebna neſmirnu ſwatoſtij, ty ſy vkazala ſwietu pana ſwého a boha ſweho ⁴⁾, ktereežož neznal; ty ſy widitedlného vczinila ſwietu ſtworzitele, ktereežož prwe ⁵⁾ newidiel; ty ſy porodila ſwietu obnowenie a naprawenie ⁶⁾, gehož ztraczeny potrebowal; ty ſy zplodila ſwietu ſmirczí, gehož winnik niemiel. Skrze plod ⁷⁾ twuog, paníj, ſwiet geſt ofprawedlnien, ztraczeny ſpaſen, wyhnany przyweden ⁸⁾; porod twuog, paní, ſwiet iaty wykupil, nemocné[ho] vzdrawil, vmrlee[ho] zkrzíſil. Nebe, hwiezdy, zemie, rzeky, den, noc [30^a] y kterežkoli wieczy lidſkee moczi nebo vžitecznoſti naležij, z nepotraczene pocztiwosti ſe tieſſij, panie, niekdy ſkrze tie zburzene a nowv iakús newymluwnv miloſtij obdarzene ⁹⁾.

Protož ¹⁰⁾ proſim tebe ſkrze miloft, kteryž geſt s tebv včzinil, vcziň pro tvž miloft twv ſe mnv, včziň, aby miloft twa wždyczky byla ſe mnv a pečzliwoſt ma wždyczky byla

¹⁾ V lat. orig. (Migne, CLVIII, 954 ss.) je to pokračování modlitby předešlé. Celé odstavce latinského orig. jsou však vynechány neb zkomoleny. ²⁾ Orig. „Tu aula universalis propitiationis, causa generalis reconciliationis.“ ³⁾ Orig. „Nimium contraho merita tua, cum in me homunculo vili singulariter recenseo beneficia tua, quae mundus amans gaudet, gaudens clamat esse sua.“ ⁴⁾ Orig. „Deum suum et dominum suum.“ ⁵⁾ Orig. „prius.“ ⁶⁾ Orig. „restauratorem.“ ⁷⁾ Orig. „foecunditatem.“ ⁸⁾ Orig. „exsul reductus.“ ⁹⁾ Orig. et quaecumque humanae potestati vel utilitati sunt obnoxia, in amisum decus sese gratulantur, domina, per te quoddammodo resuscitata et nova quadam ineffabili gratia donata.“ ¹⁰⁾ Zde jest delší stať přeskočena.

f tebv ¹¹⁾). Vcziň, aby wolanie potrebnosti mé, kterak dluho ona trwa, bylo f tebv a vtocziſtie miloſtiwoſti twee, doka-wadź žiw ſem, bylo ſe mnú, a vtrpenie biednoſti mé ¹²⁾), po-kudź mnie naležij, bylo f tebú ¹³⁾). Pane Sinu panie mee, panij matko pána meho, ale iaaf [30^b] negſem hoden ¹⁴⁾), abych waſſij miloſtij miel oblahoſlawen byti, giſtie wy negſte nehodni, aby to nebylo, ano pak wieczé mieli byſſte milo-wniczi byti ¹⁵⁾). Protož, naidobrotiwieſſij, neodpieragež mi tak proficziemu toho, k czemuž ſe wyznawam byti nehod-neho. O by ſtrzewa duſſe mee ſladku horliwoſtij waſſeho milowanie zapalila ſe, aby ſtrzewa tiela wyfuſſena byla! O by wnitrznie wieczi ducha meho ſladkoſtij waſſeho ſžadanie roztucznieny byly, aby tiela zbyteczne wieczi odyaty byly ¹⁶⁾). Daítež, dobrotiwy pane a dobrotiwa pań, duſſi me miloſt k wam, kterež ona [nikoli] neſpra [31^a] wedliwie proſí a wy ſprawedliwie ſžadate, aby dobrych wieczij waſſich byla wdiečzna, czehož ſe ona ne neſprawedliwie hrozí i wy ne neſprawedliwie mſtíte ¹⁷⁾). Protož, dobry ſynu, proſim tie ſkrze milowanie, kterymž milugeſ matku twu, aby, iakož ty prawie milugeſ a aby ona milowana byla, chceſ, tak mi dag, abych prawie milował gi. Mila panij, proſim tie ſkrze milowanie, kterymž milugeſ ſina tweeo, aby, iakož ty prawie milugeſ a aby gei milowali, chceſ, tak mi vproſ, abych milował ho ¹⁸⁾). [. . .] Pročzež tehdy pro hrziechy mee to nema byti ¹⁹⁾), poniewadž geſt w waſſij moczi? [31^b] Smilownicze a ſmilowničze lidij ²⁰⁾), ty ſy mohl ²¹⁾) win-

¹¹⁾ Orig. „et cura mei ſemper ſit tecum“. ¹²⁾ Orig. „compaſſio miſeriae meae, quantum mihi expedit, ſit tecum.“ ¹³⁾ Zde přeſko-čeny tři odſtavce až na některé věty, které přeloženy. ¹⁴⁾ Orig. „... ſi ego non ſum dignus, ut ¹⁵⁾ Orig. „qui ſic, immo plus de-beatis amari“. ¹⁶⁾ Orig. „Utinam ſic intima ſpiritus mei dulcedine veſtri affectus impingentur, ut medullae corporis mei exſiccentur!“ ¹⁷⁾ Orig. „quod ipſa iuſte horret et voſ non injuſte punitis. Certe, Jeſu, fili Dei, et tu, Maria, mater, et voſ vultis et aequum eſt, ut quidquid voſ diligilis, diligatur a nobis. Ergo, bone Fili, “ ¹⁸⁾ V orig. náſleduje: „Ecce enim peto, quod ut fiat, vere eſt in veſtra voluntate.“ ¹⁹⁾ Orig. „Cur ergo non fiet, ²⁰⁾ Orig. „amator et miſerator hominum.“ ²¹⁾ Orig. „poſuiſti“.

niky twee a až k smrti milowati a budeš moci tebe pro-
ficziemu milosti twee a matky twee odeprzeti? ²²⁾ Protož
tehdy welebiž was mysl ma tak, iakž hodni gste, a milug
was, iakož sprovedliwee gest, srdce mee! Milug was, iakž
gij naležij, duffe ma; služ wam, iakož sluffi, tielo mee! A
w tom dokonan buď život muog, aby na wieky tie chwa-
lila wfseczka podstata maa. Požehnany pan na wieky; buď
tak, buď tak! ²³⁾

[IX. Sv. Anselma] O swatem Janu Ewangelistu ¹⁾

Swaty a blahoflawe [32^a] ny Jene, naiwyffij z ewange-
listuo božich, naimileiffij z apofstoluo, ty zwlaſtie tak mily
Jezukryſtu mezi tak zwlaſtie milymi gehu, aby nade wfseczky
milowanie bylo wlaſtnie mezi waami ²⁾. (Neb ty ſy ten Jan
wnitřnie rozſſafnoſti mvdroſti božſkee wywoleny a před-
powiedieny k przigetij poznani j tainych wieczij nezpytatelne
trogicze ſwate; tobie mimo wfseczky ſmrteďne ſkritu při-
wietiwofťij daneho) ³⁾, genuž obyčegnee take bylo odpoczy-
wati na tiech ſlawnych prſech naiwyffieho, (w nichž wfſiczkni
pokładowe mvdroſti a vmienie gſv ſkriti). Ty (ſy ten), kte-
rehož buoh [32^b] wſtanowil materzi ſwee ſinem mieſto ſebe,
když gi vmierage opufftiel ⁴⁾. Protož k tobie, o blahoflaweny
przeteli, tak mily božíj, k tobie k proffenij prziftupuge
człowiek tento winny twuog ⁵⁾, aby ſkrze tak mileho oro-
downika wwarowal ſe naſtawagiczieho gemu hniewu božieho.
Neb zagiftee nutij hrziſfnika gehu potrebnofť hledati při-
mluwčzieho a naſkyta ſe gemu to twee rozhlaffené pra-
telſtwie (a obecenſtwie) o moci twee, že v boha, czož bu-
deš chtieti, obdržiš; a doufage o dobrotiwofťi twé a diwnee
milofťiwofťi, že biedneho w wzkoſtech neopuffiſ, k tobie mne
obratiz wlažnym ſrdczem ſwym [33^a] wſſak za chciecz myſli

²²⁾ Vynechána věta celá. ²³⁾ Orig. „fiat, fiat!“

¹⁾ V lat. orig. „Oratio LXVII. Ad S. Joannem Evangelistam. Pro timore damnationis“. Migne, CLVIII., 985 ss. ²⁾ Orig. „ut supereminens dilectio tibi sit proprium signum inter eos.“ ³⁾ Orig. „tu ille Joannes, cui familiare fuit recumbere.“ ⁴⁾ Orig. corporaliter moriendo desereret.“ ⁵⁾ Orig. „reus Dei.“

mee a fkruffenoft toho tweho przimluwanie fmím profliti hrzieffne duffe me⁶⁾, aby fkrze tebe odtážena byla od muk, do kterýchž gi tahnú mnohotwarne nefflechetnofti mee. Ale bieda mnie biednemu, kterak odpornie flibugij mi hrziechowe mogi! Neb ay hle! když mieniem pořilen byti fkrze twé v boha obecenřtwie, wiecze nuczen řem fkrze teež ře hroziti pro mú proti bohu nefflechetnoft⁷⁾, geřřto zagifté, o milaczku bořij, poniewadž řem hrzeřřil proti milowníku twemu, gift řem, že řem zařřvřil nenawiřti twe také. O prowinienie nezřiezené, prowinienie proti bohu, kterež netoliko geho vrařij, ale y ty, [33^b] kterež ře przimlúwati mohu k niemu. Neb prawéř geřř, že hrziřřnik bořij nenawiřtny geřř⁸⁾ przateluom geho, netoliko przateluom geho, ale giftie y řobie řamemu a wřřemu řtworzenij geho. Hrziechowé, hrziechowe, kterak wiecze hrozíte, wiecze gřvcze znamenitij!⁹⁾ Wy zagifte, wy odwozuęete, kterehož prziwodíte, biedneho czlowieka, gehož řwodiete?¹⁰⁾ Odkud pada, kde pada neřřtiařřna duffe, kteraž was nařředuge? Czo potraczuge, prawim, czo dořahuge ona¹¹⁾, kteraž od miłofti bořie, gehož drřeti mohla fkrze newinnofř, wpada w hruozu bořij y wřřech řtworzenij geho pro wařři zlobiwofř? Protož tak iako obecnu [34^a] gedowatinu przitahugí tomu, kohož od boha odtahugij, kdež ře fkrze, komuž ře okaže czlowiek nořře brzemenno hrziechuo řwych, kterýchž on řam nemuože?¹²⁾ Takowyř priřřupuge, milaczku bořij, Jene, takowa priřřupuge přřed tebe duffe má, anopak ta geřř ta biednořř má, kteraž ře przitelkynij tomuto řwietu řzinieczci a hrziechuo nečřiřřnořřij ře przikwa-

⁶⁾ Orig. „familiaritas apud illum, quem timet, ultorem. Certus igitur, domine ad te me converto, quamvis tepido, toto tamen affectu mentis meae, et potentem illam tuam interventionem praesumo precari peccatrici animae meae” ⁷⁾ Orig. „dum conor confortari per tuam apud Deum familiaritatem, plus cogor per eandem deterreri propter meam contra Deum pravitatem.”

⁸⁾ Orig. „digne odiosus.” ⁹⁾ Orig. „plus horretis plus considerata!” ¹⁰⁾ Orig. „Vos unde abducitis, quo perducitis quem seducitis?” ¹¹⁾ Orig. „aerumnosa illa.”

¹²⁾ Orig. „circumferens sarcinam peccatorum suorum, quam ipse deponere non potest; horrens et fetens vulneribus et ulceribus delictorum suorum, quae ipse sanare non potest?”

czugící¹³⁾ nepríetelkyníj boží se vczynila. Nestogte, gmeno zlorzeczene od každe wieczy, gmeno nepřzietele božieho! Vzkostí! když przemaha mie, nepřzietele božieho, skutku prawda a branij wyznati strachu vkrutnost!¹⁴⁾ Svženie! [34^b] Boha y wfšeczky wieczy popudil sem ku pomstieníj, aniž sem sobie nezachoval bez vrazu k przimluwaníj¹⁵⁾. Truchlosti, boleſti, lkanie, kde gſte, geſtliže tuto negſte? Kdež wrucíj budete, geſtliže tuto drziemete? Roztrhniete trapiece haužewnú, hubte palecze ſtrzewa maa, hrzmot duſſe w ofrdích mych¹⁶⁾, zdali by ſnad miłoſrdenſtwie popatrzyło na biedu mú. O ty miłoſrdny przieteli boží¹⁷⁾, ſmilug se nade mnv; pomoz, aby mne neprzikwaczil hniew božíj s neprzately geho. Nechczy, odrzekam se, odpowiedam se,¹⁸⁾ [byti neb] ſluti z neprzatel geho, ačzbych znal se byti hrzieſnikem geho. Ty ten vczedničze, [35^a] gehož milował Gezus, znaſſli znamenie twee, proſím tebe pro to ſamo milowanie, aſ w tak welikee potrzebie poznam pomocz twu. Jene, Jene, poniewadž ſy vczednik ten, kterehož milował Gezus, proſím tebe ſkrze to, aſ sem ia hrziſnik ten, genuž by ſkrze tebe odpuſtil buoh¹⁹⁾. Poniewadž tobie prſy ty ſlawne (pokladnicze bohatſtwie božieho) obecne bylo odpocziwadło²⁰⁾, proſím, budiž mi tyž ſkrze tie ſpaſitedlnym ſlitowaním. Znam se, pane muog, milačzku božíj, že ſy ty se rozhniewał owſſem proti boha milowniku twemu na hrzieſneho²¹⁾: ale giſtie bywał pan ſkrze przietele vkroczen a ſmirzen s flu [35^b] - żebnikiem proſiechim. Protož, o blažoſlaweny Jene, kteryž tak welikym milowaním okraſſlen gly v boha, tebeſ proſíj winny

¹³⁾ Orig. haec misera anima mea peccatorum numerositate se obruens ¹⁴⁾ Orig. „Heu, quam inique a me attractum“ — vynecháno: „Angustiae! Convincit me inimicum Dei rei veritas et prohibet confiteri horroris immanitas!“ ¹⁵⁾ Orig. „nihil mihi reservavi inoffensum ad intercedendum.“ ¹⁶⁾ Orig. „Dirumpite torquendo compagem meam, consumite mendo interiora mea, tumultuamini in p̄ae cordiis meis.“ ¹⁷⁾ Orig. „O vos misericordes amici Dei, miseremini tam indigenti, per illam misericordiam, quam fecit vobis Deus.“ ¹⁸⁾ Orig. „detestor, execror.“ ¹⁹⁾ Orig. „Jesus.“ ²⁰⁾ Orig. „familiare reclinatorium.“ ²¹⁾ Orig. „Iratuſ es in Deum dilectorem tuum peccanti.“

lužebník geho, aby smirzil ho. Neniet, milaczku božíj, nenie proti milowanij, gestliže spomuožes winnemu geho, [ne] obraniuge, [ale] skrze przimluwanie²²⁾. Neprosim za obranu neprawosti mee ani za obranczi, ale pro boha wyznawanie²³⁾ a hledam przimluwcze, przietełe boha wśsemohvczieho, aby niemiel toho za božieho nebo za twého neprzietełe, kterýž, iakž muože, miluge, wierzij a wyznawa boha tweho byti przietełe zwłafśnieho. Poniewadź wierzim, ponie [36^a] wadź wyznawam, poniewadź chce milowati tobie puoczenu milost božíj, prosim tebe skrze tak weliku milost, odwrac ode mne hodnu²⁴⁾ božíj nenawist. Vczin, pane, pro toho sameho milownika twého, vczin, neb sem dielo geho a služebník a wykupeny geho. Protož vcziniž pro nieho v nieho, aby nezatratil, což vczinil, aby nezahubil, což wykupil. Vczin, iakož prawie miluges dielo geho a wyznawanie blahoflaweného gmena geho.

Gezus, gemuž sem neprawie hrzeffil; Pane, kterehož sem nefflechetnie rozhniewal; wśsemohuczij, gehož sprawdlnost pyśńie sem odwrhl, milowniče²⁵⁾ Jana, bla [36^b] hoflaweného apostola tweeho, k niemu se vтікá, k tobie biežij winník twuog, hrzifśnik twuog, vrazcze twuog, kterakoli hanebny podáva gmena²⁶⁾ milaczka tweho mezi sebv a nastawagijczim rozsudkem sprawdliwego sudu tweho. Skrze blahoflawene to milowanie, skrze tie hledagiczemu obraniowanie²⁷⁾, Pane, pro gehož gmeno²⁸⁾ flituges se nad hrziefśńíkem twym, zatraczugeffli proficzieho skrze gmeno milaczka tweho? Pane, pod kterym gmenem obranien bude, gestliže pod gmenem milaczka tweho se trefkczje? Kdež gest vtoczifśtie, gestliže pod milaczkiem [37^a] twym gest nebezpečzenfświe? Neczitiž, pane, neczif nenawistí twé [ten], kterýž se vтікa k milaczkowi twemu. Pane, pane, ať nemuože

²²⁾ Orig. „non defendendo, sed per intercessionem.“ ²³⁾ Orig. „nec opto defendentem, si prodo confessionem et quaero intervenientem.“ ²⁴⁾ Orig. „mihi debitum.“ ²⁵⁾ Správně: nominativ, milovník. ²⁶⁾ Orig. „quantumcumque scelerosus, quantumcumque flagitiosus, obtendit nomen dilecti tui“ ²⁷⁾ Orig. „parce quaerenti ejus tuitionem.“ ²⁸⁾ Orig. „per cujus nomen“ (pro čí jméno).

wieczce ²⁹⁾ neprawoſt maa k zatraczenij, než geho miloſt k ſlitowanij. Dobry, dobry, nemožiž wiecze nenawiſti ke mnie k zatraczenie diela, kterež ſy vczinil, nežli milowanie zapomenuteho k odpufftienij ſlužebniku ³⁰⁾, gehožs wykupil. Naidobrotiwieiffij, kteryžs nicz w nenawiſti niemiel z tiech wieczij, kterež ſy vczinil, ey, kterehožs vczinil y znowu vczinil! ³¹⁾ Pročziž tehdy zatratils, pane, na ſe žalugiczieho, tie wyznawagiczieho, poniewadž ſy ho w nenawiſti [37^b] niemiel? ³²⁾ Protož včziniž, mily pane, včziniž pro toho, gehožs mezi včzedlniky twymi prwotniegie y zwlaſſniegie mezi tiemi, kterež ſy ze wſſeho pocztu ſtworzenij twych namieſtky twymi k obraczenij ſwieta wywolil, milował, nebywag muog zatratitel, neb ty ſam ſy ſpaſitel požehnany na wieky wiekuo. Amen.

[X. Sv. Anselma] Modlitba k ſwateemu Janu evangeliftu ¹⁾

Swaty Jene, ty ten požehnany Jene, geden z welikych apoſtſtoluo božích, z tiech prwních kniežat nebeſkych y zemſkych ²⁾, geden prwnij ³⁾ z naibohatčich milowa [38^a] ním, kteryž miluge a milowan bywa buoh, a naibohatieiffij z nich milowaním. Ey nuže, bohaty tak blahoſlawenym zbožijm a hogny tak welikym bohatſtvím, hle, biedna, ale krzeſtianſka duſſe, chuda a nuzna tiech bohatſtwij, gimíž ty tak bohatie ſe rozhoyniugeſ, laczniegíčij prziftupuge k wratuom miloſtiwoſti twé, pokornie žebřze almužny bohatſtwie tweeho; tak ſy hoyny gim, že tobie y mnohym bez vmenſſenie wyſtačziti muože, aſpoň gie tolik vdiel ⁴⁾, odkudž by ona gedine žiwa byti mohla. Podagž tehdy, bohaty prie-

²⁹⁾ Orig. „non plus valeat.“ ³⁰⁾ Orig. „non plus possit odium mei ad perdendum opus, quod fecisti, quam ejus dilectio ad parcendum servo...“ ³¹⁾ Orig. „ecce, quem fecisti et refecisti.“ ³²⁾ Orig. „te invocantem, si non odisti aliquid eorum, quae fecisti.“

¹⁾ V lat. orig.: Oratio LXVIII. Ad eundem apostolum. Pro gemina Dei dilectione et proximi impetranda.“ Migne, CLVIII., 988 ss. ²⁾ Orig. „de magnis principibus regni Dei.“ ³⁾ Správně: pravím, lat. inquam. ⁴⁾ Orig. „quatenus ex eo, quod tibi et multis sufficere potest, saltem illi tantum impertiaris...“

teli boží, podayž duffi chudeho flůžebni [38^b] ka, milaczka milownika tweho boha, z tee bohatee fkryffe myfli twee to tobie malee, mnie welikee, tobie snadnee, mnie prospieffnee almužny, aby pan muog, genuž se lfbilo k zbohaczenfj mnohych tebe tak velikymi obohaciti milofťmi, račzil gi pro tebe aspoň k zachowanf žiwota nafititi. Chuda giftie geft, pane muog, milaczku milownika nafseho, chuda geft duffe ma, což muřim a řtydim se wyznati, obogiego milowanie božieho; neb welmi wiecze, nežli má, miluge boha ⁵⁾, a mnoho menie, nežli potřebuge, miluge se od Boha. A zagifte w prawem ⁶⁾ wyznawam se welmi nefprawedliwego, w dru- [39^a] hem řprawedliwym panie; w obogim mne řzigi prziliřs biedneho ⁷⁾ řprawedliwym řvdem božim. Af negřem w zapomenutí to mluwie ⁸⁾, o ty řprawedliwy a milofřdny bože, negřem newdieczny dobrodiní twych rozlicznych ke mnie tweho milowanie od poczatku řtworzenie; ale darowana naficzena ⁹⁾ obogim milowaním twym, wždy se chudu a nuznu wolag, laczniegiczfj duffe má. Owřřem, toř giftie geft z naiwietczich, z naiwdiečnieřřich ¹⁰⁾ dobrodiní twych, neb řy ¹¹⁾ řkrze chutnee okuřřenie tebe tu we mnie zbudil chtiwořř, aby nikoli nemohla potieřřena byti duffe má [39^b] gedinee řkrze geho naficzeniee. Kterehožo k wyprořřenie že newyřřaczuge prořřenie menie mileho hrzifřnika tweho (dořřiucziniti), k obdrřenfj wziewam zařřvřenie welmi mileho milownika tweho. Protož ty, dobry mily a mily dobry, od niehož geft mnohe dobree, vřzin mi geho vřlyřřitedlného ¹²⁾, abych řkrze nieg dořřahl toho naficzenie řadořřiwého dobreho ¹³⁾. Wimř, pane, wim a prawim, že ia negřem hoden, gehož by ty milował, ale giftie ty negřy nehoden, gehož bych iaa milował.

⁵⁾ Orig. „quia valde infra, quam debet, diligit Deum.“ ⁶⁾ Omylem mřsto v prvém. ⁷⁾ Orig. „in altero iustum Deum. in utroque sentio me nimis miserum.“ ⁸⁾ Orig. „non sum oblitus.“ ⁹⁾ V překlade smysl poruřen. Orig. „donec satietur utroque tua dilectione semper se pauperem clamat esuriens anima mea.“ Má tedy býti: „dokawad nenie nafyczena.“ ¹⁰⁾ Orig. „gratissimis.“ ¹¹⁾ Spávně: „že jři“ (qui excitasti). ¹²⁾ Orig. „exorabilem.“ ¹³⁾ Orig. „hujus societatis desideratum bonum.“

Dayž tehdy, pane, mi ťkrze gehu zaľľvženie, iakž ty ťy [hodny]¹⁴⁾ y ia budu hodny, odkudž ťem ne [40^a] hodny. Ale nechť proťij za mnie radiegie, neb on muože proťpieľňniegie, ten milaczek twuog, Pane Gežifľi; ať on proťij tiech twych milofrdnych prľij, vtieľťeneho ťwego odpocziwadla, (wľťeli-keho dobreho vmienie a mvdroťti naidokonaleifľieho nav-
czenie a pro mnie) [a ty] vľlyťs y žadoťt mu ťkrze nieho pro tebe! Swaty Jene [milaczku] Jezukryťta, pana meho, proťij tie ťľužebník przietele (pana meho), [tweho] a pro gmeno paana gehu, milownika tweho, vpros gemu ťpolecznee milowanie božie¹⁵⁾. Protož obdržiž mi, abych tak milowan byl od nieho, abych [y] ia hodnie milowal gehu. Owľťem [40^b] zagifťe, milaczku, geťtľižeť on miluge nas pro tebe, mi-
loľrdenťwie vkažeťs nam; a geťtľiže my milugeme gehu pro tebe, miloťt gemu oznamugeťs¹⁶⁾ Gifťie, pane, geťtľiže ho obratiťs k milowanj twych, cziniťs nas ťobie takowe dľuž-
niki;¹⁷⁾ geťtľiže nas zapalugeťs k milowanj gehu, cziniťs ťe dľuhu zaplatiteľem¹⁸⁾. W prawdie, blahoflawenych naiblaho-
flawenieifľij¹⁹⁾, iakž by naiwiecze čziniľ, aby mnohe milo-
wal, nicz tobie neubude; a čím wiece cziniťs, aby ho mnoho milowal²⁰⁾, tiem wiece gemu ťe odplaczugeťs. Vcziniž tehdy, pane nai [41^a] miloťtiwieifľij, to proťicziem u twemu milo-
ľrdenťwie, odkudžby mne tobie tak welikeho dobreho dľuž-
nikem a bohu tebe gednee duťťe oznamil wratiteľem²¹⁾. Protož včziň, oťče naiwiernieifľij, vczňň ani odpierag, žadneem-
muť ťľkoda nenaťtawa;²²⁾ ale ťľužebniku twemu ťpaťenie, tobie miloťt, bohu ťľawa přzigde. Z milých naimileifľij ućzedľ-
nicže, miloťtiwoťti tve ťnad odeprzeťs hoinoťti nuznemu žadage žadagiecziemu²³⁾, czož žadnemu nenie ťľkodne a

¹⁴⁾ Orig. „unde tu es dignus.“ ¹⁵⁾ Orig. „ut propter nomen Do-
mini sui dilectoris tui impetres illi mutuam dilectionem Dei.“ ¹⁶⁾ Orig
„ misericordiam nobis impendis, gratiam illi rependis.“
¹⁷⁾ Orig. „facis nos tibi tanti boni debitorem.“ ¹⁸⁾ Orig. „facis te
illi debiti redditorem.“ ¹⁹⁾ Orig. „beate.“ ²⁰⁾ Orig. „est plures illum
ament.“ ²¹⁾ Orig. „unde et me tibi tanti boni debitorem et te Deo
unius animae facias redditorem.“ ²²⁾ Orig. „fac, ne renuas, unde
nulli damnum eveniat, sed proveniat.“ ²³⁾ Orig. „potens po-
scenti.“

tolik dobrým profi'pieľfne? Neb geſtliže gfu ku przekaźcze proficziemu hrziechowe geho, procziź radiegie negfv przitomna profi [41^b] cziemu zaſlvzenie twa? Čzili hrziechowe mogi mocnij gfv k ſſkozenij, a zaſlvzenie twa nemoźna k ſpomoženij? Odfſtup to, pane (nailitoſtiwieiſſij), aby ch nebyl nuczen ſmyſliti, čzehoź ſe hrozim mluwiti. Pročzeź by takee proficziemu odpierano bylo pro hrzichy geho, kterýž ge wyznawage nicz ſkrze zaſlvzenie ſwa nehleda, ale ſkrze twa? Pročz, prawim, poniewadž wzacznieiſſij gfv zaſluzenie, kteraź ſe od nieho poſkytugij, nežli hrziechowé, kterziź mi ſe przedkladagij? ²⁴⁾ Neb giſt ſem, (przemoczny przieteli wſſemohuczieho²⁵⁾, żeſ wiecze muože²⁶⁾ miłoſt twa przed takowym tak milym [42^a] milaczkem twym, nežli aby odpuſtie hrziechy mee mne miluge vczinil milownika ſweho. Protoź (obwlaſtnij milownikuo wſſech a ſpaſiteluo)²⁷⁾ day, aby ktoź tie miluge, ſpolu mne takee ſkrze tie milował (pro ſebe miłoſrdnie) ſkrze laſky ſſirokoſt, ktereźs vczil a [kterou] maſs, žadnemu nezawidie, ale obecne chceſ byti dobre, gimź ſe radugeſs. Protoź, (o blaho [ſlaweny] Jene), day ſkrze ſpolečnoſt milowanie, ktervźs gemu powinen, aby me take milowanie s twym gemu zaplatil, gemuź by pro ſamo ſwé netoliko tve ale mnoha dlužen. Owſſem to twé blahoſlawenſtwie ſy poznal, neb iakoź žadny bohu [42^b] prwec než by powinen byl, nemuože dawati, tak ani wiecze, nežli powinen geſt, muože odplaczowati ²⁸⁾. Protoź byt kolikkoli, [Boha] milownika tweho, ſkrze tie milowali, gemu ſe nemohú odplatiti. Proſim, pane, neodmítaiź toho, kterýž by w tiech mohl počzten byti. Zapal miłoſt geho rozniczenu a vczin wruczij ²⁹⁾. Geziſſi pane, gehoź proſim vſlyſſitele, Jene, gehoź žadam przimluwcze, tak mie nutij žadofť ma, aby nutiti was žadalo ſrdcze me, ale ne bezdieczne, než powolné, ne

²⁴⁾ Orig. „merita, quae ab eo obtenduntur, quam delicta, quae illi obijciuntur.“ ²⁵⁾ Orig. „Domine.“ ²⁶⁾ Orig. „quia si vis, plus valet.“ ²⁷⁾ Orig. „o beate Joannes.“ ²⁸⁾ Orig. „Quippe, beate Joannes, ipsa tua beatitudine es expertus, quia sicut nullus Deo, priusquam debeat, potest tribuere.“ ²⁹⁾ Vynecháno: „Adjuva nitentem, exaudi orantem.“

nechtieczij, ale chtiegiczi³⁰⁾. Pane a pane, wierzím y wiem, že welpolek nas milugefs. Ale [43^a] to, odkud poznam ia, gestliže mi toho, czož prošim, zespólka nepuoyčíte? Ježíšfi, odkudž ty mi neb ia niekomu pokaži, že milugefs gei, a že milowan gest od tebe, poniewadž ani milowati tebe daawaš žadagiecziemu mnie pro niey?³¹⁾ Jene, odkudž ia počzigi, že miluge tie, gestliže mi neuprošifs, aby y mne anebo že ty gei, gestli že mi ty nespomuožeš, abych y ia? Wymluw nedošatek muog milošt boží³²⁾. Protož o ty, Bože, a ty milačzku gehu, nechtieyž se milowati gřvče sami sobie blahoflawenij³³⁾, ale y nám biednym! Spolu radugemy se s wami, spolu litošt mieite s nami! Nechtieyte wy sami [43^b] vžiwagicz zdržowati tak mnoheho dobrego mezi sebv, ale aš plyne nietczo na nas, czož by rozlité mezi nas roztučznielo a rozwefelilo duffe naffe. Mily milowničze bohu, Jene, kterýž se o sobie swobodnie w tee spoleczného mluwenie³⁴⁾ blahoflawene plnošti chlubiš, budiž chudemu od tebe spoleczného milowanie božieho žebragicziem u tiem šftiedrzeifij, čím sebe znaš w wietczij hoinošti a mne widiš w wietčzij potrebnosti. Znaš ty owšsem, pane, gehu, kterýž w epištole šwee položil: aby žádný mage štatek šwieta a wida bratra potrebného, nezawieral štrzew šwych [44^a] przed ním. Czož ty, pane, gestliže kto mage štatek žiwota wieczného, widiel by duffe potrebnost trpícíj, zawrzeliž štrzewa šwa? Milošrdny přikazateli, poniewadž šy chtiel, aby štrzewa štatek magiczieho nebyla zawrzína potrebnost trpiciemu? Ey, šlyššim o tobie, že otwieranie štrzew přikazugeš, a widím, že štatek milowanie pana a milowanie od boha³⁵⁾ mašš, a ty

³⁰⁾ Orig. „verum non invitos, sed spontaneos; non nolentes, sed volentes.“ Následující dvě souvětí vynechána. ³¹⁾ Orig. „si nec amari a te nec vel amare te das optanti mihi propter illum?“ ³²⁾ Orig. „... si non mihi impetres, ut diligat et me; aut quia tu illum, si non me adiuvas ut et ego. Excusa excessum meum; amor Dei tuus compellit me sic loqui.“ ³³⁾ Orig. „Nolite vos diligere vobis solis beatis.“ ³⁴⁾ Ruk. omylem má: mluwenie. Orig. „qui de te securus in illa mutuae vestrae dilectionis beata plenitudine gloriaris.“ ³⁵⁾ Orig. „substantiam diligendi Deum et diligendi a Deo“.

widifs duffi mu potrebnost trpjeti. Hle! prikazugiczij a magiczij a przed nim potrebugiczij wespolek na se patrzy. Tak tehdy widienie twee, pane, wiecze gest milostiwé, nežli modlenie mee, nabožne widie [44^b] nie twé buď modlenie mee³⁶)! Neb sy nenapfal: gestliže by kto widiel bratra modliti se, zawrzal by strzewa swa, ale gestliže by kto widiel bratra nūzi mieti. Protož k tobie se vtiemam, pane, wiz potrebnost mū; ano pak widifs gi. Duffe ma, žebrz wfseczen chciečz³⁷), a vkaž se przed gehu obliczeg; zwolag, wzdychag wnitrnie žadoftij przed gehu milostnym patrzením: widiffli mie? Wolag tu a nezbednie opietug: widiffiž mie a wiz mie! Jene, giftie widifs, widifs mne giftie; wiz mie, pane, widifs mie znage, wiziž mie, flituge se;³⁸) widifs mie a znafs; wiz, abych znal; widifs a znafs potrebnost mu; wiz a poznamf [45^a] milostiwost twú. Wiziž, wiziž mie, neb widifs mie. Niekdy wiem, ne[chf] poznam, že widifs mne. Wim, [ať] poznam. O czo flyffij rozum muoy pričizitati mi! Puoyčzugi, pane, žes bratru rozkazal otewrzieti strzewa, ale, semliž ia bratr neb [bližni]³⁹) prawím, aniž smím twrditi, čehož žadam, aniž chcezi puoyčzowati, czož mi nefluffie. Gežijffi, mistrze gehu, pohleď na nas! Pane, przed potokem trapí se žiezní duffe má, ale nenie, czo by pila, gediné, lečzby tekla [ze] študnicze: (z) študnicze milofrdenstwie, nechť teče od tebe k niemu, abych tie pil z nieho. Profím, pohleď pro mne! Do študnicze biežeti, dale ne [45^b] muože⁴⁰). Aby nezahynula k študniczi žiwé duffe suchoftij, aby nebyl zahražen napog vřwadlemu. Ať flyffij nafcizeny twuog wypowied twv a ať wažij z nieho žiezníwy twuog flitowanie twé. Jene, powiez mi, Jene, kto se tobie zda bližnij byti onomu, kterýž vpadl mezi lotry? Odpowiedz, przeblahoflaweny Jene, czož

³⁶) Orig. „si igitur visio tua plus est pia, quam oratio mea devota, visio tua sit oratio mea.“ ³⁷) Orig. „collige totum affectum tuum“ tedy správně: „sebeř . . .“ ³⁸) Orig. „vides me noscendo, vide me miserando.“ ³⁹) Orig. „Vide, vide me, quia vides me. Olim scio; iam nunc sentiam, quia vides me. Scio, sentiam. O, quid audet intellectus meus obici mihi. Concedo ego sim frater aut proximus.“ ⁴⁰) Orig. „Bone, responde pro me! Ad fontem recurro; ultra nequeo.“

pokolenie lidſkee odpowĳda o Samaritanu ſwem, dieky gemu wzdawage; odpowĳz: kteryſ ſvčinil miloſrdenſtwie na niem. Nuſe, dobry Geſiſfi, počzal ſy pomahati modlitbie mee; w rucze twé poručiſm gi, aby iakoſ dokonale dobry ſy, do-
konal gi. Powiez, proſím, Janowi, milačzko [46^a] wi tweemu, a przikaſ mne gemu ſluſſebnika tweho: gdiſ y ty, včziſ teeſ! Nadięgi mieg a radug ſe a milug, duſſe ma! Onſ, gehoſ ſy za tak weliky čzas pochybugiczij ſadala vſlyſſitele, onſ tobie prziprawuge przimluwitele. Œebrzeczi proſiſ ſkrze gineho, neb ſy ſkrze ſe ſamu nedoufala. Hle, przibiehl ğt on a dokonat proſbu, kdeſ ſy ty przeſtala. O dobrotiwoſti, o liſtoſtiwoſti, o miloſti!⁴¹⁾ Hle, iak mnoho tobie vkaſuje, ſe tie miluge, a kterak welmi tie zapaluge, aby ho milowala. Snaſiſ ſe tehdy a mieg nadięgi, ne o ſobie, ale o niem, ſeſ vſlyſſiſ ſadost twu, ſeſ takee vyplniſ modlitbu twu⁴²⁾. Srdcze [46^b] mee a ſiwote muog, weſelte ſe w niem a milugte ho, a wſſeczky wieczy, ktereſ wnitř we mnie ğſv, dobrorzečzte geho!

**[XI Sv. Anselma] Modlitba k ſwatemu Janu, Krztiteli
boſiemu¹⁾.**

Swaty Jene, ty ten Jene, kteryſ pana pokrzitil; tys prwee od archangela chwalen, neſli od otcze zplozen; prwes naplnien boha²⁾, neſli narozen z materze; prwee znage boha, neſli poznat na ſwietie; ty prwee vkaſuge materzi obtieſen v materz boſi, neſ twa matka tiehotna tebe ſwietlu; ty [ſy] ten, o niemſ buoh powiediel: mezi ſiny (lidſkymi)³⁾ ſenſkymi nepowſtal wietčzi. Protoſ [47^a] k tobie, pane, tak welikemu, tak ſwatemu, (tak blahoſlaweneemu), prziffel hanebny čzerwik, biedny čzlowieczek, giſ pro muoy ſmyſl ſotwa ſe czige, ale pro mrtwv duſſi naramnie by litowati miel

⁴¹⁾ Orig. „O bonitas, o pietas, o amator!“ ⁴²⁾ Orig. „quia exaudiet desiderium tuum, qui sic consummat orationem tuam.“

¹⁾ V lat. orig. „Oratio LXIII. Ad S. Joannem Baptistam. Cum recordatione peccatorum.“ Migne, CLVIII., 969 ss. ²⁾ Orig. „prius plenus Deo.“ ³⁾ Slovo „lidſkymi“ v rukopise přeſkrtnuto.

hrzišník⁴). K tobie, weliky przieteli božíj, prziffel welmi se boge, pochybuge o spášení swem, neb gŕt gift o welikee winie swé, ale wieru mage o wietčzj miloſti twee. Wietčzj, pane, než⁵) miloſt twaa, nežli wina ma, neb wiecze muožeš v boha nežli ſhladiti hrzieechy me. Protož k tobie, ktereehož miloſt včzinila przietelee božieho, k tobieš se vtieka ſvženy, gehož neprawoſt včzinila takoweho tak [47^b] biedneho, ale tebe tak blahoſlaweného, ne ty než miloſt boží s tebv⁶). Pomniž tehdy, pane, pomni, aby iakož miloſt božíj tebe tak powyſſila, aby miloſrdenſtwie twé mne tak pozdwišlo, gehož wina ma tak ponižila. Bieda mnie, iakym ſem se včzinil? Jaky ſem byl? Bože muog, iakymś mie včzinil a iakym ſem se opiet včzinil? W hrzieſſích byl ſem počzat a narozen, ale obmysl a poſwietils mne, a ia ſem se horſſími zſſeradil⁷). Od nich ſem miloſrdnie tebv odweden, w nie biednie od ſebe ſem vweden; od nich liſtoſtiwie tebv ſem wykupen, w nich ſem nelitoſtiwie zahuben. Vzdrawil ſy, miloſtiwy pane, duſſi od [48^a] rodičzuo ranienv, a nemiloſtiwy zamordowal ſem vléčzenv. Swlekl ſy mne, miloſrdny pane, z ſtarych ſſatuo rozeného hrziechu⁸) a oblekls mne w rucho newinnoſti, ſlibuge giné neporuſſitedlnnoſti, a ia to shodiw, kterežś mi dal, przikryl ſem mrzkoſtni neprawoſti, tiem pohrdage, kterežś zaſlíbil, wiecze ſem wywolil boleſti wiečznee biednoſti⁹). Obnowil ſy na mnie obraz twuog mily, a ia ſem naň wytiſkl nenaawiſtny. Auwe, auwe, čzí, čzí, biedny a blaznowy čzlowiečczek, čzí ſem obraz ſwrchu wytiſkl na obraz boží? O pročziž geſt, aſpoň hanba nebyla včziniti, čzehož se tak [48^b] lekam powiedieti? O pročz ſem nenawidiel geho naſledowanie, kterehož se tak ſtraſſim gmena? On proti

⁴) Orig. „jam emortuo sensu vix se dolens, sed mortua anima sibi nimis dolendus peccator.“ ⁵) Slovo „než“ v rukopise přeškrtnuto.

⁶) Orig. „Vere, Domine, fateor, iniquitas mea me fecit talem; sed te talem, non tu, sed gratia Dei tecum.“ ⁷) Vynecháno: „In necessariis eram tunc natus; nunc sum in spontaneis volutatus. In illis nesciens conceptus, istis volens plenus et opertus.“

⁸) Orig. „originalis peccati.“

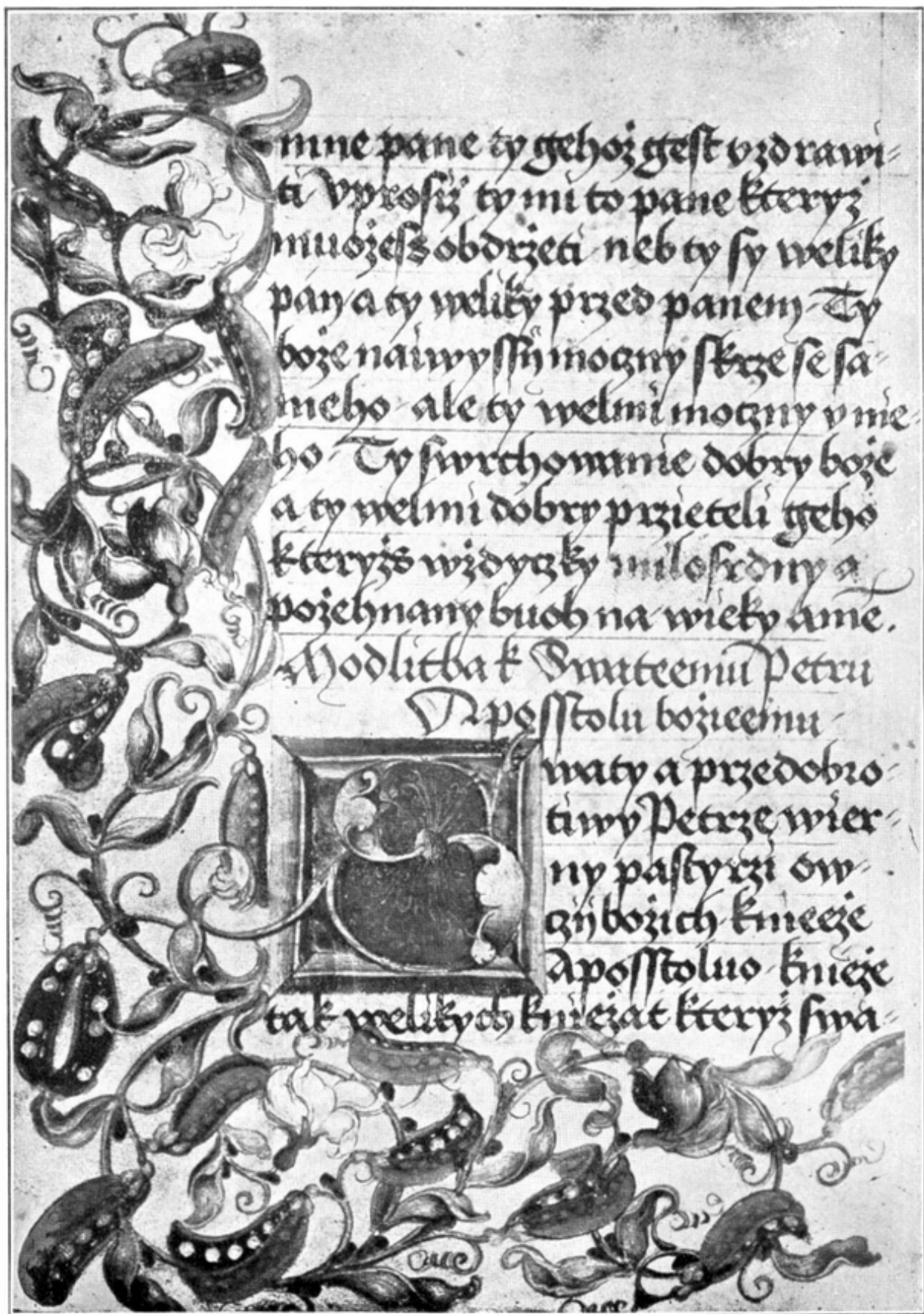
⁹) Vynecháno: „Filius irae tuae fecisti filium gratiae tuae, et ego illa contempta feci me filium odii tui.“

bohu, kterýž se včzinil pyšným, zhrzeštil, ia proti niemu, kterýž mie včzinil a obnovil. On opuřtil boha flibugiczieho, ia sem vtiekal przed bohem mne pořtihadicziým. On trwal w zlobiwosti proti božíj wuoli, ia sem w ní wbiehl, když mie buoh od nie odtahowal. On zatwrzeny gfa proti mřiti-teli, ia zatwrzeny proti lifagicziem. A až oba proti bohu; on proti giž nehledagicziem, ale ia proti bohu vmieragiczziem za mne ¹⁰). O neřřtiařtny prieliřs człowieczku, geřřliže geřř newřřeczka odefřla [49^a] litořřtiwořř, kdež geřř tak welike neprawořřti se przibrala vkrořřnořř! Hle, čziehož obrazu řřařřil sem se hruozi, w mnohych wieczech wiđim se hrořřnieřřřim¹¹). O prieliřs tiezke řřvřenie! Hleđimli na se, nemohu řřneřřti sebe řřameho; nehleđimli, neznam sebe řřameho. Patrziřli na se, hrořři mne twarz má; nepatrziřli, oklamawa mne zatraczenie mé. Neřř geřř prieliřs biedne, kohož trapij řřwiadomie geho, kterehož vteczi nemuože; prieliřs biedny, gehož oče-kawa zatraczenie, w ktereež vgiti nemuože; přziřs neřřtiařtny, neb on geřř łobie hrořřny; prieliřs neřřtiařtnieřř řřij, gemuž [49^b] řřmřt wieczna geřř znama ¹²). Kterak horzka, kterak zla wiecz geřř hrziechowee! ¹³) Kterak řřnadne przřřtupy, kterak neřřnadne wychody mate! Hrzeřřniczi, rozumiege, že horzkee zlee geřř opuřřtiti pana. Kterziž gřře hrzeřřili, nawrařřte se, nechřřiegieze hrzeřřiti! Neřř zagifté, nebo vřřtawičzné boleřřti trpieti ¹⁴) budú kagiczi řřiwot muog nebo wieczna trapienie mučziti budú biedny duffi mú. Owřřsem zlee a vkrutnee geřř obee ¹⁵). Sprawedliwy řřvdcze muoy, ale giftie

¹⁰) Celý odstavec je zkomolen. Orig. zní: „Ille sponte cecidit, ego volens sordui. Sed ille, nulla praecedente delicti vindicta, superbiens peccavit; ego visa eius poena contemnens ad peccatum propeavi. Ille semel in innocentia constitutus, ego restitutus. Ille contra eum, qui se fecit et refecit. Ille dereliquit Deum promittentem, ego fugi Deum prosequentem. Ille perstat in malitia Deo reprobante; ego in illam cucurri Deo revocante. Ille obduratus ad punientem, ego obduratus ad blandientem. Etsi ambo contra Deum; ille contra nec requirentem se, ego contra pro me morientem.“ ¹¹) Další odstavec zde z orig. vynechán. ¹²) Celý odstavec zkomoleně přeložen. ¹³) Orig. „peccare“. ¹⁴) Správně: trápit (torquebunt). ¹⁵) Celý odstavec další vynechán.

ty fy ten buoh a paan a ftworzitel muoy; odegmiž tehdy, odegmi tak welikee zle z ftworzenie tweho, gefťližeť dieky wzdawa, že gefť včzinienie twee¹⁶⁾. [50^a] Wytrhniž, pane, wytrhni z tak welikych zlych wieczj flůžebnjka tweho, gefťliže fe raduge wyznawati tie pana fweho. Odpuťiž, pane, hrzieffnřku twemu, gefťliže nepochybuge o dobrotie twee¹⁷⁾. Obnow fkrze zafluženie krztitele tweho miloft krztu tweho! Przedegdiž mne miloft twa, nařledug mne milofrdenřtwie twee! Dag fkrze pokanie kwilenie, czo fy dal fkrze krztu fwatořť. Vdiel kagicziem, czoř fy vdielil neznagicziem. Napraw twařž, ktervřž fem zřferedil; nawrať newinnofť, ktervřž fem poruffil. Kteryřž fy obmyl hrziechy, ktereřž fem przineřł rodie fe, odegmi [hrziechy], gichřž fem [50^b] fe dopuřtil řiw řa¹⁸⁾. Kteryřž odgimařs hrziechy řwieta fkrze zafluženie toho, kteryřž tiem řwiedeczťwim tie vřkazał řwietu, odegmi hrziechy, gichřž fem fe dopuřtil na řwietie. Odegmi ode mne, czoř ne- nie od tebe, neb fem nenawidiel, czoř řť ze mnie, a gefť- tieř nadiegi mam o tobie. A ty, řwaty Jene, kteryřs vřkazał řnřmatele hrziechuo řwieta, fkrze miloft tobie danv včřiř to milofrdenřtwie, aby odyal hrziechy mee. řy, Boře, od- gimařs hrziechy řwieta, ty, przieteli geho, prawiřs: tento řniema hrziechy řwieta. Hle, przed wami obtieřenv hrziechy, hrziechy řwieta. řy řnřmařs, [51^a] ty prawiřs; hle, ted fem ia, genuř by odyal, czoř prawiřs¹⁹⁾. řy, leekarz a řwiedek geho; ay, neduřřivy flůžebnik lekarzuo a dielo geho; profe lekarze a řwiedka geho! Prawy lekarzi, prořřm tie, vzdraw mne! Prawdomluwny řwiedku geho, prořřm tie, pros za mne! řkus febe na mnie y včřinku tweho y powiedienie tweho²⁰⁾. Ař poznam, czoř flyřřřm; poćřigi, ćzemuř wierřřm. Geřřřř, dobry pane, gefťliže ty včřiniřs, czoř on řwiedczřj, budiř na mnie včřinek twuog! Jene, vřkazaťeli bořřj, gefťliže ty řwied- czřřs, že on to puofobie, řtaniř fe na mnie řkutek twuog!

¹⁶⁾ Orig. „factura tua“. ¹⁷⁾ Vynechřno nřkolid vřť. ¹⁸⁾ Vyne- chřno: „Tolle, qui tollis peccata mundi, quia ista sunt peccata mundi, quae porto de conservatione mundi.“ ¹⁹⁾ Orig. „Tu tollis. et tu dicis: ecce me, cui tu tollas, quod tu dicis.“ ²⁰⁾ Orig. „Proba te mihi in me, tu actum tuum, tu dictum tuum.“

Vzdравиž [51^b] mne, pane, ty, gehož geft vzdrawiti. Vprofiž ty mi to, pane, kterýž muožefs obdržeti. Neb ty fy weliky pán a ty weliky przed panem. Ty, (bože) naiwyšfj mocny fkrze fe fameho, ale ty welmi mocny v nieho. Ty fwrchowanie dobry bože a ty welmi dobry prieteli geho, kterýžs wždycky milofrdny a požehnany buoh na wieky. amen.

[XII. Sv. Anselma] **Modlitba k Swateemu Petru, Apofftolu božiemu** ¹⁾).

Swaty a przedobrotiwy Petrze, wierny paftyri owczij božich, knieže apofftoluo, knieže tak welikych kniežat, kterýž fwa [52^a] zugefs a rozwazugefs, czož chcefs ²⁾), [da] wage kraalowftwie nebefkee, komuž chcefs. Weliky Petrze, tolika a takowy [mi] dary zbohaczeny ³⁾), hle, ia naichudffj a nai-poniženieiffj čzlowieček, mnohymi tiežkymi biednoftmi, trafeními, vzkofťmi diwnie ⁴⁾) potrebugi twee mocnofti. Ale ani vfta ma magij flowa, gimiž bych potrebnofť fwu, iakož geft, wyprawil; ani (tielo) frdcze me ma nabožnoft, ktervžby od tak poniženého k twé wyfokofťi dofahowalo ⁵⁾). Protož vfilugi myfl mu drzimagiczij zbuditi a fkrze marnofť roztrhanu vtwarditi ⁶⁾). Ale zbiera wflecky fily ani z fwych temnoftij, kterychž [52^b] nabyła mrzkoftij hrziechuo, muož fe wyfkytnuti ⁷⁾), aniž w temž smyflu muože [déle] zuofťati. Neftogte, nad naibiednieiffim fmilugte fe! ⁸⁾) Swatí weliky Petrze, geftliže wolanie zamuczenie meho newftupilo až k tobie, patrenie tweho flitowanie sfťupiž až ke mnie; roztrhni twrdofť mv,

¹⁾ V lat. orig. „Oratio LXIV. Ad S. Petrum apostolum. Cum lamentabili deploratione peccatorum.“ Migne, CLVIII., 972 ss. ²⁾ Zde vynecháno: „qui sanas et resuscitas, quem vis; qui das . . .“ ³⁾ Vynecháno: „tot et tantis dignitatibus sublimare.“ ⁴⁾ Orig „multis et gravibus aerumnarum circumdatus angustiis miserabiliter indigeo . . .“ ⁵⁾ Orig. „quae de tam infimo ad tuam tantam sublimitatem attingat.“ ⁶⁾ Orig. „conor mentem meam torpentem concitare et dissolutam per inania restringere.“ ⁷⁾ Orig. „tenebras . . . dirumpere.“ ⁸⁾ Orig. „Heu me, miserrime miserum! Ita quippe est; non est simulatio; ita est. Quis ergo subvenit misero, qui nec valet exhibere tribulati vocem nec dolentis mentem? O magne Petre . . .“

rozedrzi temnoſti mee, (ſhledni biednoſti). Spatrž, dobrotiwy paſtyrzi poručeneho ſtada⁹⁾ owczij a biednie vſilugiczij a ne kterakž gegie neprawoſti žadagí, ale kterak dopuſtítegí proficij¹⁰⁾. Neb toſ hle, před wiernym paſtyrzem ležij a kwilij vmieragiczij owcze před panem paſtyrzkowym [53^a] a owcze¹¹⁾. Pobiehlá wracuge ſe, od bludu a nepoſluſſenſtwie miloſti prolij¹²⁾. Od miloſtiweho a vzdawugiczieho paſtyrze zhryzenie wlkuo a rozſapanie ran, w kteréž bludieczy wbiehla, a nežity, kterež netbanliwoſtij chowala, zgewuge¹³⁾ a k ſmilowanij ſwemu k niemu duchem ſe tahne a wiecze biedu ſwu před miloſrdnym paſtyrzem zgewugiczi než profeczi ſe modlij¹⁴⁾. Paſtyrzi dobri, Petrze, nebywagž k vſlyſſenij tiežky; neodwracug miloſrdnych očí; popatrz, proſim, aniž zamietag kagiczi, aby odtahowal vſlyſſeti proficzi¹⁵⁾. Neprziatel gegie iakožto lew rzewúčij obchazi, gie hledage a [53^b] aby ſežral. Paſtyrzi wierny, obrať oči tve k nīj a ſeznag owczy tobie poručenv¹⁶⁾ Neb geſtliže geſt bludila, wſſak pana a paſtyrze nezaprzela. Popatrz na twarz gegie a poſſetrz znamenie tweeho y gegieho. Geſtliže pod takowu ſmahv¹⁷⁾ neznafſ twarzi vmytee nebo očziſttené w ſtudniczi kryſtowie, poznag hlas wyznawagiczij pod gmenem kryſtowym, kterýž tie otazuge (zagifté), milowalli by tebe¹⁸⁾, trzikrat wyznawagicziemurzekl: paſ owcze mee! Giftie milownik geſt owcze, kterýž před poručením tak obražij milownika paſtyrze¹⁹⁾. Hle, prawíſ ſe byti milovníkem geho, a tato wy [54^a] znáwá ſe byti owczij geho. Pročiziž tehdy zhrdaſ owczii, paſtyrzi geho? Petrze, paſtyrzi kriſtuo, przigmi owczy kryſtowu! Pan twuog

9) Orig. „commissi tibi gregis.“ 10) Orig. „ovem et miserare miserabiliter laborantem et non quantum mala sua exigunt, sed quantum permittunt, orantem.“ 11) Orig. „Ecce enim ante fidelem pastorem jacet et gemit morbida ovis coram Domino pastoris et ovis.“ 12) Orig. „veniam petit.“ 13) Správně: „miloſtiwému paſtyrzi zhryzenie nežity (ulcera) ukazuje.“ 14) Orig. „plus miseriam suam coram misericorde pastore expandendo quam obsecrando exorat.“ 15) Orig. „ne differas exaudire supplicantem.“ Pak vynecháno několik vět. 16) Orig. „recognosce tibi commissam.“ 17) Orig. „sub tanto squalore.“ 18) Správně: jeho; omylem: tebe. 19) Orig. „sic discutit amorem pastoris.“

wložil na ramena ſwa raduge ſe hledanv a nalezenv; neodhanieyž wracugícizj ſe [a] proficizj! Paan kúpil gi krwij ſwv, geſtie nenarozenú; paſtyrzi owcze, nepotup ny²⁰⁾, giž narozené a tobie tak wiernie poručene²¹⁾. Neſtogte, kterak dlúho nezna ſebe přzigaté, vlečzenee, nakrmené! O ſwaty Petrze, geſtliže tebv nehybe gmeno paſtyrže owcze, pohni tebv gmeno apoſtola a kniežete apoſtolskeho a gmeno duſſe krzeſtianſké. Zagitě toſ geſt owcze, ode mne tobie [54^b] giž obietowaná, duſſe má, krzem Kryſtowym znouzrozena. Ty raany, kterež ſem powiediel; ty wrzedy, ty rozſedliny negſv owcze tiela, ale ducha rozumneeho²²⁾. Toto tak welikee zlee chudoba gť cztnoſtj a ſhromaždienj hrziechowee²³⁾. Že tehdy geſtie neznam ſe byti vſlyſſaneho, pro trapienie vzkoſtj od počzatku opietowati budu wyprawowanie mé a rozmnožím modlitbu mú. Wyložím przed wrátneho kralowſtwie nebeſkeho a knieže apoſtolskee wiernie duſſi biednv pod kralowſtwím hrziechuo k kralowſtwj nebeſkemu (y) dychtícizj a proto Petra wrátneho kralowſtwie nebeſkeeho [55^a] a kniežete apoſtolskeho wziewagicizj²⁴⁾. Ey, ia, milofrdny Petrze, przed tebv wydawam duſſi mú, od žil cztnoſtj rozwanu, rzetiezi hanebnoſtj ſwazanv, brzemenem hrziechuo obtieženú, prowinienie mrzkoſtmi zſſeredienu, roztrhanú ranami diablao, ſhnílú a ſmrudutú wrzedy hrziechuo. Tiemi y ginymi zlymi wieczmi tiežkymi, kterež lepe widiſ mne, przykačzugicziem u ſvženemu, dobrych wſſech wieczí oblehčenie zbawenu²⁵⁾, iakož widiſ. Hle, biedna duſſe a milofrdny apoſtol Petr przed milofrdnym bohem, kteryž

²⁰⁾ Správně: „ji“. ²¹⁾ Orig. „renatam et tam diligenter tibi commendatam.“ ²²⁾ Orig. „non sunt ovinae carnis, sed sunt spiritus rationalis.“ Následujících několik vět v překladu vynecháno. ²³⁾ Orig. „paupertas est virtutum, et coacervata peccata.“ ²⁴⁾ Orig. „Exponam coram janitore regni coelorum et principe apostolorum fidelem animam miseram sub regno peccatorum, ad regnum coelorum inhiantem et ob hoc invocantem.“ ²⁵⁾ Orig. delictorum sordibus foedatam, discissam vulneribus daemonum, putridam et fetidam ulceribus criminum. His et aliis gravibus malis obrutam, oppressam, circumdatam, obvolutam, bonorum omnium relevamine, ut cernis, destitutam.“

blahoflawenemu Petru apofftolu milofrdenftwie [55^b] včzinil, przikázal a čziniti dal²⁶⁾, Hle, bieeda, a hle, milofrdenftwie! Milofrdenftwie božie a Petrowa apofftolowa owcze, biedu duffe owcze wyznawagiczi a pana i petra wziewagiczij²⁷⁾. Protož biednoft dele tlačziti bude duffi k Bohu a k Petrowi patrziczij a (včziň) [vwidij] to milofrdenftwie božie a Petrowo²⁸⁾. O Bože a Petrze²⁹⁾, ktera geft to biedy mé vkrutnoft, nemuože-li proti nje milofrdenftwie waffehe nefmiernoft? Neb muože-li a nechce, kteraž geft to potwornoft³⁰⁾ prowinienij mych, kteraž przewyffuge množftwie flitowanij waffich? Proto-li, že wftechniem, kterymž sem hrzeffil, ne wyznawam? Čzili že ne [56^a] wyftačzugij kagicziem, ani zlymi dobree pripominage dofti čzinim³¹⁾. Protož čzím wiecze fvžuge bieda, wiecze wahawe bude milofrdenftwiee? O neflychane flowo milofrdenftwie k proficziem!³²⁾ Ale rozumím, fprawedliwy bože, czoby odpowiediel duffi mee. Hodnie trpij, wečz se dobrowolnie dala, a hodnie nebywa vflyffana, kteraž nepofluchala. Nefstogte, zuofanie horzkofti! Poznag gíftie tu byti wypowied fprawedlnofti, ne milofrdenftwie, že nazwal fprawedlnoftij milofrdenftwie, když milofrdenftwie nefmiefil s fprawedlnoftij³³⁾. Chleba milofrdenftwie žebrze od tebe; Bože, w zamuczenij biedná [56^b] duffe má. Pročz kamenem fprawedlnofti zaczpawafs vfta gegie?³⁴⁾ Milofrdenftwie twee, milofrdny bože, fkrze zaflvženie a orodowanie blahoflaweného Petra, (mileho) apofftola

²⁶⁾ Orig. „qui apostolo Petro misericordiam fecit et facere praecepit et faciendi potestatem dedit.“ ²⁷⁾ Orig. „Misericordia Dei et Petri, apostoli ejus; miseria animae Deum confitentis et Deum et Petrum invocantis.“ ²⁸⁾ Orig. „et videbit hoc misericordia Dei et Petri?“ ²⁹⁾ Orig. „O Deus et tu major apostolorum ejus.“ ³⁰⁾ Orig. „enormitas.“ ³¹⁾ Orig. „An quia cuncta . . . non confiteor? En cuncta, quae scitis me peccasse, vera esse confiteor. An quia nec sufficienter poenitendo nec malis bona rependendo satisfacio? Utique sic est, fateor; sed haec est ipsa miseria, qua torqueor.“ ³²⁾ Orig. „a misericorde in supplicantem.“ ³³⁾ Orig. „Agnosco certe, agnosco hanc sententiam esse justitiae, non misericordiae. Quis vocavit justitiam in causam meam? Cum misericordia sermo mihi erat non cum ea.“ ³⁴⁾ Orig. „perfringis ossa ejus?“

tweho, približ se a wytrhni gi odpustie hrziechy gegie. Swaty Petrze, knieže apostolské, skrze milosrdenstwie tobie včinienee³⁵⁾ rozviež okowy gegie, vzdraw rany gegie! Wy-fwoboď gi z biedy kralowstwie hrziechuo a vweď gi k blahoflawenstwij kralowstwie nebeskeeho, aby f tebv radugiczi se dieeky vzdawagiczi chwalila Boha na wieky wiekua. Amen. [57^a].

[XIII. Sv. Anselma] Modlitba k swatemu Sstiepanu.¹⁾

Swaty Sstiepaane, blahoflaweny, dobrotiwy a filny rytierzi božij, prwnij w swatem hufu mučednikuo božich, mocne knieže, geden z welikych kniežat nebeskych²⁾; naučil sem se, pane, a vwierzil sem, s radoštij to przigímam, že geftie na zemi postawen sa, tak welikymi swatošti swietlem fy³⁾ swietil, aby welebny obličzeg twuog angelskym duostogenstwím se škwiel; že fy takowv šrdce čiztotu špatrzil, aby blahoflawené oči twee pána w flaawie geho wiedieli; že fy takowu [57^b] lafkú milosrdenstwie horzal, aby miloštiwa všta twa miloštiwie za nemiloštiwee tie mordugiczij se modlila⁴⁾. Tak bylo, mily Sstiepane; tak bylo. Tak že bylo, radugi se, weselím se, tieššim a kocham, že sem poznal. Gistie tehdy ia hrziffnik štrachuge se šprawedliwego šrdce prišné wypowiedi a hodnie zašlvženee muky, potreba mi kaže, špomocznika y vtieššneho y bezpečneho pošlati przimluwčiji⁵⁾, oby vkrotil mi vššemohuczieho prie-tele šwego, paana [a] štworzitele meho y tweho. Nebš wiem, pane, a gışt sem z welikych zašluženij twych, že muožeš; doušam z welikee lašky, že [58^a] by chtiel; nadziegi se z nešmierneho milosrdenstwie šrdce, žeš nebude odpierati. A pro-

³⁵⁾ Vynecháno: „et potestatem tibi datam.“

¹⁾ V lat. orig. „Oratio LXIX. Ad S. Stephanum. Cum retractione charitatis et obdormitionis ejusdem.“ Migne, CLVIII., 992 ss. ²⁾ Orig. „beate Stephane, benigne Stephane, fortis miles Dei, primus in beato agmine martyrum Dei.“ ³⁾ Rk. nesprávně „se“. ⁴⁾ Orig. „quod tanta cordis munditia intuisti, ut beati oculi viderent; quod tanta charitatis pietate arsisisti, ut pium os tuum pie pro impiis te perimentibus oraret.“ ⁵⁾ Orig. „opus habeo adiutore et dulce et tutum habeo te mittere intercessorem.“

tož svženy a trzefvczj vtiaká se k tobie, wieda zlee do sebe, hrzišnik. Wiziž tehdy, miloftny Sftiepane, svženie mee a roz-
fširz ge lafkú⁶⁾, neb hle winnik stogi przed hroznym svdczj.
Žalugij⁷⁾ naň z welikych a mnohych prowinienie. Przemožen
bywa swiedkem wlaštnieho swiedomie a swiedky očzima te-
hož⁸⁾ svdcze⁹⁾. Strach winneho zarmuczuge, swiedomie za-
hanbuge, myšlenie domlúwagi; vteczi nešuffie¹⁰⁾. Hle, člo-
wiek potrebugiczj rychlee pomoci. Kdež nynie sy? Nynie
ten špomoz, kte [58^b] ryž (kteryž) pod brzenem kamenie
šlitowal se nad kamenugiczími šwymi. Nynie ať se modlīj
za nieho, kterýž v toho svdcze včzinien gešť za wražděniky
prošitel. Sftiepane, prawie korunowany¹¹⁾, hle, miesto šlito-
wanie; ay, čas milošrděntwie; hle! owššem přičzina vka-
zanie lafky!¹²⁾ Wždycky gehu přiřna šprawednošť hrozīj
hrzišnee duššie mee; vždycky peklo otewrzenee a mvky
priřpawenee; vždycky newiditedněj protiwniczi hotowi, aby
tam pochitili biednu duššie. W tomš sem zpuosobu, když
bdím, kde špím, když se šmiegi, žertugi, pycham, vtrham
hniewam se, [59^a] žebrzi, když rozkošse tiela biednie obli-
bugi¹³⁾. Tak sem vždycky a wšfady. Přiřbližiž se tehdy,
miloštiwy, prwe, než by [mne] katowee vchwatili, lidškeeho
pokolenie neprzietee;¹⁴⁾ prwe nežby požrzel mne žalarz
pekelnīj, prwe nežby zhubily muky pekelnie. Ale, o wy hrzie-
chowe mogi, neštoyte, weliczj gšte a mnoho was přiřliřs,
aby hodnie odpierana byla duššie mee milošť waffe¹⁵⁾. (Šistie
tak gešť a teež ia wyznawam. Ale čzím tiežššj gešť má ne-
šštiašnosť, čzím svženieššj ma potrebnosť, tiem diwnieššj
bude miloštiwošť odpuššenie; tiem wietčzgie vkaže se przed

⁶⁾ Orig. „dilata super eam charitatem tuam.“ ⁷⁾ Rkp. má o-
mylem „Svdczj žalugij naň.“ ⁸⁾ Orig. „et testibus oculis ipsius
judicis.“ ⁹⁾ Několik vět vynecháno. ¹⁰⁾ Orig. „non licet.“ Další dvě
věty opět vynechány. ¹¹⁾ Orig. „Stephane, Stephane et vere Stephane,
quia vere coronate; Stephane, inquam, Stephane, en locus“
¹²⁾ Opět několik vět vypuštěno. ¹³⁾ Orig. „Sic sum positus, cum vi-
gilo; sic sum, cum dormio, sic sum cum jocor superbio.
detraho irascor cum me vindico, cum delicias corporis mi-
serabiliter amplector.“ ¹⁴⁾ Správně: „nepřátele.“ ¹⁵⁾ Orig. „venia
vestra.“

odpuštitelem mi [59^b] lošt przimluwczích. Wímł, pane, mily bohu Sftiepane, že když sem boha rozhniewal y tebe takee y wfseczky Swaté gehu sem rozhniewal. Ale takowaf gešt potrzebnošt, aby nutila mne žádati pomoczi, od nichž sem tak zaflužil smrti ¹⁶). A tak welmi naplnieni ste, ty y wfšickni świetij, tiem hoynym nenadaly mилоstiwosti dobrym ¹⁷), aby wam ¹⁸) to mило bylo, že ty takee wyfwobožugete mohvcze sprawedliwie potupowati ¹⁹). Welika głv, weliky Sftiepane, zafluženie twá, aby wyštačziti tobie y mnie mohla; a geštliže by prospiela mnie, nicz nebude vmenššeno tobie. Hle, przed [60^a] Bohem gfu a przed tebv hrziechowee, kterziž przeštraffugij, zarmuczugij a obtiežugij duffi mú. Protož powieziž, mилоstiwiy, naimилоstiwieiffiemu mилоwniku twemu: Pane, nepoštawugž gemu toho za hrziech! Powiez za nuzneho proficzieho, což fy powiediel lidu tebe trapičziem ²⁰). Powieziž wfšak ²¹) mилоštna laška twa a gift sem, že naidobrotiwieiffij Geziš odpuštie wfseczko zlee mee, nebt on gešt mилоšrdny štworzitel muog a ia biedny a dielo gehu ²²), kteryž gešt požehnany na wieky. Amen.

Srdcze ²³) obohacene tučzno [60^b] štj laafky, [z něhož] w trapiení tak hogné na nie plyne ²⁴) mилоšrdenštwie, (že za blaznowe katy proti niemu vkrutnošt činiczij se modlil. Brziemie na ramenu mилоštij) horziczij, z niehož w dawu tak šladké gif krziczky se blšštiely ²⁵). O plášt tuczny mилоwanie božieho, z niehož vtieffenie tak chutnee kruopie tekly. Pane,

¹⁶) Orig. „poscere subsidium etiam ab iis, a quibus merui supplicium.“ ¹⁷) Orig. „illo copioso, illo inaestimabili fonte pietatis, ut delectet vos.“ ¹⁸) V rukopise chybně „nám“. ¹⁹) Orig. „quos juste potestis damnare.“ ²⁰) Orig. „pro populo te trucidante.“ ²¹) Orig. „dicat tantum.“ ²²) Vynecháno: „tu dilectus amicus ejus, qui est.“ ²³) V lat. orig. je nový odstavec: „Retractatio charitatis s. Stephani.“ První věty jsou v překladu vynechány. ²⁴) Rkp. „plyna“; orig. „supereffluebat.“ ²⁵) Orig. „O cor opulentum pinguedine charitatis, de quo, cum affligeretur, tam copiosa misericordia supereffluebat! O mens vehementer ardens amore, copiose uncta charitate, de qua, cum tribularetur, tam suaviter ardentes et tam ardentem suaves scintillae micabant. O favus pinguis.“

nepoftawug gim toho za hrziech! Muži blahoflaweny, iak weliku nadziegi dawafs hrziŝfnikuom, przateluom twym, když flyŝŝij, že fy ŝe tak pečzował za nemiloŝtiwee neprzately twee. Nadobo laŝky, rozhoyniugeŝ ŝe plnoŝtij, iaku hoynoŝtij napagiŝ honiczij tie za mieŝto ŝwé? ²⁶⁾ Když [61^a] tak ŝŝen- kugeŝ dychtiením prchliwoŝtij rziehagiczij na tebe, kterakž napogiŝ s ŝtrachem vtiakagiczij ŝe k tobie ²⁷⁾. Kterakž odpowieŝ wziwán ŝa, kteryžs [tak] odpowiediel zlorzečzen ŝa: Nepoftawugž gim toho za hrziech? Kterak dobrotiwie ŝnaŝŝeti budeŝ pokornee powyŝŝeny, kteryž ŝy tak trapiežím pomahal trapeňy? Oni poŝpiechali odjiti od tebe duŝŝi twu, tys ŝe pečzował duŝŝem gich ²⁸⁾ život przineŝti. Oni vkrutnym ŝrd- czem y ŝŝigij weliku prchliwoŝtij vkrutnili ²⁹⁾, aby tie zahu- bili, ty kleče na kolenv hlaŝem welikym ŝy ŝe modlił, aby oni nezahynuli ³⁰⁾. Nemiloŝtiwoŝ liŝtoŝtiwoŝ [kamením] tlačezi [61^b] la, a olej miłoŝrdenŝtwie tekl. O budu-li kdy hoden z laŝky ŝŝtiepanowy olej proŝbami wyweŝti, kteryž oni zaŝlúžili kame- ním wydawiti! ³¹⁾ Nedužiwa duŝŝe ma neduhem naitiežŝŝim, kteryž nebywa vlečen gedine olegem miłoŝrdenŝtwie. Aby aŝpoň gedinv pripomenul bohu o mnie y o wŝŝech wieczech mych: ³²⁾ aby nepokladal gij toho za hrziech! Naučz [mne], blahoflawena duŝŝe ŝwateho ŝŝtiepana, iakú wuonij ŝy ŝe tieŝŝila, kterym naŝiczením ŝy horzela, když wyrzklo ŝrdce twee flowo to dobre ³³⁾. Powieziž tehdy, blahoflaweny ŝŝtie- pane, co ŝy wnitrz chował a odkud ŝy ŝmí [62^a] ŝŝenij tolik ŝladkoŝtij wen wyneŝl? Žagiŝtee tiech wieczij wŝŝech pln ŝy byl y okraŝŝleny y zapaleny. Skrže ty wŝŝeczky cztnoŝti, gi- miž ŝe rozhogniugeŝ ³⁴⁾, tebe proŝím, o przeŝlawny ŝŝtie- pane ³⁵⁾, pros, aby laŝky tučznoŝtij naplniena byla wŝwadla

²⁶⁾ Orig. „Vas charitatis superabundens plenitudine, qua ubertate putabis desiderantem amplecti intra cor suum, cum sic perfundis ejicientes te extra civitatem suam?“ ²⁷⁾ Orig. „cum sic propinas furore anhelis irruentibus in te, quomodo refocillabis timore anhelos fugientes ad te?“ ²⁸⁾ Rkp. „gim“. ²⁹⁾ Orig. „rigido collo, magno furore fremebant.“ ³⁰⁾ Více věť pak vynecháno. ³¹⁾ Orig. „exprimere.“ ³²⁾ Orig. „et pro cuncto peccato meo.“ ³³⁾ Více věť zas vynecháno. ³⁴⁾ Orig. „quibus abundabas.“ ³⁵⁾ Orig. „o charitative Stephane.“

dusse maa³⁶). Day, aby ohniem laf ky plapolala studena dusse [maa] s pomoczij toho, kterýž stworzil gi³⁷), [. . .] s nimiž odpočiwafs bezpečnostij wiečznú. Odpočiwafs, o štiafny, w radoſti, raduge ſe w pokogi. Wiečzností ſe tiefifs, bezpečnym towarystwém ſe lytifs w ſlawie. Wefelí twee nebude promienieno; ſwietlo twee neprzeſtane. Čzemužkoli nech [62^b] czefs, daleko odchazie, a czož chcefs, k wuoli przitomné geſt³⁸). Žižnila geſt dusse twa k bohu, ſtudniczi žiwee. Prziffel ſy k niemu a pi[ge] ſs s průdu rozkoſſi geho, iak mnoho chcefs, kterak a iak dlúho chcefs. Wždyczky nafičeny pigefs, neb wždyczky kratochwil čziní píti, aniž kdy off[k]liwoſt maſs.³⁹) Neb wždyczky žadaſs, czož wždyczky maſs, a bezpečen ſy⁴⁰). Zagiftee bez przeſtanie a s kochaním žadáſs toho vtieffeneho žadaneho twee⁴¹) a wždyczky pigefs s žadoſtnym chtiečzem hoynym naplniením⁴²). O doſtatečné blahoflawenſtwie a blahoflawenaa doſtatečnosťi⁴³). O bohaty a blahoflaweny pokog, kterak daleko ſem [63^a] od tebe!⁴⁴). Bieda mnie, biednemu! Kdež negſem a kde ſem, kterýž newiem, kde buduczij byti maam! Hadruge ſe⁴⁵) biednie dusse ma s ſpogenym s nīj tielem, kterehož naſledowati nechce, ani muože bez ſtrachu opuſtiti; nemuož ani s nīj geho tahnvti bez boleſti po ſobie, chce a nemuož lečz s praczij⁴⁶). Neſſtiafny ia čzlowiek, kto mne wyſwobodie z tiela ſmrſti tee? Proſim, o blahoflaweny ſſtiepane, ſpolu ſe mnú želeg, biednym nuznym⁴⁷). Nechť mne wyſwobodie z tiela ſmrſti tee twym zaſlvžením miloſt boží ſkrze Gezu Kriſta, pana naſſeho, abych niekdy w pokogi y nad to vſnul

³⁶) Vynecháno: „Adjuva, ut pane charitatis satietur esuriens anima mea.“ ³⁷) V lat. orig. nový odstavec, nadepsaný: „Retractatio dormitionis S. Stephani.“ První 4 věty z něho v překladu nejsou. ³⁸) Orig. „ad votum adest.“ ³⁹) Souvětí vynecháno. ⁴⁰) Orig. „securus es te semper habere.“ ⁴¹) Orig. „ipsum delectabile desiderium.“ ⁴²) Orig. „cum copiosa satietate.“ ⁴³) Orig. „o sufficiens beatitudo et beata sufficientia!“ Několik vět vynecháno. ⁴⁴) Taktéž. ⁴⁵) Orig. „Discordat.“ ⁴⁶) Orig. „relinquere non audet, nec valet sine dolore; trahere eam post se vult et nequit vel cum labore.“ Překlad zkomolen. ⁴⁷) Vynechána věta.

a odpocziwał [63^b] w panu, kteryž geſt żyw a kraluge po wſſecky wieky wiekuo. Amen.

[XIV. Sv. Anselma] **Modlitba k Swatee Marzi Magdalenie** ¹⁾.

Swata Maria magdaleno, kteraž ſy s ſtudniczij ſlžij k ſtudniczi milofrdenſtwie křiſtowa přiſſla, z niež wrucnie žiežniegiczi gſy napogena, ſkrze nieyž hrziſſnicze ſy oſprawedlniena, od niehož przemiloſtwie želegiczi ſy preuentieffenie potieffeni. Neb ty, naimileiſſij ²⁾, na ſobie fama ſy zkuſila, kterak by hrzieffna duſſe s ſtworzitelem ſwym ſmirzena byla, iakú by radu biednee [64^a] duſſi naleezala ³⁾, kterece lekarzſtwie nedužiczij zdrawie by nawratilo. Neb doſti známe, prietelkynie božie, kterež gſv odpuſtteni hrziechowé mnozij, že ſy milowala mnoho. Ne ia, naihanebneiſſij, blahoſlawená ženo, hrziechy twé kárawie przypominám, ale neſmiernoſt miloſti, ſkrze niž zahlazeni gſv, rozgimám; a ſkrze ni oddychawam, abych ſobie nezuofal; a po niž zdycham, abych nezahynul ⁴⁾. Jaſ ſem, prawim, biednie w hlubinu hrziechuo ſebú hodil, prziliſſnv tiežij hanebnoſtij obtiežený, w temnem žalarzi hrziechuo od ſebe ſameho zawrżín, w temnoſtech tiela obwaleny ⁵⁾. [64^b] Ja, wywolena milownicze a mila wywolena božij, ja biedny proſijm tie, blahoſlawene, temny oſwieczenee, hrziſſny oſprawedlnieene, nečziſty očiſtieniee ⁶⁾. Pomni, naidobrotiwieiſſij, czos byla a iaks welmi milofrdenſtwie potrzebowała; a žádag mi odpuſttenie, iakož ge ſobie (žadoſtij vkraczenee miloſtiwoſti a pokory wlaſti nebeſkee) aby bylo, chtielas (od boha) ⁷⁾. Obdrž mi ſkruffenie ſlžij, [žadoſti wlaſti nebeſkee], zemſkého putowanie offkli-

¹⁾ V lat. orig. „Oratio LXXIV. Ad S. Mariam Magdalenam. Cum retractione amoris ad Christum.“ Migne, CLVIII., 1010 ss.

²⁾ Orig. „domina mea charissima.“ ³⁾ Orig. „quod consilium miserae animae expedit.“ ⁴⁾ Orig. „per eam respiro, ne desperem, et ad eandem suspiro, ne peream.“ ⁵⁾ Orig. „in corporis tenebris obvolutus.“ ⁶⁾ Orig. „tenebrosus illuminatam, peccator iustificatam, immundus mundatam.“ ⁷⁾ Orig. „indulgentiam, sicut eam tibi fieri voluisti.“

wolt⁸⁾), pokanie horzkoſt, wieczného trapienie ſtrach. Proſpieg mi, nailaſkawieiffij, przywietiwee obczowanie⁹⁾), kterežs miała a maſs v ſtudnicze miłoſrdenſtwie. Nawaſ' [65^a] od nie, abych obmył hrziechy mee; ſteńkug mi z nie¹⁰⁾), aby naſyczona była żyźniwoſt má. Naley mi z nie, odkudſz by ſwłażena była vſwadłoſt má. Nebſ nebude neſnadnee tobie, czoſzbykoli chtiela obdrżeti od naimileiffieho a naivtieffenieiffieho pana a przietełe tweho, (kteryſz żyw geſt a kraluge buoh na wieky wiekuo. amen.)

Neb ktoby wyprawil, o blaſlawena boſzi, iak dobrotiwym obeczeńſtwim a przywietiwoſtij dobrotiwoſti¹¹⁾ tiem, kterzijſz tie winili, odpowiedage o tebe ſe zaſazował, kterak miłoſtiwie pyſſnemu zakoniku pro tebe rozhnie [65^b] waleemu mluwil a tie obraniował; kterak tie przed ſeſtrú na tie ſa-lugiczij wymluwal; kterak ſkutek twuog wychwalował, kdyſz (Gidaſs na tebe rebtal?¹²⁾ Czoſz díim, gehoſz miłoſtij plapolagiczij v hrobu geho hľadagiczi ſy plakala a plačziczi hľadala, kterak przywietiwie, kterak przateľſky k tobie, (neb) aby po-tieffil, prziffel, prziftupował; kdyſz on ſe tagil przed widuczij a okazał ſe newiduczí; kdyſz przitomny on, gehoſz ſy hľadala a proč by plakala, otazał ſe: ženo, proč plačzeſs? Ale y ty, o naimiłoſtiwieiffij pane, proč ſe ptaſs, proč by plakala? Wſſak tie widiela, ſrdcze ſwe a vtieffeny život [66^a] twuog, mordowati¹³⁾. () hroznaa trpiczieho miłoſtiwoſt! Auwe, ſtraſſliwa (kržiſzownikuo) vkrutnoſti!¹⁴⁾ (A) kdyſz na drzewie rozta-żeny a hrzeby ſeżelnymi przibity wifel iako lotr ku poſmiechu nemiłoſtiwych; a prawis: ženo, proč plačzeſs? A že ne-mohla pomoci, aby nazabigeli, aſpoñ tielo twee chtiela maſtmi zachowati, aby nebyło poruſſeno. Aby, poniewadž žiwemu mluwiti nemohla, aſpoñ mrtweho plakati mohla; a żywotné naučenje, ktereſz ſrdczem flyſſala, v mrtwého od-

⁸⁾ Orig. „terreni exsilii fastidium.“ ⁹⁾ Orig. „familiaris converſatio.“ ¹⁰⁾ Orig. „hauri mihi ab illo, unde lavem peccata mea, propina mihi“ ¹¹⁾ Orig. „quam benigna familiaritate et familiari benignitate.“ ¹²⁾ Orig. „Juda in te fremente.“ ¹³⁾ Orig. „Nonne viderat te, cor suum et dulcem vitam animae suae, crudeliter mactari.“ ¹⁴⁾ Orig. „O stupenda pietas! heu, horrenda impietas.“

polu nedorzikagiczími flowy opietowala¹⁵⁾. Nynie pak nad to to tielo, iakžkoli opufftienee [66^b] wierzij byti ztraczenee; ¹⁶⁾ a prawis: ženo, proč placzeš? O zbvrzenie plače! ¹⁷⁾ Očzima fwyma widiela, geftliže wffak patrziti mohla, czo gfv vkrutniczi tobie vkrutnie včzinili, a ofstatek rucze gich, iakož fe domniela, potratily¹⁸⁾ Wffelika nadziege o tobie giž odeffla, neb ani ofstatkuo twych pro pamiet łobie wzieti nemohla, a pta fe niekto: koho hledaš? proč plačzeš? Aľpoň, o gedinka radofti gegij, proč zbuzugefs boleft gegie, neb fy ty wiewiel, a tak aby bylo, chtiels, že by przyčziny tak welikeho placze wyprawiti nemohla, lečz čzafto flowa prolamugiczi a gedno po druhem [67^a] lkanie wydawagiczi¹⁹⁾. Neb fy neznal milofti, kteryž ľam wdechł? Wiewiels owffem, czo fy ty, zahradnik ten, ľftiepowal; zalewals w zahradie ľwé, czožs w myľli gegi, mam za to, ľftiepowal. Swlažowals, díml-ľi prawie, čzili zkuffowal? (Obee fy čzinil²⁰⁾. Ale, o dobry pane, dobrotiwy mľftrze, hle, toť wierna diewka a včzedlnicze twa, nedawno tepru wykupena krwij twú! Hle, pla-polaa a traapie fe žadoftij pro tebe, wuokol hledie a otazuge fe, a nikdíž fe neokaže, kterehož žadá; nelibie fe gij, czožkoli widij, že tebe ľameeho, na niehož patrzyj, newidij²¹⁾. Čzili fy ztratil ľpoluželeg²²⁾, žes nalezł neporu [67^b] ľfenie? Čzilis ľtoftiwoft potratil, žes neľmrtedľnofti doľahl? Odfťup to, pane; neb neopomitaals naas ľmrtedľnych, že fy včzinien neľmrtedľny, pro kterež včzinien ľmrtedľny, aby včzinil neľmrtedľnee. Owffem miloftiwee milowanie ani gi kwiliczij ani ľebe taineho²³⁾ nemuože ľnefti dele. Wyľkočzila milu-

¹⁵⁾ Orig. „et vitalem doctrinam iuxta mortuum exosa vitam semifractis verbis recitaret.“ ¹⁶⁾ Orig. Nunc insuper ipsum corpus, quod utcumque gaudebat sibi dimissum, credit amissum.“ ¹⁷⁾ Orig. „O incitatio luctus!“ ¹⁸⁾ Orig. „residuum manuum eorum, ut putabat, perdiderat.“ ¹⁹⁾ Orig. „Ipse enim sciebus et sic fieri volebas, quia causam tanti ploratus narrare posset, nisi crebro verba interrumpendo et in geminatos gemitus erumpendo.“ ²⁰⁾ Orig. „Rigabas, dicam, an probabas? Sed, ut verius dicam, et rigabas et probabas?“ ²¹⁾ Dvě věty vynechány. ²²⁾ Orig. „compassionem.“ ²³⁾ Orig. „nec se latentem.“

giczieho ťladkoťt, aby ťe newydrzela plačziczij horzkoťt²⁴⁾. Gmenowal pan zwyklee przietelkynie gmeno, a poznawa panuo hlas zwykly. Mám za to, neb giftie twrdím, to že ťmyťl²⁵⁾ zwyklu ťladkoťt, ktervž gmenowana bywala, Maria. O hlas vtieffeny! O iak mnoho kra [68^a] tochwilneho, iak mnoho miel milowneho!²⁶⁾ Ani dobrotiwiegie ani rychlegie²⁷⁾ to wypowiedieno byti mohlo. Znáám, czo vmíťs²⁸⁾ a czoby chtiela; ted mne maťs, neplačziž! Hle, teđ ťem²⁹⁾, gehož hle- dáťs. Yhned promienieny gťv ťlzi; neb newierzím, aby hned zaťtaweny byti mohly; ale ktereež ťkrúťťené ťrdcze ťebe tra- pie prwe wydawalo, ty potom ťrdcze radugiczí s weťelím wylewalo. O, iak przenepodobne gťú to wieczy „Míťtru!“ a „Pakli ťy wzał ho, powiez mi!“ O, iak ťe nefrownawagi:³⁰⁾ „Wzali gťv pana meho a newiem, kde gťú položíli gei“ a to: „Že ťem widiela pana a toto mi powiediel.“ Ale [68^b] czo ia, biedny, bez žádoťti ťmím wyprawowati žádoťt boží a przietelkyně boží!³¹⁾ Neb kterak owťťem wydalo ťrdcze dobrú wuoni, protož nema chuti flowo. Tys toho ťwiedoma, prawdo;³²⁾ ty ťy mi ťwiedek, pane naimiloťtiwieíťťij Gežíťťi, žeť miloťtij tweho milowanie to činim. Miloťt twv we mnie zapaliti žádam, neb tie ťameho a czož welíťs, žádam milo- wati, ducha zarmuczeneho, ťrdcze ťkruffené a ponižené tobie obietowati. Dayž mi, pane, w tomto wypowiediení³³⁾ chleeb boleťti a ťlzij, ktorehož lačzním nad hoynoft rozkoťťíj. Vťly- ťťiž mie, pane, pro miloťt a wdiečzná zaťlu [69^a] ženie milee [této tvé] Marie [a] naiblahoťlawenieíťťie Matky twee, nai- wietčzie a gedinkee panny Marie. Nechtieg, naimiloťtiwieíťťij wykupiteli gežíťťi, zhrdati proťbu nehodneho tweho hrzífť-

²⁴⁾ Orig. „ut non erumpat flentis amaritudo.“ ²⁵⁾ Orig. „quia sensit“, tedy: pocífovala. ²⁶⁾ Orig. „O quantum blandimenti! quantum sapuit amoris!“ ²⁷⁾ Orig. „nec brevius nec clarius.“ ²⁸⁾ Orig. „Scio, quae sis.“ ²⁹⁾ Orig. „ecce me!“ ³⁰⁾ Orig. „O quam dissimilia sunt: „Rabboni!“ et „Si tu sustulisti eum .“ O quam dissona sunt: „Tulerunt“ ³¹⁾ Orig. „ego miser sine affectu praesumo expri- mere affectum Dei et beatae amicae Dei?“ ³²⁾ Orig. „Quomodo namque eructabit cor bonum odorem, unde intus non habet saporem? Verum, tu mihi conscia es, veritas.“ ³³⁾ Orig. „in hoc exilio.“

nika, ale spomoz vmyflu nemocného tneho milovníka. Wyraz z frdcze meho wlažnosť a fkrze wrucnosť milownicze twee ³⁴⁾ day mi dofahnyti patrzenie wiecznee fláwy twee, kterýž s Otczem a Duchem swatym žiw fy a kralugefs na wieky wiekuo. amen.

[XV.] **Modlitba ku pannie Marygi Mamulia Rothomagskeho Biskupa tuto dolegi napfana. ¹⁾**

[69^b] Zwlaſtnieho zaſluženie, fama bez príkladu, matko a panno Maria, kterež paan tak na tiele ²⁾ oftrziehal, aby hodna byla. z niež by naſſeho wykupenie mzda, božíj ſyn, tielo ſobie zpuofobil: proſím tebe, naimiloſtiwieiſſij, fkrze ktervž geſt wſſeczken ſpaſen ſwiet, przimluw ſe za mne, naibiednieiſſiho a wſſemi neprawoſtmi ſmrduteho a wſſech hrziechuo brzemenem obtieženého³⁾), aby aſpoň giž dal pán neſſtiaſtnee duſſi mee zachovánie čiſtoty, žadoſt ſtudu, miloſt newinnoſti, Jáť ſem, panij, ia wſſije ne [70^a] winnoſti, wſſiee ſwatoſti miloſt potratil; chraam božíj ſwaty mnoho-twarnie ſem poruſſil. Ale proč ia ſſerednoſti ſwé przipominam przed wſſima neporuſſenymi? Hrozim ſe, panij, geſſto mne trefkce ſwiedomie, przed tebv obnaženee, ſtydím ſe.⁴⁾ Ale komuž vmierage vkaži ranu mú? K komuž puogdu? Przed kym plakati budu na boleſť mú, anebo odkud by ſe nadal ſpaſenie, geſtliže mi ſe zawiera to gedinké odpočívadlo miloſti wieczné? Protož ſlyſſiž, panij, a wſlyſ mieſſtie-nina, potraczeného z dielu diedicztwie tneho, po dluhem tulanij, po vkrutnych mrzkoſtech. po [70^b] mnohych biedach wraczugiczemu ſe k ſpaſenij potieſſenie tneho⁵⁾). Matko

³⁴⁾ Orig. „per fervorem tui amoris.“

¹⁾ Správně: Maurilia, biskupa Rouenského. Připisuje se však také sv. Anselmu a nalézají se v jeho spisech. Migne, CLVIII., 946 ss. „Oratio XLIX. Ad eandem Dei matrem“ ²⁾ Orig. „ita mente et corpore.“ ³⁾ Orig. „cunctis iniquitatibus foedato.“ ⁴⁾ Orig. „male nudus coram te erubescō.“ ⁵⁾ Orig. „post longa exilia, post longa suspiria, post saeva ludibria, post multa supplicia revertentem ad ubera consolationis tuae.“ — Celý další odstavec vynechán.

ſwiała⁶⁾), matko nepoſſkwrniena, matko neporuſſenaa, matko miłoſrdenſtwie a liſtoſtiwoſti, matko odpuſſtienie, otewrzy przybytek laaſky a przigmi mrtweho w hrzieſſich. O panij (ſwata), hle, ſyn marnotratny, obnaſzony dobrych wieczij⁷⁾, s mieſta ſtrachu a ze mlhy nečziſtoty a ſmradu wzdychá, wolá a gmenuge matku, ne nepamatuge, kolikrat by ho chowala, wymluwala przed otczem. A zagiſte, naimiłoſtiwieiſſij a naidobrotiweiſſij oteczen, ty matka mila. Poznag, ſmilow-
[71^a] nicze, ſyny twee, kterychž ſe gednorozeny ſyn twuog neſtydiel gmenowati bratrzími ſwymi. A poniewadž pro toho newinneho vkržižowaneho ſyna tweeſho pronikl⁸⁾ mečz duſſi twú, kterakž nad mrtwymi ſirotky twymi ſe zdržeti a nikdy materzinymi plačzi a ſlzami nebudeſs moczi želeti?⁹⁾ Ta-
ženi ſmy, rozchwatani, zgimáni; nenie, ktoby wyprofil, kto wyſwobodil, kto powſtał na wſwicie a odpowidal za nas. Powſtaniž, miłoſtiwa, powſtaň, liſtoſtiwa, wegdi do ſwatyně vſlyſſenie; roztahni nepoſſkwrniene rucze przed obrazem zlatym liďſkého ſmirzenie¹⁰⁾. Bude(liž) ſkrze tie profitedlne,
[71^b] czož ſkrze tebe podawamy budeſt wymluwitedlne, čzehož ſe bogímy¹¹⁾. Aniž tie bude moczi dluho ſtrpieti za biedne proficzij, gehož ſy ty przečzaſto potieſſowala, matko mila, nemluwniatko kwiliczij. Proto kteraž geſt mocznieiſſij k vkroczenij hniewu ſvdcze nežli ty, kteražs zaſlvžila byti matku teeſhož wykupitele a ſvdcze? Nepochybugž, panij ma, neſt on geſt vſta ma, ſlowa má, život muoy a ſpaſitel muog, on hlawa naſſe; on poznal dielo ſwe. Pocztiwosti panenſka¹²⁾, panij naroduo, kralowno angelska, ſtudnicze zahrad, obmywanie hrziechuo, ſwata a wiečna¹³⁾ panno Maria, pomoz
[72^a] biednemu, ochraň ztraczeneho! Aby, ktož giž nenie toho panenſkého, twymi ſlawnymi zaſluhami kterakeekoli

⁶⁾ Orig. „mater sancta, mater unica, mater immaculata

⁷⁾ Orig. „nudus et attritus pedibus.“ ⁸⁾ Orig. „Et si pertransivit.

⁹⁾ Orig. „quomodo super te continere, quomodo unquam maternis fletibus et lacrymis, domina, poteris temperare?“

¹⁰⁾ Orig. „ante altare illud aureum.“ ¹¹⁾ Orig. „Erit per te impetrabile, quod per te ingerimus, erit per te excusabile, quod timemus.“

¹²⁾ Orig. „Decus virginum.“ Rps.: panenſku. ¹³⁾ Orig. „perpetua.“

přizgal rucho šwatebnie ¹⁴⁾. Takee až nezašlvžím přištupiti ani przitomen byti kwetnuczím a woniegiczím flawy waffie kuruom, zdaleka alpoň poštaweny widieti zašlůžil a flyšfeti zpuofob waš, radowanie waffe ¹⁵⁾ y czožkoliwiek tehtaž flawnošti a wefelee bude, když plefati budete nařledugicze beranka, kamžbykoli řfel. Gedinka ¹⁶⁾ panno, řwrchowana a wieczna a řama panno matko, při konczy modlitby a při řkonanij tohoto blažnowého a nehodneho prošlenie za toto gedno pro [72^b] řím, aby s gmenem ¹⁷⁾ mileho Syna tweho dala mi pilnv a wiecznv pamiet přeřladkeho gmena [tweho] ¹⁸⁾. Budiž ře mnv w nebezpečenřtwij, w (s) řvženij, na počátku weřelij meho! Buď pokrm naichutnieiřři duře mee! Neb geřtliže to božím a twym darem zařlužím obdržeti, řadnym obyčzegem giftie nebogím ře z gruntu zahynůti. Budeř ře mnv wřdyczky milořt twa, bude řlitowanie a obraniowanie twee. Geřtliže w pekle budu, tam mie pohledařs a odtud mne wytahneřs a wratiřs Synu twemu, kteryž mne wykupil przedrahu křwij řwv, Ğezus Křiřtus, buoh a pan nařs, kteryž s Otczem a s [73^a] Duchem řwatým řiw geřt a křaluge po wřřeczky wieky wiekuo. Amen.

[XVI. Sv. Anselma] Ku pannie M. ¹⁾.

Panij a nařřwatieiřřij panno wřdyczky Maria! Hle, ia hrziřřnik řtogim kwile przed twarzij milořtiwořti twee (a milořdenřtwie) a řtydím ře naramnie za obwlažowanie hrziechuo mych ²⁾, gimiž řřeredny včzinien řem a řtrařřliwy angeluom y wřřem řwatym ³⁾. Ğekam ře prieřliřřnie řvdu pořřednieho zatraczenie, když gednomu kařdemu odřlaczeno

¹⁴⁾ Překlad je zkomolen. Orig. zní „ut qui iam, pro dolor! non audet angelicam illam sperare stolam virginalem, tuis, gloriosa, meritis qualemcunque recipiat vestem nuptialem.“ ¹⁵⁾ Orig. „processus vestros, tympana vestra, concentus vestros.“ ¹⁶⁾ Orig. „singularis.“ ¹⁷⁾ Orig. „in nomine.“ ¹⁸⁾ Sem náleží věta další: „Buď pokrm

¹⁾ V lat. orig. „Oratio XLVI. Ad S. Virginem Mariam. Cum recordatione meritorum ejusdem et malorum nostrorum.“ Migne, CLVIII., 942 ss. ²⁾ Orig. „pro abominationibus peccatorum meorum.“ ³⁾ Orig. „coram Deo et te, et angelis eius et sanctis omnibus.“

bude od boha, iakž činil nebo dobré nebo zlé. A proto⁴⁾ bazeň a trzefenie prziffli na mne a [73^b] obkličily mne temnofti zlych činuo mych a widím se malomocnym a nečiftym a protož se hodna znam oddielenie od towarystwa wiernych, kterež ode mne oddieluge blefk cztnoftij a čizftota newinnofti. A pro tož plače a kwile prošim, panij, aby ode mne čtwtртеho Lazara⁵⁾, nesnesitedlného smradu giž plneho, neodwraczowała twarzi twee, ale radiegi popatrzila, iak tiezkym vrzedem vderzen sem, a znamenala, kterak by mne nebeskym lekarzstwím vzdrawila. Nawrať mne Sinu twemu, panu memu Gezu Krystu, (poniewadž sem pobiehlec).⁶⁾ Neb ty znaš, naimiloftiwieilfij [74^a] Kralowno, že k tomu narozena gfy, aby skrze tie narozen byl tyž buoh a pan naš Genezus Krytus, buoh a člowiek⁷⁾ w niehož přeprawie⁸⁾ wierzím a o gehož miloftiwofti nikdy nepochybugi, aby y on, kterýž byl stworzitel lidfky, byl [i] spafitel wflech, a tebe takee; by takowu miel matku, kteráž by za hrzieffniky przed ním se przimluwagiczi dokonalee obdržela spafenie⁹⁾. Tys od angela pozdrawena, od ducha swateho zastieniena. A což angelfka zwiestowała (powyffenoft, twá panenfka vwierzila) čizftota, newymluwne dokonalo božftwie. Toho sy porodila, kterýž wfsem wieczem [74^b] naroditi se k geho wuoli puoyčzil¹⁰⁾. A protož newymluwna kralowno, wierzim, že negfy prazdna strzew flitowanie¹¹⁾ (a milofrdenftwie), kteraaž sy zplodila studniczi wfelikeho milofrdenftwie (a flitowanie). A kteráž sy krmila weliké rady angela, muožes y sama mie byti welikee rady angel, gestliže za mne profiti budeš¹²⁾ (gednorozeneho tweeho a boha otcze, pana naffeho), kterýž pro tebe (a pro swiet ztraceny) w tiele widitedlny se vkazal, aby gehož skrytego v otcze nepozna-

⁴⁾ Orig. „Et quia propter hoc.“ ⁵⁾ Orig. „a me quadriduo mortuo.“ ⁶⁾ Orig. „atque Jesu Christo, cuius tu mater es et qui de te natus est, emundatum restituas.“ ⁷⁾ Orig. „verus Deus, verus homo.“ ⁸⁾ Orig. „veracissime.“ ⁹⁾ Několik vět zde vynecháno. ¹⁰⁾ Orig. „qui cuncta nasci suo nutu concessit.“ Několik vět opět vynecháno. ¹¹⁾ Orig. „non es vacua a visceribus pietatis, quae genuisti ipsum fontem totius.“ ¹²⁾ Orig. „Dei filium.“

leho miel fwiet, zrzetedlneho fkrze tielo poznal a w pozna-
leho wierzil ¹³⁾ a wierze spafen byl fkrze [75^a] wieru. Kteryž
w fwem newyprawitedlnem daru trwa ¹⁴⁾, aby přirozenie
lidfkee ku podobenstwie fweho stworzitele zpuosobenee, ne-
podobne fkrze hrziech a smrt včzinienee, nikoli wiečznym
zatracením nezahynulo a fkrze tie gehu nesmierna litofti-
woft naprawila, a ty, o nowá nepoffkwrniena panno wždycky.
Maria, aby hrziech Ewy, staree panny blaznowee, zahladila ¹⁵⁾.
O diwnee božfkeeho rziezenie puosobenie! Ty, požehnana
mezi wfsemi požehnanymi ženami, muže fy nepoznala a
matkú fy, a po Synu twem narozenem panna wždycky
zuoftawagiczj. Tu wieru fwa [75^b] tu když sem przigal, ne-
uprzjemu [wždycky] czestu sem držal ¹⁶⁾, [ponieważ] przy-
kazanie gehu sem nezachowawal. Kterychž kdybych rad po-
fluchati se včzil, mne k tobie wolagiczieho snadnie by vfly-
ffala, neb libiti se mne fynu twému, pánu memu, zgewnie
by znala ¹⁷⁾. Ale že fwedl mne nepřiziel neprawy a strze-
lami fwymi ranil mne a z rúcha biełego newinnofti fwlekl
gest mne a černymi y chlipnymi a napoly spalenyymi ohniem
hrziechu odiei mne, a protož mrzutie odieny se vřkazugi
tobie ¹⁸⁾. Protož, naidobrotiwieiffj kralowno a panij, nepo-
tupugž mne, ale pamatugiczi na krzechkoft čřlowiečřj řpo-
moziř ne [76^a] hodnofti mé. Wnukni mi, abych zuofage ne-
utekl, ale čřekal potieffenie tweho, kterež tehdař mi przigiti
zchwalím, gestřiže ti. kterzijř řv we mnie zapalowee hrzie-
chuo a rozličnych neprawořřj a zwlařřtie (chlipnořřj), gimiri
neuftále pálim, se pomalu na mnie hynuti twv moczřj a
deřřtiem przimluwanee tweeho vřařiti w řrdci a w tiele mem
počřgi. ¹⁹⁾ O, panij má, czoř powiem anebo czoř čřiniti

¹³⁾ Orig. „qui per te mundo in carne apparuit, ut quem latentem apud Patrem incognitum habebat mundus, apparentem per carnem agnosceret, et agnitum crederet.“ ¹⁴⁾ Orig. „qui suo inenarrabili munere praestitit.“ ¹⁵⁾ Orig. „facinus antiquae viraginis expiaret.“ ¹⁶⁾ Orig. „non semper recto tramite tenui.“ ¹⁷⁾ Vazba acc. c. infin. ponechána v překlade. ¹⁸⁾ Orig. „et vestibus candidis exuit atque nigris et lacrymosis ac semiustis igne peccatorum meorum induit, idecirco deformibus vestibus indutus apparebo tibi.“ ¹⁹⁾ Orig. „quam tunc evenire probabo, si ea, quae sunt in me incendia quibus

budu? W temnostech sem a swietla nebeskeeho newidim. Kdež puogdu anebo kam od twarzi swdiczieho fina tweeho (pana nasseho Gezu Krista) vteku? Zdali k wychodu nebo k poledni nebo k zapadu nebo k puol [76^b] noci neb do hlubokosti propasti mam vtekanie? ²⁰⁾ Wsfudy gest syn twuog, (pan a buoh nafs), wsfudy wsfeczken wsfudy przitomny, wsfudy spatrzugiczij a wsfeczky rozeznowagiczij, zprawuge a nad nebeskymi przebywa ²¹⁾. Kteryž gestliže by mne za mee skutky sprowadliwie swdil, lepe by mi bylo, abych počzat nebyl nebo narozeny hned zahynul. Aniž by to prospieti mohlo, neb w hrzieslich tehdaž gfa počzat y narozen a bez krztu vmra [bez] pochybenie zahynul bych. Neb ia zagistee z hrziesnikuo počzat sem a narozen sem hrziesnik, hrziesnik včzinieny pokrztien sem a spasen, spaseny opiet hrziesnik vči [77^a] - nien sem. A [nikoli] takowy iako przed tiem, než smrdutiesij a ohyzdniesij, takowy zagisté, aby horssieho niemiel swiet ²²⁾. A protož takowego spomocznika hledam, iakeehož po Synu twem (anopak y po panu) wzaczniesieho nemuože swiet naleznvti. [Má swiet] apostoly, patryarchy, proroky, mučedlniky, zpowiedniky, panny, dobree a wybornee pomocniky, [. . .] Ty lepsij a powysseniesij sy ²³⁾. Neb tiem y wsfem swatym ginym y takee angelfskym duchuom teež y kraluom a mocnostem swieta, bohatym y chudym, fluzebnikuom y panuom, wietčím y menším panij sy; a czož mohú wsficzni ti [s] tebu, ty [77^b] sama muožes bez nich. Proč gest to? ²⁴⁾ Neb matkú sy Spasitele nasseho, newiešta Kryštowa, kralowna nebeska y zemfka y wsfecch žiwluo. Protož tebe hledam, k tobie se vtiokam, a aby mi we wsfem pomáhala, nabožnie žadam. Když ty mlčies, žadnyš se

infatigabiliter uror, imbre inter cessionem tuarum exstingui persenseror.“

²⁰⁾ Orig. „habeo effugium.“ ²¹⁾ Orig. „ubique praesens, ubique discernens et omnia iudicans et super coelestia habitans.“ ²²⁾ Orig. „sordidior et immanior, quoniam talis sum, qualem pejorem non habet mundus.“ ²³⁾ Orig. „bonos et optimos adiutores, quos ego supplex orare concupisco. Tu vero, Domina, omnibus iis adiutoribus melior et excelsior es.“ ²⁴⁾ Orig. „Quare hoc potes? quia mater es. . .“

modliti nebude, žádný nespomůže; když ty prosíš, všichni profiti budú, všichni pomahati. Třicetkrát ťo třicetú lidu, kralowno nailitoťiwieťšij, [panno wždyczky, Maria] k tobie wolagij a všichni ťpaťeni bywagij; a ia ťam, budu-li moci wolati k tobie a budu opuťťien? ²⁵⁾ Tuťťijm, niez že nad nie nade všeccky ťem y naihorťťi. Protož gťtie nebu [78^a] du mlčzeti ²⁶⁾ Wolage tehdy krzičzim k tobie: wyborna panno, opuť mi a vťlyťs mne! Vťlyťs przebieďneho, potieťs truchliweho, naweď bludiczieho, nakrm oddechnuti chťiczieho ²⁷⁾. Vzdraw [na mnie], kterež ťpatrzugeťs rany, ťkrze twee lekarťťwie, odegmúcz ťmrđutee ode mne, ťtkwuczie a bielee dag rúcho, gimž by mne obnoweného Synu tweemu przikazala ²⁸⁾. Buď mi, panij, [proti] diabelťkym vkladuom wieže ťily a zeď nedobyta, rameno obrany, a aby mdeho chytroťťij ťwv neprobodl, ty, neprzemožena kralowno, odeprzi ²⁹⁾. Neb on ťťiwy a zchytraly [geť a] nehrozij ťe boyowati proti ťilnym. Ale ačzby on wietčzim naťilim pokuťťe [78^b] nie čzinil mocnym nežli mťlym ³⁰⁾, ty wťťak nebeťka ťpomocznicze, kteraž ťťi geho znaťs, tak zmenťs ťilu geho, aby mne (na žáďanv zpolehagiczieho mocz) nad obyčzeg pokuťťege neoklamal, ale když vťiluge oklamati, zahubený a twv moczij przemoženy ať odege; a ia przebieďny twv obranu obraniený, od twé a od ťina tweho chwaaly neprzeťťawam. Včziň, ó ťťiaťťna, anopak naiťťiaťťnieťťij panij a wťťie chwały naihodnieťťij, abych ia, kteryž ťem takowu dluhoťi dnuo mych biednie po geťkyniech przielťťťnych hrziechuo kleťal ³¹⁾, nynie na ťkonanij gťa, niekteree aťpoň čzinil pokanie za hrzi- [79^a] chy mee, kterež ťem pachal myťťlením, mluwením, wuolij, nepamietij a nedbanliwoťťij ³²⁾. Ačz ťem koli, neťogte,

²⁵⁾ Orig. „Et ego clamabo ad te et non auxiliabor.“ ²⁶⁾ Orig. „Forsitan non; quia illis omnibus sum peior et pessimus. Quid inde? Propterea non tacebo.“ ²⁷⁾ Orig. „refove desperantem.“ ²⁸⁾ Orig. „viridia et splendida porrige vestimenta, quibus me repraesentes.“ ²⁹⁾ Orig. „ne confodiat, tu invincibiliter repugna.“ ³⁰⁾ Orig. „sed majores vires infert tentationis contra validos quam contra infirmos.“ ³¹⁾ Orig. „per abrupta peccatorum corruí.“ ³²⁾ Orig. „co-
gitatione, voluntate, operatione et negligentia.“

predluho, to gest od počzetie biedneho žiwota mého trwal až do teto hodiny w hrzieffich, kterychž sem se dopustil, ty wšak, chwalitebna kralowno nebeskaa, obdrž v naimilostiwieiffieho Syna tweho, aby wiecze nekralowala neprawoft na mnie (a we wšech wieczech w této profbie day na se pamiet mieti, fkrze kteryž twé milofti a materzské péče a syna tweho milofrdenftwie dogiti žadam); ale mocz božftwie gehu a profeb twych fkutečna hoynoft naas očzift³³), ofprawedln, zpraw a ohražď [79^b] a po ftezkach fprawedlnofti doweda k dobrému fetrwanij přiweď (a w fwee libofti až do fkonanie zachoway.) Při fkončenij takee žiwota žádné was zapamenutie neobleniug, žádná vtrpenie przifnofti powinnofti iaziku neprzekažeg³⁴). A po vyplnienij počztu dnij a po dokonani na nas czierkwe fwatee zrziezenie³⁵) (duffe naffe) hodny byly przigetiee od angeluo fwietlofti a wyfwobození od angeluo mrtwych³⁶), zproftieni a doneffeni przed ftuol naimilostiwieiffieho fvdce, kdež by fkrze tie, panij, przigali pokoge wieczneho³⁷) (radofti a fkrze twaa przewyffenie zaflvženie vžiwali naiblahoflawenieiffie Trogicze [80^a] wiecznee przitomnofti. Tebe pak při tom, rodičsko Kryftowa, prořim, fpafenie day a pomocz flužebnikuom, panno blahoflawena twym). Amen.

[XVII. Sv. Anselma] Modlitba o fwatem krží 1).

Zdráv buď, kržízi naiřlawnieiffij, ze wšech drzew nai-
dražřij a naiřtkwieleiffij, kteryž dotykaním řtworzitele tweho řy pořwiečen a gehu naiřlawnieiffij křwíj zbarwen. řřtiařtny zuořtawaleř a zuořtanefeř na wieky, kteryž by pak w raifkee zemi nezrořtl, (wřřak dražřie nad gine gehu řtromy gřy včzi-
nien) ne o [80^b] křařú ratoleřtij wlařtnich nebo pieknořtij kwietuo nebo hodnořtij owotczii, ale przenaicziřřřimi vdy

³³) Orig. „non regnet iniquitas in me, sed virtus divinitatis. Virtutum et orationum copia me justificet.“ Vložka v lat. orig. není.

³⁴) Orig. „nulla me oblivio hebetet, linguae officium nullius passionis vitium impediat.“ ³⁵) Orig. „perfecto in me ecclesiae sancto ministerio.“ ³⁶) Orig. „liberari ab angelo mortis.“ ³⁷) Orig. „percipiam quietem pacis vitae aeternae. Amen.

¹) V lat. orig. „Oratio LXII. Ad S. Crucem.“ Migne, CLVIII. 937 ss.

krále wiečznego, ktereéhož sy zdrzał, když wśfeczken wykupował świet. Nynie netoliko mocz twa wśfudy se świetij świetlem čziſtym, ale takee gmeno twee wśfeho draſſſie geſt ſwieta, nad nebe se ſtkwiege, ſwiet napłniuge, pekla oświeczuge.²⁾ Tobie se angelfkee diwij moczi, ſwieta klaniegłj kniežata, diabelſtj bogij se holomezi.³⁾ Ztraczené nawraczugeſ, nawraczene zachowawaſ, zkaženee naprawugeſ, nemoczné vzdrawugeſ, ſmutné obweſelugeſ, diabelſkym vmiením [81^a] vražené k zdrawij przywodiſ (a wśfeczky dobree wieczy zdielaawaſ.) W przietomnoſti twe peklo kwilij, diabel vtieka, ſmrt se ſtraſtj⁴⁾, a wśfeczka protiwna ſyla flyſſeti ſwateho gmena se leka. Neb iakož welikee wieczy Gezu Kryſta, kterýž obietij ſa prawu, wiſal, zuoſtawagij neobſahlé⁵⁾, tak chwaly twé a moczi żadny ſmrtných nikdy wymluwiti nemuože iazik. Neb to geſt owotcze twee naičutnieiſſj⁶⁾, on tobie geſt kwiet naikraſſi a kraſa twa bliſticij, wuonie twá nailibieiſſie. Śladkee drzewo, ſladkee brziemie, (ſladcij hrzebiczi, ſladkee ratoleſti), ſladka tiež. [81^b] O ſſiaſtny, kterýžs (neſl čzentnerz ſwieta⁷⁾). Pro kterožto wiecz kupenie żadneeho nenie na tobie, zapłaty żadnee za tebe, drahoty żadné nad tebe⁸⁾. K přirownanij [k] tobie zlato geſt iako ſtrniſtie, perly iako mrwa a iako [. .] wśfeczka ſwieta flawa⁹⁾. Śluncze a mlha, nocz iako hwieždy a wśfeczky wieczy, kterež pomigegij, tobie nemohú se wrownati. Ne ſtrany ſwieta okrſſku hranatee¹⁰⁾ tak ſſiaſtnee owotcze w liſtu a kwietu, w ſwatem kmenu wydávagij. Protož, ſlužebniczi neužitečniji¹¹⁾, zpiewagicze a kwilicze przedkladamy proſby ſwee przed obličegem twym. A tobie klanimy, kržiži welebny, a kržiži klanienie [82^a] hodny, ſkrze gehožto

²⁾ Orig. „Terris et aethere fulges, saeculum reples, infernum perlustras.“ ³⁾ Orig. „satellites.“ ⁴⁾ Orig. „mors contremiscit.“

⁵⁾ Orig. „magnalia Jesu Christi praeponderant, magnaue et incomprehensibilia sunt.“ ⁶⁾ Orig. „illie enim est Christus, fructus tuus dulcissimus“ ⁷⁾ Orig. „talentum mundi.“ ⁸⁾ Orig.

„emptio nulla in te, pretia nulla sunt pro te, appretiatio nulla super te.“ ⁹⁾ Orig. „gemmae ut favilla et ut stercus omnis gloria.“

¹⁰⁾ Orig. „Non orbis partes quadriformes“ ¹¹⁾ Orig. „ego, servus tuus inutilis prosternor . confiteor tibi, crux veneranda cujus sum redemptus etc.“

drzewo gŕme wykupeni, geho znamením wyučzeni, geho koruhwí ohražení, geho gmenem obranieni a obhageni a geho moczij až doſawad zachowáni. Tobie ſe klanimy, tebe wyznawamy a tebe proſímy. Ty buď¹²⁾ ſpaſenie naſſe, ty ſila naſſe, ty obrano a zeď naſſe, obranienie naſſe, (odienie naſſe, naineprzemoženieiffie nadziege naſſe, wſtanie naſſe, żywot naſs, wyſwobozenie naſſe¹³⁾). W tomto żywocie položené naas ſpas, w vzkoftech potieſs, w protiwnoſtech poſilň, w nemoczech vpewni, na ſmrti naſ vchoweg, od diablao naſ wytrhni a od ſmrti wiečznee naſ zbaw! Dwerze [82^b] raifkee odewrzi a wykupiteli naſſemu, kterýž na tobie przikowany wifel, po tomto żywocie naibiednieiffím, (o kržíži naiflawnieiffj), naſ przypog (ſkrze znamenie ſwateho kržíže).

(Bože naſs¹⁴⁾, naas wyſwobod a puogčz nam, kterýžs k żywotu račzil wſtati od ſmrti a ſmrt naſſi zkaziti, abychoſ w tiechto welikočznich ſlawnoſtech vmrtweni gſwcze hanebnoſtem, k tobie nynie y wždycky mohli pečzowati, zde y wſſudy vzdraweni byti, každeho čzaſu požehnanij gſwcze, po wſſeczky wieky poſwieczeni byli, ſpaſiteli ſwieta, kterýž ſy a kralugeſs po wſſeczky wieky wiekuo.) Amen. [83^a]

[XVIII] **Modlitba před božím vmučením**¹⁾.

Klaním ſe tobie, pane Jezukryſte, Bože wiečzny, Bože milofrdenſtwije, Bože miloſtiwoſti a ſlitowanie. Ty, pane, kterýž bez počzatku s Otcem a Duchem ſwatym geden a newiditedlny przebywage buoh (otecz) byti ſy račzil, pro naſ z Marie panny tielo przigaw, w niemž by trpieti mohl y vmrzieti, nepotratiw nebo vmenſſiw božſtwie tweho wſſemohucznoſti, ale milofrdnie przigaw nemocz naſſi. Neb kdyby čzlowiekem nebyl, vmrzieti by nemohl, a gediné lečzby prawy buoh byl, nebyl by naſ wſtaw z [83^b] mrtwých hodnú wiečznoſtij wyſwobodil. Neb ſy račzil čzasnie narozen byti, kterýžs

¹²⁾ Orig. „tu es ¹³⁾ V orig. jeſtě: „gaudium meum et consolatio mea.“ ¹⁴⁾ Celý tento odstavec přidán odjinud. Původ jeho nebylo lze zjistiti.

¹⁾ Původ této stati, jež je patrně překladem z lat. originálu nebylo možno zjistiti.

wiecznie zuostawage s Bohem otczem a duchem swatym wffeczky wieczy stworzil. Račzils bičzmi mrfkan byti a hanieniem a poruhaními trafen byti, plwaním rytierzuow potupowan byti, trním se korunowati, zaffigky bíti, na krží obiefiti, kopím se proklati a ostrými hrzebíky probiti, aby človeka, gehož sy fkrze božstwie tweeho mocnošt stworzil diwnie, fkrze človečenstwie tweeho vtrpnošt wykupil milofrdnie. Klaním se tobie, w nebi s otczem kralugicziemu. Klaním se tobie nebe [84^a] držicziemu a hrzeby rucze twee y nohy na krží prikowati dopufftiegicziemu. Klaním se tobie vkržížowanemu; klaním se tobie vmrtweneemu y pohrzebenemu; klaním se tobie, na krží zawieffenemu a lotru wyznawagicziemu rayfkee dwerze otwieragicziemu. Klaním se tobie, do pekla sstupugicziemu, nad diabłem swietiezenemu, smrti mocz rufficziemu, a twé, kteržž od nieho držani byli, mocnie odtud wywozugicziemu. Klaním se tobie, z mrtwych wítaleemu a twym wiernym se vkazugicziemu a s nimi čtyrřidczeti dněj obczugicziemu, kdy sy a kterak chtiel. Klaním se tobie, čtyrřidczateho [84^b] dne do nebe przed hledicziemi apofftoly wstupugicziemu, a blahoflawenee wiecznie ty, kterežs z pekla wywedl, s sebv weducziemu a wffem w tebe wierziczim nebeskeho kraalowstwie przistup otwieragicziemu. Klaním se tobie, odkawadžs prziffed neodchazel, wraczugicziemu se a človeka, gehožs przigal, oflawenému, na prawiczi otcze poľazeneemu. Klaním se tobie, na skonanj swieta přžifflemu a řudicziemu. Klaním se tobie, bohu, wffemohucziemu řvdci. Klaním se tobie, nailitořtwieřřiemu przimluwczí nařřiemu, milořtwě za nas v otcze se przimluwagicziemu. Klaním se tobie a vmučenie taino [85^a] řtem flawnym. Klaním se tobie a kržíže tweeho koruhwi, fkrze niž řpafenie nařřeho tainořti puořobiti sy račzil newymlu[w]nv řwatořt. Klaním se řlitowaním twym, wyznawam winy a netbanliwořti mé a biednořti, nebf tebe chwalim, tobie wffemi řilami řwymy dieky činím za neřmierna dobrodinie twá. Na řebe przed tebu řalugi pro nečřířlná prowinienie a hrziechy mee, gimíř bez přzeřtanie hniewal řem tebe przed očřima twyma. Přořím tebe, pane, aby, kteryř sy tak welikee wieczy

puofobiti račzil a trpieti za mne, račziž y mne vzdrawiti a ofprawedlniti w tobie a fkrze tebe, fpafiteli fwietu, kterýž fy žiw a kralugefs etc. [85^b]

[XIX.] **Modlitba před Božijm vmučenijm** *).

Pane Gezukryfte, Stworziteli fwietu, kterýž fa blefk fpoluwiečny a fpolu ro[w]ny otczi a duchu fwatemu, tielo z nepofkvrnienee panny račzil fy przigiti a newinee a prze-flawné dlani twee k ffibeniezi kržiže dopuřtil przikowati, aby wazby zruřřil pekelníe a lidfké pokolenie wyřwobodil od řmrti; řmilug ře nade mnú biednym, řvženym hanebnořřij brzemene, zřřeredíeneem mnohých neprawořřij pořkwrn. Ne-račziž mne opuřřtieti, naimilořřiwíeřřij pane, ale opuřř, czo řem neprawie čřinil. Vřlyř mne, prořřzeneho před hodnym klanie [86^a] niee a naiřlawnieřřim kržižem, abych w tiechto dnech hoden byl čřifty řtati před tebř a libiti ře twym řli-towaním, abych wyřwobožen řa ode [w]řřeho zleho twú byl wřđyczky potíeřřen pomociř.

[XX.] **Modlitba před božijm vmučenijm** ¹⁾).

() kržiži řlawny a blahořlaweny, wykupenie a wyřwo-bozenie nařře, řpařenie nařře, obnowenie nařře, znamenie řpařenie nařřeho, newymluwnaa řilo, newyprawitedlné lékarzřřtwie, neobřahlee witiezřřtwie, [mezi] wřřemi řtomy řaiřkymi řlawnieřřij, pieknieřřij, wyřřřij, chutnieřřij, řladřřij, wybor-nieřřij, neb giniř řtrowee wlařřnie nieiakú míořřij obda-rze [86^b] ni řřu, ale ty wřřeczky dobré wieczy w řobie zdr-řugiczi a leepe podtiaty nežli zkorzenieny owotcze řy neřř. Prořřym tebe řkrze pana nařřeho Gezukryřta, kterýž wiřel na tobie pro řpařenie nařře, aby mi wřđyczky przitomen byl ku pomoci, ku potíeřření, k ořřřřiehanij, k vřitij wřřeho zleho a k dogitij wřřeho dobreho. O bych, pane, tebe bez przeřřanie miel před očřima! Pakli bych od krzechkořři mé przekařřku miel, tak weliku řiřtořřiwiořřij twř vzdraw mie, abych, koli-

*) Původ této řtati nemohl býti zřiřřěn.

¹⁾) Originál nemohl býti vypátrán.

kratžkoli tebe wžíwati budu nebo w vzkofiti nebo w kteree-
koli potrebnosti mee, blízku sobie poznal milofitiwoft twv,
až bych štiaftnosti nebeské zařlvžil k chwale a flaa- [87^a]
wie Pana našeho Gezu Krifta.

[XXI.] **Chwala kržiže.** ¹⁾

Bože, kterýž řam znafs řrdce řinuo lidských, day mi
vprziemy řmyřl, řwiedomie řžiftee, abych mohl nietczo
mluwiti k pocztiwofiti tweho welebneho kržiže, a day mi,
abych chopny byl k twee chwale. Diwnie řeřt tehdy řúdroft
otcze řžlowieka vřžinila, diwnie ře wykupila. Diwnie řtwor-
řila řtogenicieho, diwnie ře wyřdwihla leřžiczieho. Diwnie řpuo-
řobila řiweho, diwnie ře naprawila řynuczieho. Diwnie řřtro-
řila řwobodneho, diwnie ře wyřwobodila iateho. Prwnřj Adam
vřkazol řám řmrtdlny řtrom, druhy Adam [87^b] nebesky
řřewil řam řiwotny krřiř. Onen vřkazol řám řrzewo, řřrze
nieř od diabla prřmořeni řmy; tento vřkazol krřiře korúhew,
řřrze niř bychom neprřzietele prřzemohli. Onen vřkazol řtrom,
řřrze nieř řmy padli, tento řal krřiř, řřrze nieř bychom
wřtali. Onen vřkazol řrzewo, řřrze nieř zahubeni bywamy,
tento řal koruhew, řřrze niř bychom obřžiweni byli. Onen
tehdy řám a tento rozřličné owotcze prřzineřli. Onen pak
wyřdal řmrtdlnee iablko, tento řřafitedlné owotcze. Onoho
owotcze řano řeřt k oklamani, ale tohto z bořřkeho řaru
puogřeno. Onoho pokrm řan řeřt k poruřřenřj, ale tohto
k wieřžnemu nepruřřenřj. [88^a] Onen řám vřřřkodil, ale
tento pruřřiel; onen zawřzel řag, ale tento otewřzel dwerze
nebeske wlařti. Onen otewřzel hrzeřřenie řzeřtu, ale tento
zawřzel hrzeřřenie řtezku. Onen otewřzel dwerze neprawofiti,
ale tento zahrřdil bránu neprawofiti. Onen otewřzel dwerze
hniewu, ale tento otewřzel řam dwerze milořřdenřtwie. Onen
otewřzel řam vřřta oklamanie, ale tento otewřzel mezery
řmirzenie. Onen zahrřdil iamu zatraczenie, tento pak řřkazil
wlařarřtwie řmrtdi. řřrze onen řtrom oklamani řmy, ale řřrze
tento krřiř řmirzeni. řřrze onen řmy padli, řřrze tento řmy

¹⁾ Původ modlitby této nezjiřřen.

powſtali. Skrze onen ſmy zahynuli, ale [88^b] ſkrze tento obſziweni. Skrze onen otcze diabla, ſkrze tento otcze boha doſahly ſmy. Tento tehdy naiſlawnieiſſij kržiž y oltarzem nam geſt včzinieny y ſtolem. Oltarz zagiftee geſt, neb na niem obiet otczi naiwzacznieiſſiemu obietowana geſt za wyſwobozenie ſwieta. Stuol pak, neb na niem chleb, kterýž duſſe y tiela poſwieczuge y nam k geđenij przedloženy a položený weſelee wieczneho. Protož ſe weſelmy w tomto poſwieczenem kržiži, ſkrze nieiž y my y wſſeczky wieczy k lidſkym vžitkuom zpuoſobenee poſwieczeny bywagij. Chlubmy ſe w niem, neb ſkrze nieg od Kryſta przemožen geſt diabel a geho krwiſy wykupen geſt ſwiet. [89^a] Chlubmy ſe geho koruhwiſy, ſkrze niſz ſ= przed neprzietelem ſtarym ohraſzugem. Klanieymyſz ſe tomu znamenij, ſkrze nieiž ſmy przigali nowu ſwatoſt. Zwelebmy toho, ſkrze niegſz ſmy ſadoſtiwé przigali wykupenie. Diwmy ſe geho twarznoſti, ſkrze niſz przigali ſmy hrziechuo odpufftienie. Cztiemy geho obraz, ſkrze nieiž ſmy prwni přigali zdrowie. O kržiži diwny, wyprazdnienie ran, nawráczenie zdrowie! O kržiži blahoſlaweny, neb na tobie geſt ſpaſenie naſſe powieſſeno. O drzewo drahé, neb na tobie wiſal kral a wytiezitel. pan angelfky. O kržiži chwalitebny, ſkrze nieyſz zlych duchuo zbaweni ſmy vkla [89^b] duow. O kržiži welmi diwny, ſkrze nieyſz nam przifflo pogitie ſpaſenie! O kržiži nenadaly, ſkrze nieyſz ſmy trapienie vſſli muky pekelnieho ohnie! O kržiži drahy, neb na tobie geſt ſmrt diwnie zabita! O kržiži newymluwny, kterýž nam byl včzinien zifk ſpaſenie! O piekny ſtrome, neb ſkrze tie krew naſſeho wykupenie prziffſla na nas! O drahy kržiže kmene, ſkrze nieyſz nam przifflo krzeſtianſtwie gineho! O diwny kržiže kwiete, ſkrze nieyſz woda krztu ſwateho tekla geſt na nas! O ſſtiaſtny kržiže korzen, ſkrze nieyſz vduſſen geſt pychy, korzen! O diwnee kržiže čelo, ſkrze nieiž potlaczena geſt pychy hora! O ſadoſtiwa [90^a] krzieže tieži, ſkrze niſz neprzietele ſtareho vczinieni ſmy wietiezitelé! O kržiži ſadoſtneho kmene, ſkrze nieyſz wſſeliky kmen krzeſtiansky ſe poſwieczuge! O iak welebny obraz, na niemſz boſzij Syn wſſemohucziem u otczi naiwzacznieiſſij geſt obietij obietowán! O

iak przewprziema kržiže podpora, na niź wykupenie naſſe geſt vmučeno! O przeproſtranna kržiže ſſirokoſti, z ktereež nam milowanie Kryſtowa wylita geſt plnoſt! O naiſſiedrzeiſſi kržiže dlúhoſti, z ktereež abychom w dobrém ſetrwali, Kryſtowa miłoſrdenſtwie prziffła na naas welikoſt! O przewyſſena kržiže Kryſtowa wyſokoſti, [z] kteréž nadiege [90^b] czтноſti k nam prziffła czeloſt! O nezpýtatedlna kržiže hlubokoſti, z ktereež Kryſtowa lítoſtiwoſt, newymluwnie tak oſſtiedrzena požeňnaním, prziffła k pokoleníj lidſkému! O iak vtieſſeny kržiže ſtuol, na niemž dán geſt nam chleeb žiwota wiečznego a napog weſelee vſtawičznego! O iak ſtkwuczij kržiže Kriſtowa ſwieczen, na niemž wiečna a neuhaſitedlná ſwiecze po wſſem oſwieczuge ſwietie! O newymluwna kržiže koruhew, ſkrze niź ſmy wſſeczko przigali dobree! Zdraw buď, kržiži obžiwigiczij, neb na tobie nadiege a život naſ geſt zawieſſen! Zdráv, kržiži poſwieczeny, neb na tobie geſt ſlawa a poſwiecze [91^a | nie naſſe przikowano! Zdráv, kržiži oſwieczeny, neb na tobie ſwitezil nad neprzietelem, ſwietlo, wietiezſtwie naſſe. Zdraw kržiži neprzemožený, neb na tobie ſhlazeno geſt przetwrdee gho diabelſke ſlužby. Zdraaw kržiži neprzemožený, neb ſmy ſkrze tie wſtupili do ſlawy nebeſkee wlaſti ²⁾

O wyſokoſti ³⁾ bohatſtwie mudroſti a vmienie božieho! ⁴⁾ Kterak gfw neobſahlíj ſúdowee gehu a nezſtižitedlnee czeſty gehu! Neb kto geſt poznal ſmyſl panie? Nebo kto geſt radczij gehu byl? Nebo kto prwnij dal gemu a odplaczeno bude gemu? Poniewadž z nieho a ſkrze nieho a w niem gfu wſſeczky wieczy, gemuž ſlawa na wieky wiekuo. Amen.

[91^b] [XXII.] **Modlitba za hrziechy s nabožnu wažnoſti.*)**

Pane Gezukryſte, Bože z boha, ſwietlo z ſwietla, kterýž otcze poſluſſen ſa wuolí kržiže wſtupil íy na wyſoſt,

²⁾ Odstavec tento obsahem svým nenáleží k této stati; jest to epištola o svátku nejsv. Trojice (Řím. 11, 33—36.) ³⁾ Lat. „altitudo“, překládá se zde slovem hlubokosti. ⁴⁾ Lat. „scientiae Dei.“

*) Původ následujících dvou statí nepodařilo se zjistiti.

wyliw krew właſtnij, aby otczi ſmírził liďkee pokolenie, tak ſkrze mocz geho hrziech muog ſhlaď, gehoŝ bych proſil, gehoŝ bych, pane, wziewał. Krom tebe nemam żadného. A protoŝ naimiľoſtiwieiľľij ľiľoſtiwoſti twee pokornie proſím, aby, iakoŝ ſy koruhwe krziŝe ſe dotykage. tak mne poſwietiti račzil, abych, kdyŝ gei ľibage obeymu, hanebnoſti mee oďyal, hrziechy mee odpuſtil a ſrdcze meho moczij Ducha ſwateho poſilnil, abych ne k ľudu, ale k lekarzľtwij duſſe me [92^a] tiela y krwe twé przigimal ſwatoſt, kterýŝ ſy ŝiw a kralugeľs na wieky wiekuo. Amen.

Przigniŝ, pane boŝe muoy, pokory mee proſby. Jaa przebieďny k tobie, naimiľoſtiwieiľľij pane, ſe vtielam, przeobtieŝeny brzemenem hrziechuow, ſklonieny tieŝij hanebnoſtij a w hlubokých nepoznanij temnoſtech obwaleny, plačztivy hampays, chlipnoſti proſtieradlo. Neſtoyte, ſmrade neſneſytedlny, hruozo przeſtraſſliwa, czo ſem včzinil? Czo ſem ſe pokuſil, opuſſtiege przikazanie boŝie we wſſech prziftupnik ſem. Bieda mnie, bied [92^b] neem! Hle toľ, pane, hle, ſtoĝim kwile przed twarzij ſlitowanie tweeho a ſtydim ſe naramnie za ohawnoſti mee, ĝimiŝ mruczij včzinien ſem a ſtraſſliwy angeluom y ľidem, ſtrachuge ſe ľudu wiečznego zatraczenie. Protoŝ tehdy proſím tebe, dobrotiwy ſtworziteli, aby ode mne, neſneſitedlnym ſmradem ĝiŝ plneho, twarzi twee neodwracował. Ale radiegi popatrz, kterak tieŝkym neŝitem ranien ſem, a znamenag, iakym by mne lekarzľtwím vzdrawil, aľ ſprawednoſti twé, pane, nezkufím pomſty, ale przepowolnego ſlitowanie twoho poznał dobrotiwoſt, a kolikratŝkoli w ſuŝenij wŝiwati budu, bliŝkee počzigi wŝďyczky twé [93^a] potieſſenie. Protoŝ tebe proſím, potieſſitele, tebe wziewam pomocznika, tebe očzekawam we wſſech wieczach ſpomocznika. Naiyaſnieiľľieho obličzege tweeho proſbam mym, boŝe muog, vcha twoho nachyl a miľoſt ſwateho ducha ſrdczy mému miľoſtiwie wleg, abych tie miľowati a hodnie chwaliti mohl. Potwrď ſrdcze meho w bazni twee! Pomoz mi hrzieſſnemu w nemoczi tiela meho a duſſe praczugiciemu! K tobie, pane, twarz swu, k tobie očí ſrdcze meho obracziem.

iako sebe fameho. Ty, pane, swiedomie meeho rany, ty myšlenij mych taĭnoſti znaſs; nečizſtoty mee ty ſam poznawaſs. Smilug ſe nade mnu, pane; ſmilug ſe nade mnu! Tyſ lekarſtwie duſſe mee. Ty, ſwietlo a luczerno ſwiticzij, oſwiet duſſi mú! Wſſeczky mee poſſkwrny myſli a wſſeczky nečizſtoty tiela y duſſe mee, kterýž ſam čiſty ſy, vtrzi; zruſs, pane, wſſeczka vmienie diabelſka! Račz mi dati minulych hrziechuo odpuſtienie, od buduczich wyſtrzihanie, od przitom [95^b] nych zdrzenie, obczowanie, ktere by ſe tobie libilo, aby duſſe ma w tobie żywa byla. Včziñ mne, pane, prwé než bych vmrzel, obnažiti ſe z hrziechuo a w cznoſtech ozdobi. Bože, kterýž ſy ſtworil wſſeczky wieczy, ty znaſs hrziechy mee. Opuſtiž mi, proſim, a ſmilug ſe nade mnú, neb ſem prziliſ hrzeſil tobie. Buď mi, proſim, pane, wiera pewna w ſrdczy, ſlowo prawdy w wſtech, wuole dobra w myſli, počzeſtnoſt w ſkutku, trpieliwoſt w zamutku, pokora w ſtiaſtnoſti, ſetrwanie až do konce! Spomozij mi, pane, we wſſech potrzebnotech mych a obrať zamutek a ſuzenie w radoſt a w weſelé potieſſenie wieczneeho! A kdyžby [96^a] den poſlednij a konec ziwota meho prziffel, wyſwobod mne od kniežete temnoſtij a od bluduow gehu a przigmi w pokogi duſſi mv.

[XXIII. Sv Isidora: Kvilení duše hříšné.]¹⁾

Duſſe ma w vzkoftech geſt, duch muoy plapola²⁾, ſrdcze mee tapa, ſužení³⁾ ducha meho wladne mnu. Obkličen ſem zlymi wieczmi, przikwačzen biedami, wtiffſtien vzkofſtmi, odewſſud neprawoſt ma poſtiehaa mne, neb ſem ſe ſwewolnie biedneho nakazil, wlaſtní ſwv wuolí naiprw ſem ſe poſſkwrnil. Dobří ſem byl, dobrowolnie ſem w hrziech padl. Bieda mnie, biednemu! Neſtiaſtny ia prwe przyčinu hrze [96^b] ſſenie obchytil ſem, pokudž hrziechu zwykloſt przy-

1) Lat. orig. „S. Isidori, Hispalensis episcopi, Synonyma de lamentatione animae peccatricis“ Lib. I. Migne, LXXXIII., 827 ss. Nadpis doplněn dle obsahu. Překlad podává však jen volné úryvky ze spisu toho, více méně souvislé. 2) Orig. „aestuat.“ 3) Orig. „angustia animi possidet me.“

pogena dopuſtíte. Žaadam ôd padu wywfati, aniŒ mohu zlee nawykloſti odeprzeti. TaŒen bywam dobreho miloſtij, ale odwraczen bywam zleeho obyčzege zakonom⁴⁾. K ſprawedlnoſti mne miloſt pozdwihuge, ale k hrzichu nawykloſt przinutkawa. Proč, neſtiaſtny, k tomu biedneemu Œiwotu wyhozen ſem? Proč, neſtiaſtna duſe, narozen ſem? Nicz praweho nečziním, nicz ſwateeho, nicz bohu mileho. Na kaŒdy den hrzeſſim, kaŒdy den praczugi⁵⁾, kaŒdy den kłopotnie w horſſie gdu. Zachwaczuge mne prchliwoſt, powyſſuge pycha, nadyma hniew, [97^a] krzik zbuzuge, pochybuge rozhniewanie⁶⁾. Hotow ſem wŒdyczky k hniewu, nad obyčzeg hniewage ſe, nad mſru ſrdcze prchliwoſtij pochybuge⁷⁾. Neſtiaſtny, a genuŒ ſy neodtrhl Œiwota, neplodny, nelidsky, neuŒitečzny, padl ſem w Œadoſt ſwieta, ſpal ſem w Œadoſtech ſwietłkych, ſnaſſim wieczy zahynutedlnee⁸⁾, neumiem ſe naſtiti Œadoſtmi mee ŒiŒni.

[XXIV. Modlitba za odpuſtění hříchů] ¹⁾

SpomoziŒ mi, boŒe muoy, prwee, neŒbych s hrziechy ſe traapil. Shlaď, pane, hrziechy mee, smyg prowinieniee má, neodkladag očizſtiením, boŒe muog; přičziň zdrawiee duſſi mé. Neduhuom mym včziň lekarŒtwie. Smyſl vprzimy, ſetrawanie dobre tobie líbezné day [97^b] mi, pane! Vſlyſ, naimiloſtiwieiſſij, proſby pokory me, poſilň, nawſſiew, obraniug a zprawug mie, aby mi wſſkoditi nemohl neprziatel po wſſeczky dni Œiwota meho, ale ducha ſwateho oſwiczeny miloſtij abych muk ſſkodliwych kochaniee mohl ſe wywarowati, abych w včzenij ſwateho naboŒenſtwie pewny a ſtaaly mohl ſetrawati a k iaľnoſti widienie wiečzneho ſtiaſtny s twú pomoczij

⁴⁾ Orig. „Trahor boni amore, retrahor malae consuetudinis lege“.

⁵⁾ Orig. „laberis.“ ⁶⁾ Orig. „clamor excitat, commovet indignatio.“

⁷⁾ Orig. „super mensuram animi furore moveris.“ V dialogu mezi hříšníkem a rozumem zaměněny zde mluvící podměty. ⁸⁾ Orig. „congeris res perituras, nescit satiari cupiditatis tuae sitis.“

¹⁾ Stať tato celá se ve spisech sv. Isidora nenalézá. V kodexu je v souvislosti se statí předešlou, ač k ní nenáleží. Původ modlitby to nebylo lze zjistiti. Nadpis doplněn dle obsahu.

mohľ dogíti. Opíet pokornie y opíet nabožnú proľbu twé,
 bože otcze, proľím miloľtívoľti, aby mi biednemu pomocz
 poľlati račľil z nebe proti diabľu, proti mie boyugicziemu,
 abych twym miloľrdenľwím obkľičzen ľa, twv obranu ode-
 wľľad zbra [98^a] niowan, twymi ľwatymi naučeniľmi wyvčzen,
 tobie, bohu wľľemohucziemu, y wľľem ľwatym twym ľľbiti
 ľe hoden byl. Spuľľ, proľím, pane, ducha ľwateho w ľtrzewa
 ma, kteryž tielo a duľľi mu nawľľtiewiti račľ wľľady. Tobie,
 naimiloľtiwieľľľj otcze, neľmiernee vzdawam dieky, kteryž
 mne od dietiľstwie meho mnohymi hynuczieho hrziechy až
 do tétu hodiny neľmierneho ľľitowanie tweho trpieliwoľľľj
 k polepľeniľ očzekáwals. Protož zbudiž, miloľtiwy pane,
 zbudiž ľrdcze me w hrzieľľich! Spomoz biednemu, day po-
 mocz zatraczenemu! Rozkaž, pane, zatwřenym očzím ľrdcze
 meho ľe otewrzieti a mú napľnie žadoľľ a oľwieczu [98^b] ge
 myľľ mu, day mi poznati czeľtu prawdy a pokoge! Ty mne
 bedľiweho a ľpiczieho oľľtrziehay, zprawug, obraniug dny y
 noczmi, hodinami y chwíľemi, wľľemi dny žiwota meho, we
 wľľech vzkoľtech a ľwizeliľch, abych hoden byl mieti libezné
 a twé vtieľľenie poznati nawľľtiwienie. Vľľyľľíž mne, biedneho
 hrzieľľnika, modliczieho ľe pro mnohotwarné poruľľenie
 krzehkoľti me. Neb ty, pane, znaľľ biednoľľ mu, ty znaľľ
 krzehkoľľ mu, ty znamenals zdrželiwoľľ mú. A protož, pane,
 k tobie gdu, k twému weľebnemu a neľmiernemu ľľitowanie
 ľe vťiekam. Neopuľľtiegž mne, pane bože muog, neodchazeg
 ode mne, neodhanieyž [99^a] proľím, mne, naimiloľtiwieľľľj,
 gehožľ k obrazu twemu ľťworziti račľil a drahú krvíľ wy-
 kupiti a ľwateho krztu wodu obmyti. Przigmíž mne vťieka-
 giezieho, wezmi wraczegiczieho ľe, vľľyľľ wolagiczieeho: pane,
 ľmilug ľe! Neb geľťľíže mne odženefs, geľťľíže inne odwržefs,
 kdež geľť miloľtiwoľľ twa? Kde gfv miloľrdenľstwiee twá,
 kteraž od wiekuo gfu? Kdež budú zaľľibenie twá, kteraž
 ľy krzeľťianľkemu ľidu, w tie wierzicziemu, zaľľľbil? Kde na-
 diege a vťočzľľtie nalle? Ale pakľi mne opuľľľľľ, k komu ľe
 vťeku za pomocz? Protož, naimiloľrdnieľľľ, ľľpomozíž mi
 prwe, než bych vmrzel, než by mne ľmrt przedeľľľa, nežby
 [99^b] pekľo mne vchwatiľo, než by mne plamenowee ľľpa-

lili, než by mne temnoſti prikryly. *) Obratiž ſe, naimiloſti-
wieiſſij, obrať ke mnie, pane; przigmiž pobiehleho, przigmi
padleho, podag leżiciemu rúky! Rezi, rezi: wſtaň, odpuſtieni
gſv tobie hrziechowee twogi; gdiž, a wiecze nechtiey hrze-
ſſiti. Wykořzeň, pane, a odlož z ſrdce meho wſſeczka ko-
chanie, ſadoſti a chtiecze tieleſné a day mi bazeň ſpolu twú
a miloſt, potupu ſwieta a dobrowolny chudobu. Zažeň ode
mne, pane, ducha ſmilnoſti a day mi miloſt a horliwoſt
čziſtoty, ſkroť hniewiwoſt mú a day mi laſku twv; odrzež
ode mne zamutek ſwieta a rozmnož mi radoſt duchownj
[100^a] Nechtieg, pane, przigimati duſſe mé, ktervž ſy dal,
prwce než by hrziechy mee wſſeczky odpuſtil, a wſſelikú
tiežij hanebnoſtij vmrtwiſ a w twé ſwatee ſlužbie ze wſſeho
ſrdce a ze wſſeho vmyſlu a ze wſſie wuole mé včzinis a
potwrdis odpuſtienie od tebe a miloſti proſiti. Pane Gezu-
kryſte, kterýž ſy lotru na kržiž wierziciemu, zgewnemu
hrzieſniku, a newieſtce kagiczj hrziechy gich odpuſtil, po-
kornie proſim, a prwé než by zemie s Datanem a Abironem
mne požrzela a než by hniew a oheň nebeſky mne palil,
k tobie, — poniewadž nechczes ſmrti hrziſnika, ale aby ſe
obratil a žiw byl — ſe vtiokam, nepotupgž naimiloſti-
[100^b] wieiſſij, twarzi mee a neopuſtiegž wrucze hledagiczich
duſſe mee, ale przigmi mie miloſtiwie k tobie ſe vtiokagi-
czieho a vſlyſ wolagiczieho, neb ſy ty miloſti, proſim, za-
ſlſbil! Wietčzij radoſt w nebi nad gedním hrzieſnikiem po-
kanie čziniczim nežli nad dewadeſáti ſprawedliwymi. Protož,
pane, zaſlbenimi twymi raduge ſe, ſe wſſij nadiegí a bez-
pečnoſtij k neſmierne miloſti twe ſe vtiokam. Odpuſtiž
zlemu, odpuſt hrziechuom mym! Wietčzie geſt miloſrdenſtwie
twee nežli hrziechowé mogi. Nakloniž, bože muog, vcha
tweeho a vſlyſ ſlowa má, ať nebywam tobie ſſpatny k ſpa-
ſenij, kterýž ſem nebyl chaterny k [101^a] wykupenij, ale
odpuſt a propuſt hrziechy mee! Spomoz mi, proſim, bied-
nemu, genuž ſe klaním, gehož wſſemi ſtrzewy žadam, a day
mi biednemu, abych w den ſmrti mé weſele k tobie prziiel:
Hle, toť gdu k tobie, kterehož ſem milował, kterehož ſem

*) Souvěti toto vyňato z cit. ſpisu sv. Isidora, p. 841, al. 63.

hľedal, kterehož sem wždycky žadal. Aľ mi, pane, w tee hodinie hrozna ťtrana nepravá neľľkodij, ale ťwaty angel twuoy mezi ťwatymi a wywolenymi twymi tu mne poľadľje, kdež ťvietlo trwa a ťiwot kraluge.

[XXV Sv. Jsidora]. **Kwílenie hrziffníka.** ¹⁾

Bieda mnie, neľťiaľtneemu, bieda mnie biednemu! Bieda tobie, neľťiaľtná [101^b] duľfe má, w tak mnoha hrzieľľich, w tak mnohych hanebnostech, w tak mnohych nepravostech! Čzeho mam prwe plakati? čzeho prwee kwieliti? ²⁾ Nemuožet ľneľti pamiet tak mnohych hrziechuo pachanie ³⁾. Prowinienie take ma mnie ľmyľľ boľeľti odyala, zaľaklo ľrdcze, žádnym kwílením ťe nedotyka ⁴⁾, neľmyľľná včziniena geľť duľfe má. Bieda mnie biednemu! Zbit sem nepravostľj, padľ ľem vkrutnie, pokleľľ ľem biednie, mezi wľľemi hrziffníky tieže ľem padľ, huorze ľem kleľľ, wľľech nepravych pokuty hanebnostľj mú ľem przemohl ⁵⁾. Pekelnie múky ľotwa zľemu memu wyľtačzugij ⁶⁾. Nenieľ hrziee- [102^a] chu nad hrziech muog, nenieľ nepravostľ nad nepravost mú; horľľľj wľľech hrzieľľníkuo ľem. K prowinienie memu žádný nepravý nenie ⁷⁾. Tiežkee gľv wiecezi, kterež ľnaľľim, tiežľľich ťe na wícky hrozím, neb poniewadž ľotwa ľprawedľiwy ľpaľen bude, ia neľľlechetny kdež budu? Czož včziním, když przigde hodina hrozneho ľvdu? Když počzet ľvdu bude, czož odpowídati budu? Czo mam mľuwiti, když przed ťtoliczľj Kryľťowú poľťawen budu? Bieda mnie, že ľem ľhrzeľľil. Bieda mnie biednemu, že ľem przelťúpil przika-zanie božie. Lepeľ geľť mi bylo ťe nenaroditi nežľi wíečzné trpíeti múky. Plačzte mne, nebe y zemie; [102^b] kwielte mne

¹⁾ Obsahuje nesouvislé úryvky ze spisu výše citovaného od sv. Isidora. Srv. Migne, l. c. 840 ss. ²⁾ Orig. „quid primum plorem? quid primum plangam?“ ³⁾ Orig. „non sufficit memoria referre tantorum criminum gesta.“ ⁴⁾ Orig. „nullo moerore compungitur.“ ⁵⁾ Jedna a táž myľlenka včdy vyjadľruje ťe více řčením. Proto název celého spisu „Synonyma“. Orig. „omnium impiorum poenas scelere meo vici.“ ⁶⁾ Orig. „Tartarea tormenta vix malis meis sufficiunt.“ ⁷⁾ Orig. „Comparatione mea nullus iniquus est“, tedy správně: „K přirovnání se mnou

wšlecško ťtworzenie; lkayte nade mnu wšťieczkni ťiwlowe!⁸⁾ Klešl ťem vkrutnie; biednie ťem vpadl. Źadny ťe hrziech nenaleezaa, gehoŹ mrzkošćmi negťem nakaŹen; Źaadné ha-nebnošćij lauŹe nenie, kteraŹ by na mne biedneho netekla⁹⁾. Abych dobrze ťiw byl, čašto ťem ťlibował; Źe ťem poťkwrnien, nikdy ťem toho nezdrŹal¹⁰⁾, wŹdy ťem ťe k hrziechuom wraczował, wŹdyczky ťem hanebnošći mee opietował. Prwním ťydkoťtem wŹdyczky ťem horťťie przipogował¹¹⁾, nečŹiťelnee mrzkošći, ťťeredťwie ťem ťe przidrŹal. Nikdy ťem w lepťťie mrawuo nezmiēnil, nikdy ťem od zleho meeho neodchazel; mnohé ťem takee zmazał, mne zatriatiw, mno¹²⁾. [103^a] Y ktoŹ ťneťe ťvd twuog? Ani ťprawedlnoťt ťprawedliwego bezpečznaa geťt¹³⁾. Hle, mezi ťwatymi niŹadne nenie poťťkwrny. Nebesa negťv čŹiťtá przed obličzegem twym; čŹím wiecze ia, ohyzdny hnis a ťin čłowieka, čŹerwik, kteryŹ ťem [pil] iako wodu neprawoťti, kteryŹ bydlim w prachu, kteryŹ przebywam w domu hlinienem, kteryŹ zemťky mam zakład¹⁴⁾. Rozpomeň ťe, pane, ktera by byla naťťe pođťtata; pomni, pane, Źe popel a prach ťem. OtwŹrzi ruku twu, poday prawicze, porađ nemocznemu zpuoťobu tieťelne krŹelkoťti¹⁵⁾. Vhas we mnie plameny Źadoťti! Šťipi ohniwŹj diabellťŹij ať wiecze mne nepronikugŹj, neb ty znaťs pokuťťenie, kteraŹ ťna [103^b] ťťim; ty znaťs trápenie, kteraaŹ trpim;¹⁶⁾ ty wiťs burzky, ktereēŹ pođťtupugi. Šťitupil ťem do hluboťti nepra-

⁸⁾ Orig. „lugete me, omnes creaturae; plorate me omnia elementa.“ ⁹⁾ Orig. „nullum invenitur peccatum, a quo non contraxerim contagium; nulla sordium sentina exstitit, quae in me miserum non confluerit.“ ¹⁰⁾ Orig. „Ut bene viverem, ultro promisi, quod pollicitus sum, nunquam servavi.“ V překladu zaměněno „pollutus“ za „politus“. ¹¹⁾ Orig. „prioribus sceleribus semper deteriora conjunxi.“ ¹²⁾ Dlužno doplniti: mnohé jsem svedl, dle lat. origin. „plurimos etiam maculavi me perdens. pravis moribus ad iniquitatem converti.“ ¹³⁾ Orig. „Ad examen tuum nec justitia justī securā est.“ ¹⁴⁾ Orig. „ego abominabilis, putredo et filius hominis. vermis, qui bibi quasi aquas iniquitatem, qui commoror in pulvere, qui habito in domo lutea, qui terrenum habeo fundamentum.“ ¹⁵⁾ Orig. „consule infirmāe materiae, succurre carnali fragilitati, infirmāe conditioni.“ ¹⁶⁾ Orig. „tu scis fluctus, quos patior,“

woſtij biedny. Ey, den hrozny naſtáwá, den poſlednjí giž ſe približuge. Bieda mnie! Prwee než bych ſſel, očziſt mne; prwee než bych z tohoto žiwota wyſſel; prwee než bych vmrzel.

Hrzechuo ¹⁷⁾ mych okowy ſhladſ, iateho tweeho flužebníka wyproſt, vkowaneho pozdwihni, ani trhati dopuſtieg lſtj diabelſkú, pro kterehož ſy zaplatil ſmrti mzdu. Day ſrdce hlubokeeho pokanie s potokem ſlzi, gimž by ſhlazeny byly wſſeczky hanebnoſti ſwiedomie. Wſſelikee prowi- [104^a] nienie obnyg, miłoſtiwe lekarſtwie przilož; nedawagž pocztiwostí gmena tweho ginemu. Ty prwe pachanee hrziechy twv odpuſtiti račz miłoſtj a od buduczich day ſe wyſtrze-
hati, naipokonieiſtj pane!

**[XXVI. Z modlitby sv. Anselma k sv. Martinu
a k sv. Štěpánu. ¹⁾**

Auwe ²⁾, w iak welikem čaſu nedužij duſſe ma ³⁾, iak welikym ſtrachem zmaineno geſt ſrdce mee, kterak w drzietotú prikwarzuge ſe duſſe má ⁴⁾. Pane, obraž ducha meho, zbuď ſrdce mee, pohni myſtj mú k žádanj podle potreby mee, abych poznal ſlitowanie tweho ſkutečnoſt podlé mocznoſti twee ⁵⁾. Hle, toť ia, miloſrdny pane, [104^b] před tebw wykladám duſtí mú, gedem cztností zbawenú, rzetiezy hanebnoſtj ſwazanú, brzemenem hrziechuo obtieženú, neſluſtnoſtj mrzkoſtmi zſſeredienú; tiemi y ginymi zlymi wieczmi tiežkymi, gimž mne widiſ prikwačzeného, vtíſtíeného, polehčenie wſſech dobrých wieczj zbaweného.

Baazeň ⁶⁾ mne zarmuczuge, ſwiedomie zahanbuge, myſtlenie mne treſkče: vteczi nelze. Tak ſtogim w pochybnoſti

¹⁷⁾ Odstavec tento nalézá se l. c. jen dle smyslu a ne slovně.

¹⁾ První čtyři odstavce přeskočeny. Cfr. Migne, CLVIII., 1001 ss. „Oratio LXXI. Ad S. Martinum.“ Pro homine in abyſſo peccatorum existente.“

²⁾ Orig. „Sed heu.“ ³⁾ Orig. „languet anima mea.“

⁴⁾ Orig. „quanto torpore obruitur anima mea.“ ⁵⁾ Souvětí toto vzato z odst. 4. modlitby. Orig. „concute spiritum meum, excita cor meum, commove mentem meam ad effectum secundum necessitatem suam, ut sentiam effectum“

⁶⁾ Odstavec tento, který v rukopise souvisle je psán, vyňat z modlitby k sv. Štěpánu, s malými jen změnami. Srv. str. 45—45. Rps. 58^a, 58^b, 59^a, 62^b.

k przenieńskemu rozsudku. Ey, sem biedny w sużenem nebezpečenstwij, w nebezpečnee vzkoſti. Toť hle, pane, mįſto hrziechuom, čas milofrdenſtwij, prziczina k činienį laſky. W tom zagiftee [105^a] trwam nebezpečenſtwij bez przeſtanie, gedinee že wźdyczky na to myſlím a tehdaž sem biednieiſſij, naibiednieiſſij, když zapomįnam, neb wźdyczky widij mne buoh a hrziechowee mogi wźdyczky mi hrozį przįjſnvpřprawedlnofťij geho, hrzieſné duſſi mee wźdyczky peklo otewrzieno geſt a zaſlųzenie gegie hotowo. Wźdyczky newiditedlnįj vkladniczi hotowi, aby tam wzali biednu duſſi mu. W tomť sem zpuofobu, když bdim, tak sem; když ſpím, tak sem; když ſe ſmiegi, tak sem; když ſe hniewam, tak sem; když vtrham, tak sem; když rozkoſſe tieleſné biednie oblibugi, potom take tak sem wźdyczky wſſudy. Protož tehdy poſpieſ milofťi [105^b] wy pane, proſím, poſpieſ, prwé než by zatratil, než by mne katį lidſkeho pokolenie polapili, prwee než by poźrzel žalarz pekelnįj, prwé než by mne zhubily muky pekelnie. Ale wy, hrziehowé mogi, weliczij gſte prieliſ a hodnie odeprzete duſſi mee milofťi. Takt geſt w prawdie, prawím, tak geſt. Ale čím wiecez tiezſſįj geſt ma neſťiaſtnoſť, čím ſuženieiſſįj ma potrebnofť, tiem diwnieiſſįj bude odpuſtitele milofťiwofť, tiem wietčįj vkaže ſe wykupitele dobrotiwofť. O bohaty, o blahoſlaweny pokog! Kterak dalekaa sem od tebe! Ale czo ia biedny sem, že ſmiem wyprawowati žadoſť božįj, gehož tak obtiežugįj brzemenaa [106^a] tiela, gehož ſſwihagįj boleſťi poruſſenie, gehož bodú oftnowé pokuſſenie, gehož ſtraſſįj ſwiedomie hrziechuo, gehož poſſkwrniugįj wſſeczky hanebnoſťi hrziechuow? Dayž mi, bože, ſkruſſenie milofťiwofťi, ſlųy pokory, wlaſťi nebeſké žadoſť, zemſkeeho wyhnaie ofſkliwofť, pokanie horzkoſť, wieczneho trapienie hruozu. O ſtudnicze milofrdenſtwie, obmyg hrziechy mé, ſſeňkug mne, odkud by naſiczena byla žizeň má, a naleg mi, odkud by obwlažena byla zawadloſť maa. Čzili ſy ſnad milofťiwofť potratil, žes neſmrťedlnofťi nabyľ? Nepohrdayž ſmrťedlným, kterýžs včzinien ſmrťedlnų, aby včzinil neſmrť [106^b] tedlnee.

Pane⁵⁾, geftliže mnú zhrdaš, ktož na mne patrzij? Geftliže odwracugęs twarz twv ode mne, ktož fwú obratij ke mnie? Miłořdny bože, neodmítayž k tobie fe wracugiczieho! Miłořtiwy a miłořdny bože, pro tebe samého, wy-fwoboditeli, nezapomínayž! (Czo fy, pane, geftliže zahradíš przed hrziřnikem fluch twuog, neb řprawedliwy fy. W rychlořti biednemu řpomoz prořicziem, neb miłořtiwy fy. Daleko wiecze fy miłořtiwy, než mohu myřliti, a prziliřs to znaam, než řmiem fe nadieti⁶⁾). Giftie bude-li řrdcze me řkruffené, buduli řtrzewa ma pohnuta, budeli duřfe maa obmiekčzena, potekuli potokowe od očiř mych, tehdy fe nadziegi, že fy przy [107^a] [7]) poniewadź fy řvdcze k řvzenij winneho; gfy y pan k branienij řluźebnika tweho. Anebo kterak řuditi budeřs hrziřřneho iako zatraczencze, kteryž fe pro hrziechy biednym poznawá a wyznawa fe kagiczim? Nebo kterak potupiš iako protiwnika, kteryž, že geř hrzeřřil, lituge a nawracuge fe k tobie, tak mocznemu, tak miłořtiwemu, od kterehož potraczeny przigijma fe řiwot gedinee, od kohož dan ģt řrwee, ktož fe zbuzuge, řam buoh nezbuzuge. Pane bože muog, w tobieř pokladám nadziegi, tobie poručiř modlitbu mú, tobie odkazugi duřři mú. Ořtrziehayž gie, když řpím; zachoway gi, když bdiř; wiz gi, když myřlim i když ģiné čziním, kteryž fy po [107^b] řehnany na wieky wiekuo. Amen.

[XXVII. Ůřyvky z modlitby sv. Anselma k sv. Pavlu apořtolu¹⁾.

Bože²⁾, gehož dobrota nehyne, gehož dobrotiwolř nebywaa zmenřřena, gehož vmienie neprzeřtawa, gehož mocz-

1) Odstavec tento, v rukopise v souvislosti psán, vyňat je opět z modlitby k sv. Martinu. 2) Orig. „Benigne, plus es clemens, quam possum cogitare, non minus hoc sentiam, quam praesumo sperare.“ 3) Slovo, neb celá věta vynechána. Předcházející souvětí je v orig. ku konci 4. odst., další však slova „poniewadź fy řvdcze“ atd. jsou až z odst. 13.

1) Orig. „Ad S. Paulum apostolum. Cum terrore iudicii extremi et peccatorum.“ Migne, CLVIII., 975 ss. 2) Ůřryvek z ř. odstavece modlitby.

noſt, czo chce, poſobij odkawadž budu moći oddechnuti³⁾), kterýž pro hrziechy mee nuczen bywam zuofati? Neb bu-
deſſ-li ſe hniewati⁴⁾) na hrzieſnřky, ale wſſak, dobrotiwy
boſe, dawals radu kagicřim. Naučřiž mie, pane, odkud bych
miel nadziei mieti, abych ſe mohl modliti. Tebeſ zagifté
chczi profiti, ale neumiem pro neumieloſt, aniſ mohu pro
twrdóſt mú a nedopuſťtie mi toho zuofalſtwie pro nepra-
woſt mú. Hledam niečze [108^a] ⁵⁾) | . . .] nedbagicziem. Owſſem,
biednij hrziechowé, tak plnite ſliby waſſe? ⁶⁾) Kdřiž przitahu-
gete, libee wieczi ſlibugete; kdřiž prodlewate, gmiením waſſim
horzkoſtij naplniugete; ⁷⁾) kdřiž wolate do dolu waſſeho, iako
ſnadne nawraczenie ſkrze boleſt pokaniee vkazugete; kdřiž
liſate, pomazugete, ale do ſmrti duſſe bodete, a kdřiž neoſtr-
kugete, wſſak padeneho przifijpate, zarzieczenego oflepugete,
oflepenego zahorzugete a tak biedneho waſſeho oklamaneho,
iateho, ſwazaneho čzinite zuofati, mlčzeti, leſzeti⁸⁾). To ſe
wſſeczko na mnie vczinili; tohoſ ſem wſſeho zkufil. Neſtogte,
iak geſt zlee bez nadziei wolati, bez nadziei profiti! Neb
ačz [108^b] koli⁹⁾) geſtie negſem wraczen do ſzalaarze trepenie,
wſſak ſem giſ zawrzien w gamie hrziechuo. Neb ačzkoli
negſem pohrziſen w pekle, giſť ſem wſſak iako mage po-
hrzben byti; hrziechy obwinut wſſelikee wieczi ſebe ofſkliwy
rozumiem a iakoſto nečzitedlny nelitugi¹⁰⁾) Mrtwa duſſe má, ¹¹⁾)
czoſ pomyſlie o ſobie? Odewſſud hrziechy biedna geſt. Bieda

³⁾ Orig. „unde potero respirare.“ ⁴⁾ Orig. „nam etsi irascaris.“

⁵⁾ Orig. „Quaero aliquid, quod me non excuset, et nihil est, quod me non accuset. Celá ſouvěť zde vpuſťěna. ⁶⁾ Vzato z odſtavce 4.

modlitby. ⁷⁾ Orig. „cum pertrahitis, poſſeſſum veſtrum amaritudine perfunditis.“ ⁸⁾ Orig. „Dum ſuadetis, ungitis; poſtquam perſuadetis,

uſque ad mortem animae pungitis. Dum vocatis in ſoveam veſtram, quaſi facilem reditum per poenitentiae doloremonſtratis; cum vero praecipitatis, praecipitatum obruitis, obrutum obcoecatis, obcoecatum obduratis, obdurato omnem exitum abturalis. Et ſic miſerum veſtrum deceptum, captivitatum, ligatum facitis deſperare, tacere et inſenſibilem velut perditum Dei et oblitum Dei jacere.“ ⁹⁾ Z 8. odſtavce modlitby. ¹⁰⁾ Překlad zkomolen. Orig. „Hoc erat vere, quia me omni rei exſecrabilem intelligebam et velut inſenſibilis non dolebam.“ ¹¹⁾ Z 12. odſtavce.

mnie, kterak przebieďneho mne nalezám! Duffe zawrřena, kamř se obratíš? Obrat se k swee nezpuosobnosti, nezpuosobu litugiczi. Buoh hleda neustupneho biednika; Buoh chce bez prešťanie a miluge kwiliczieho¹²⁾. Geřifš, mily pane, proč šy s nebe prziffel? ¹³⁾ czo šy na swietie čzinil? k čze-¹⁴⁾ [109^a] biednému twemu milofrdenstwie tweeho odeprzieti. Pane, pane, przihotow mi odpufftienie, fkutečznost day a k tobie wfšim řrdczem bieřeti puoyčř! Od zklamane diabelskeho mocznie obraň a ode wfšie neprawofšti newinnym včziň! Day mi w twem prořpiewati milowanij a w twém se wefeliti obraniowanij!

Weleb ¹⁵⁾ tie myřl má, milug tie řrdcze mee, oblithubg tie, gakoř gie naaleřie, duffe má; řluř tobie, iakoř powinno geřt, tielo mee, abych darem očziffštien gřa bořřkym, hoynú pomoczřj dobrodienřj twych pozdwiřen byl. W tom buď dokonán řiwot muoy, aby wiečznie zpiewala wfšeczka podřtata má. Pořehnany buoh na wieky; tak tak!

[XXVIII. Z modlitby sv. Anselma k sv. Ondřejš.] ¹⁾

[109^b] Studnicze neprzeřtawagiczřj milofřtiwořti²⁾ a wfšech wykupenie krzeřštianuo, hle, toř ředij v dwerzije tweeho řlitowaniee wolagiczi a řezbrzeczi neřřřiařtna duffe má³⁾. Nachyřř vcha řlitowanie a przipuřt wolanie meeho k tobie se vtikagiczieho. Nenalezat se, kořř by mne tobie przipomenul⁴⁾. Nenief, ktoby potrebnofřti mee nuzi przed tebú wyprawil. Protoř tehdy řama řitofřtiwořt twá o mnie przipomeň otczi przed tebú a tebe vflyřřřitedlnego včziň przimnie!⁵⁾ Budeli

¹²⁾ Překlad zkomolen. Orig. „Converte te ad importunitatem. Importunum dolentem quaerunt, pertinacem miserum volunt, incessantem lugentem amant.“ ¹³⁾ Vyňato z odst. 6. ¹⁴⁾ Doplniti jest: „k čzemu“, dle orig. „Ad quid te morti dedisti?“ Odkud vzata další řtař, nelze zjistiti. ¹⁵⁾ Tento odstavec v rukopise souvisle psaný viz téřř na řistu 31^b, řtr. 25., kdeřř se nalézá v modlitbě k P. Marii.

¹⁾ Orig. „Oratio LXVI. Ad S. Andream apostolum.“ Migne, CLVIII., 983 ss. ²⁾ Několik vět z počátku přeskočeno. ³⁾ Orig. „Ad pietatis tuae januam sedet et clamat mendicans anima mea.“ ⁴⁾ Orig. „Non est interventor, qui pro me tibi suggerat.“ ⁵⁾ Orig. „et te exorabilem reddat circa me.“

od tebe biedna a chaterna duffe má odvraczena, neberzeli od tebe milofrdenſtwie chleba, k komuž puogde? Kohož profiti bude? Kteržíž z milofiti božie y ze wfſſech gí cztnofitj [. .] 6) oblupiwfſſe, [110^a] ſmrtedlnými gi ſſipy hanebnoſtij ranili, nechawíſſe gie owíſſem vmrle 7). Zawrzefs ſnad ſtrzewa milofitiwoſti przede mnu, chleba milofrdenſtwie od tebe žadagicziemu a tak dluho giž tie ſnaſſegiczim? Čžili mnie ſamemu neuflyſſitedlny gfy? 8) Čžili že ſem prziliſs prowinił, aby mi milofrdenſtwie owíſſem odpierano bylo, zaſſlvžil ſem? Giſtie milofrdenſtwie a litoſtiwoſt nenie potrzebna, kdež nenie bieda. A čžim wietčzij nutij potrzebnoſt, tiemſſchopnieiſſiee milofrdenſtwie 9) Nedáť pokoge, dobrotiwy pane, nezbrednoſt maa? 10) Ale czož čžiniti budu? Neb nebuduli wolati, ſmrt mi geſt. Naučziž tehdy, milofitiwy pane, naučz frdcze mé, czo by ſe modliti a kterak s iakým pro- [110^b] ſpiechem mielo tebe profiti. Wzhledni ſlitowanie popatrzenim 11) na duffi hrzieſſnu, kteraž obratiti a nawratiti ſe žáda k tobie, ſwemu ſtworziteli. Giž dawno wola praczugiczi a ſnaſſie tie. Kdež tehdy geſt litoſtiwoſt, kde dobrotiwoſt, kde ſlitowanie twee, abych nezuofal? Owíſſem buď przitomno, poday ruky proficziemu, pozdwiłni, zdrž a chowag! Gežíſſi dobrotiwy 12), przipuſt pobludilw owezi, kteraž ſe nawratiti žadaa a plače, aby hodna byla przipuſtienie. Odžienefſſiž wgiti chtiegiczi, kteryžs hledanú na ramena wloženv zaſe przineł? 13) Včžniſ ſlitowanie pomocz, kdež takowú widijſs potrzebnoſt. Hle, toſ przed tebw ležíj raniena, rozſapana duffe má 14) Naleyž olege ſlitowanie, [111^a] aby wíſſla nebezpečenſtwie ſmrti a wiečznego zatraczenie.

6) Orig. „Quin etiam incidit in latrones, qui amore Dei spoliarunt.“ 7) Orig. „relinquentes eam non dico semivivam sed pene omnino extinctam.“ 8) Orig. „tandiu iam te sustentem? An mihi soli impius eris?“ 9) Orig. „tanto praedicabilior est misericordia.“ 10) Orig. „Inquietaris importunitate mea?“ 11) Orig. „respice miserationis respectu.“ 12) Orig. „Pastor ecclesiae.“ 13) Orig. „Excludes introire volentem, quam redire nolentem revocares et humeris impositam deportares?“ Více dalſſich včt vypuſtěno. 14) Orig. „male laniata anima mea.“

Pane Gezukryfte ^{1b)}, ťwietlo angelfkee, ťiwote blaho-
flawenych, potieffenie bieednych, nachyl vťťij tweeťo ťlito-
wanie a odpuťt prowinienee mee neprawoťti, rozpal miťoťtij
twú rozmarzeneho a včziň wruczieho! Wolam, narziekám
wnitřnij ťadoťtij przed obličzegem twym, pane. Wiziž mne
wziwagiczieho, wiz mne ťlituge ťe; wiz, iakož znaťs potr-
zebnoťt mú; wiz, abych znal ťlitowanie twee. Sneťiž, prawim,
mne, neb potrebnnoťt ma nutij mie. Gežifťi miťoťtiwy, Gežifťi,
ťilo duťťe mee, wyťokoťti ťlitowanie poniženie meeho, od-
počzinutie praczij mych, popatřz a obraň mne; [111^b] roz-
taahni krzidla twá, abych vtekl pod nie. Ty, miťoťtiwy pane,
ťlawo má, vzdraw mne! Pane, otewřzi vťťi twee k proťbam
mym! Otewřzina mi buď tlučzicziem u miťoťřdenťtwie tweho
brana! Nauč mne, proťim, kterak bych přiťťel k tobie.
Nauč mne, Stworziteli ťiwota meho, oťřziehay krzechkoťti
mee a nauč a poťilň mne, očziťťt tieťo mee a včziň z nieho
chram tobie hodny. Czožkoli pachala mladnoťt maa zchopná,
ťhladť miťoťtiwoťtij twv wzacztnú! Gežifťi miťoťtiwy, gežifťi
dobry, nadiege má naťťladčizij, mne miťoťtiwie očziťťt, cztnoťtmi
ťwatymi okras, aby nebylo ode [112^a] mne ťlitowanie tweho
daleko ťmilowanie. A!e rychlú, proťim, liťoťtiwoťtij ťpomoz,
abych ťadnymi od tebe neprawoťtmi odlučen negťa, tebe
pana boha meho wđđyczky mohl ťe přiđřžeti, Špaťiteli
ťwietu.

[XXIX. Modlitba ranni] ¹⁾

Pane Gezukryfte, buď mi ťpomocznik a potieťťitel w
tento den y we wťťech dnech ťiwota mého! Popatřz ke wťťem
čzinuom mým, k ťlowuom y k myťťlením mym, abych czely
den tento ťtrawil w twé ťwatee wuoli. Račziž, pane, dne
tohoto bez hrziechu mne oťřziehati y ode wťťeho zleho a
od nebezpečenťtwie obraniowati. A day, abych hoden byl
myťťiti y čziniti w do [112^b] břych ťkutečziech a čzinich,

^{1b)} Odstavec tento v lat. orig. nenalezen. V rukopise souvisí se
statí předešlou.

¹⁾ Nadpis doplněn dle obsahu. Puvod nenalezen. Obsahuje po-
nejvíce výroky z Písma sv.

(czož bych) czožby tobie bylo wzacznee, a abych se w zem-
fkych wieczech a marnych nekochal a w chwalach lidfkych,
ale aby w tobie bylo chwaleniee mee a kochanie wždyczky.
Ne mnie, pane, ne mnie, ale gmenu twemu day flawu! Bu-
diž mi, pane, we wfsech wieczech pomocník! Day mi, pane,
fkrze milofrdenftwie twee bazeñ twv, frdcze fkruffenie, myfli
poniženie, fwiedomie čziftotu, abych zemij pohrdal, na nebe
patrzil, hrziechuo nenawidiel, fprawedlnoft milowal. Odeymi
ode mne, pane, pečzliwoft fwietfku, obžernofti chtičz, žadoft
peniez, ffelmu zawifti, zamutek fwietu, myfli lenoft, [113^a]
marnee wefelee a pychu! Sf tiepuy we mnie, pane, cztnofti
dobree, zdrželiwoft tiela a čziftotu myfli, pokoru prawú,
laafku dokonalú. Oftrzihayž, pane, vft mych, aby nemluwil,
marnoftij, abych neklewetal o fwietfkych wieczech, abych
neutrhal nepržitomnym, ani zlorzečil pržitomnym, ale zpíet
dobrorzečil tebe, pane, we wfelikem čzafu, a wždyczky
chwała twá buď w vftech mych! Oftrziehag vffij mych, aby
neflyffely vtrhanie nebo lži ani flowa prazdneho, ale ať gfv
odewrzieny každý den k flyffenij flowa tweho. Bože muoy,
oftrziehay noh mych, aby neobchazely domuow prazdnie, ale
aby ftály na mod[113^b] litbie. Oftrziehay ruku mych, aby
nebyly ztahowany k branij daruo, ale radiegie aby pozdwi-
howany byly s profbami čzifte a newinné, abych mohl
rzeczi: pozdwihowanie ruku mych obiet wečžernij! Zprawug
przed obličzegem twym czefty mee, pane, abych zaflvžil
dny y noczmi tebe na myfli wždyczky mieti.

[XXX. Sv. Anselma.] O pannie Marij modlitba. ¹⁾

Z wlaſſtnieho zaflučenie Matko a panno fwata, Marya ²⁾,
proſím tebe, naimilofrdnieffij, fkrze ktervž fwiet fpafen geft,
orodug za wfeczky neprawofti mrzuteho ³⁾, aby giž aſpoň
da [114^a] ti račil neſſtiaſtnee duſſi mee čziftotu frdcze, ža-

¹⁾ Orig. „Oratio XLIX. Ad eandem Dei Matrem.“ M i g n e, CLVIII.,
pag. 946 ss. V překladu mnoho vět vynecháno neb zkráceno. Modlitba
tato jest táž, která se v rukopise nalézá na list. 69^b—73^a a v této edici
na str. 52—54. Překlad jest však místy jiný, zkrácený. ²⁾ Orig.

„Singularis meriti, sola sine exemplo, mater et virgo Maria.“

³⁾ Orig. „Pro me miserrimo et cunctis iniquitatibus foedato.

doft čizftoty, zdrzenie newinnosti⁴). Nebť sem ia nešťiaľny a wľľeho ľwateeho ťiwota miloť sem potratil. Ale proť ia hanebnosti mee przedkladage wľľim nepoľľkwrnienym ľe hrozím, paniť, a zle zprznieny przed tebuť ľe ľtydím⁵) a komuťpak vmierage obietowati budu rany mee? K komuť puogdu, geťľiťe ľe mi zawrťe gedinee to odpoťčiwadľko miloťtiwoťti wieťcznee? Protoť uľľyľiť, paniť, vľľyľs miloťtiwie a ľlyľs owczy ztracenuť z ľofu diedicztwie tweho⁶), po dľuhem blůzení, po vkrutnych hanebnostech y mnohych biedach wraczugicťiť ľe k prľuom potieľffenie tweho. Zpomenuľť [114^b] sem, paniť, a w zapomenutíť mila geťť⁷), proť ľy ku poľľnieníť biedneho gedinkee dobrotinťtwie twee gednomu ľľuťebníkũ twemu na ľmrťedľnee poťteli ľeťicťiemũ zgewila pamieti hodné gméno twee. Neb vľkazawľľi gemu, kdyť byl w vľkoťtech, a pľagicťiť ľe ho, znal-li by tebe, kdyť on, paniť, ťe nezná, odpowiediľ, tys gemu dobrotiwoťtiť twu prľiwietiwie, paniť, powiediľa: Ja sem miloťrdenťtwie matka. Przed kterůť ia biedny, przed kťervť opuľľťieny ľmielegie kwilím plaťe zľych wieťciť biednoťti a ľwiecele meho neťľi przed tebv prawů a nepochybnů miloťrdenťtwie matků⁸). Matko ľwata miloťrdenťtwie, oťe [115^a] wrzi prľibytek ľľitowanie a prľigmi mrtwee w hrziľľich! Hľe, paniť, ľinowee marnotratníť ze mľhy neťčizftoty a ľmradu wzdychagíť⁹) k materzi a wzie- wagiť matku miloťrdenťtwie, pamatugicťe na to, kolikraat ľy ľnaffela ge¹⁰). Poznag, blahoľlawena, ľyny twee, [kťeré] gedinky ľyn twuog mily neťťydieľ gmenowati bratrzími ľwymy. A poniewadť pro toho newinneho vľrziťowaneho proniľ ľuľľi twu meťz, kťerakť tehdy nad mrtwymy w hrziľľich ľyny twymy ľebe zdrťeti; kťerakť, prawím, od materzinych

⁴) Orig. „tenorem castitatis.“ ⁵) Orig. „Sed quid ago, obscenitates meae referens auribus illibatis? Horresco, Domina, horresco.“

⁶) Orig. „exaudi civem perditum de sorte haereditatis tuae.“ Viz str. 52, kdeť pľeloťeno „nielľťienína“. ⁷) Orig. „Memini et meminisse delectabile est.“

⁸) Orig. má plural: „apud quem ergo miseri desolati rectius ingemiscimus“

⁹) Orig. má singular: „filius prodigus, nudus et attritus pedibus de nebula immunditiae et fetoris suspirat“

¹⁰) Orig. „quoties eum foveris.“

plačzuo a flzīj, panij, budešs moczi przeštati? ¹¹⁾ Powštaniž, miloftiwa, powštañ, litoftiwa, wegdi do swatyně vflyffenie a roz [115^b] tahni rucze nepoffkwrniené przed zlatym obrazem tiem lidfkeho fmirzenie, Nebť dluho, dluho nebude moczi fnaffeti tie ¹²⁾, za biednee proficzie, gehož fy ty przečzafto potieffowala, matko, nemluwniatkem kwiliczim ¹³⁾. Gedinka ¹⁴⁾ matko fwrchowana a wiečna panno fwata Maria, na konczy modlitby při fkončzenij mem nešmyflneho a nehodneho proffeniee tohto za gedno profim, za to gediné žadam we gmeno mileho a naiutieffenieiffieho Sina tveeho a milowanie tweho, day mi biednemu pilnú a vřtawičnú pamiet naiřwietieiffieho gmena tweho. Buď pokrm ¹⁵⁾ naichutnieiffij, naiřladřři duřři mé! Buď při mnie w nebezpečenřtwich [116^a], buď w vřkořtech, buď na počřátku weřelee meho. Neb geřtliže to darem bořim a twym zařlvřim obdrřeti, nikoli giftie nikdy řtrachowati ře z gruntu zahynuti nebudu ¹⁶⁾. Nebť při mnie bude wřďyczky miľořt twaa, buď řlitowanie a obranienie twé ¹⁷⁾. A geřtliže w pekle polřiřžen budu, mne tam pohledařs a odtud mne wytahneřs a ¹⁸⁾ nawratieřs řinu twemu, kteryž nas wykupil a obmyř křwij řwv, Gezuskřyřtus, paan naařs. amen.

[XXXI. Tři kratři modlitby k Panně Marii.] ¹⁾

O blahořlawena Panno, miey řlitoř nad trapeňymi, miey miľořtiwu wuoli nad nebeřkymi pvtňiky, a poniewař na obweřelugiczieho tebe wřďyczky patrziřs, kwij [116^b] lenie takee nařfe k Bohu řama doneř! Neb my w teto zemi geřřtie

¹¹⁾ Orig. „quomodo super mortuis in peccato pupillis tuis te continere, quomodo unquam maternis fletibus et lacrymis, o domina, poteris temperare?“ ¹²⁾ Orig. „intra sacrarium exauditionis et expande manus immaculatas ante altare illud aureum humanae reconciliationis.“ Nec diu poterit te sustinere.“ ¹³⁾ Orig. „quem consulata es infantem vagientem.“ ¹⁴⁾ Orig. „singularis.“ ¹⁵⁾ Orig. „Sit cibus“ ¹⁶⁾ Orig. „Si enim hoc Dei dono et tuo mereor obtinere, nullatenus certe, nunquam funditus vereor interire.“ ¹⁷⁾ Orig. „aderit miseratio et protectio tua.“ ¹⁸⁾ Orig. „eo me requires et inde me extrahes.“

¹⁾ Nadpis doplněn dle obsahu; původ nenalezen.

ffwihani smy a w żalarzi drżani, ale ty w nebeskem kralowstwij powysshena gfy nade wfeczky panenske kuory. Ty Beranka, kamžbykoli fšel, nasledugefs. Ty panenskee kuory jkrze bilee lilieum a ruože stkwuczij k studniczi wieczneho žiwota, aby pili, zuowefs. Ty w tiech blahoflawenych kralowstwach a naifstiaftnieiffich dofhla fy prwniego rzadu duoftoynofci. Takowe tehdy fstiaftnofci drzeczi, obratiž se k naiffich biednofcij fpaŋenij a pohleď na naiffi potrzebnoft, fpozmoziž biedne nemoczi. Skrze gednorozeneho Syna tweho Gezukryfta, Boha [117^a] naffeho a pána naiwffemohúcie milofciwofti.

Naimiloftiwieiffij z panen panno Marya, buď nad nami milofciwoft twa a nad trapenymi a kwiliczimi od wlafti pútniky sftup przewysshena litoftiwoft twá. A když se nad hwiezdnotee powysshenu nebe znafs, profbami naffeho poniženie nezhrday, ale od nebezpečenftwij wflech wyfwobod nas wždycky, Panno Marya!

Przigmiz, naidobrotiwieiffij, lkanie wiezniuo, krziky putnikuo, wzdychanie mladenczuo, profby panen, kwilenie wdow, narzikanie pokuffowanych a modlit [117^b] by wflech twee pomoczi žadagiczych, kteráž fy wffemu fwietu fwietlo prawee wylila, pána naffeho, Gezukryfta. Panno fwatá, Panno flawna, matko kryftowa, fpolu y newiefto, neračziž odpierati pomoczi przinefti duffem, kterež widifs milofcij ženicha nebeskeho plapolati a gehu fwatby žižniwym frdczem žadati. O kralowno, naimileiffij z panen, smilug se nade wffemi, tebe prawym frdczem welebiczymi, a obdrž wffem miloft a odpufftie nie hrzichuo, gimž fy poroditi zaflvžila tu studniczi milofrdenftwie, w niž se obmywagij wfeczky poftkworny hrzichuo, O ženo nad ženy wfeczky požehnaná, kterážs [118^a] muže owffem nepoznala a Paana fy w twem žiwocie nofti hodna byla! Powftaniž, o przeblahoflawena panno, aby milofrdnie naložila s nami. Powftaniž a obchyt fšlepiege fpafitelevčziň profbu za nas, kterež widifs przed očizma fpafitele. Buď takee za nás orodownicze giftá w nebi, aby fhladila, čehožs smy se koli dopuřtili na zemi. Blahoflawena božie

rodičsko, když nas při tve službie byti widiš, pilniegie nam pomoci polpieš v naidobrotiwieiffieho Sina tweho, paana wykupitele, a nade wfsemi take tak žiwymi iako mrtwymi flitug se twú swatú přizmluwv, gimž sy zaflvžila tú litoftiwostij studniczi wy [118^b] dati. Protož tehdy przigmi, miloftiwa Panij, naffie krzehkofti flůžby a gedinemu Sinu twému za nas obietug miloftiwee pomoci! Spomoziž, panij, wiernym wfsem vprofeczi nam tam nekonečnie trwagiczie żywota wieczneho radofti. Pomoz nám, przemiloftiwa panno, abychom fkrze tie zaflvžili obdržeti kraloftwie nebeskee. A. M. E. N.

[XXXII. Sv. Augustina]. Ku pannie M. modlitba. ¹⁾

Tobie, naimiloftiwieiffij z panen panno, tobie, prawím, na oltarzi frdce meho obietuge se modlitba, abych z wnitřnofti wnitřnieho člowieka meho k tobie dychal a [119^a] wolanie mee k tobie wftupowalo. Protož tehdy sftupiž, panij, przewyffené milofrdenftwie twee klečicizj biednofti mee a gi pro polehčenie pozdwihni, zwyklym opietowaním čaťtiegie nachylenú. Oblehčizž tehdy fladkoft twá naichutnieiffij přehorzkee potrebnosti mee, vzkoft gehož prziliffnym czentnerzem wolowa tiežffie brzemenom neprawofti fužuge, kterak tiežkych ran činienijm neprzetel trapij, gefto fwrchniemu panu memu neflvžim. Když duffi mé, až poniženieiffij tielo neflvžij, neb neftiaftnú fwym hadrunkem fama sobie geft, když tielo žádá proti duchu a duch proti tielu. Ale kde se, o naifwietieiffie panij, od twá [119^b] rzi tee bvrzky (se) fkrygi? Nadiegi zagifte mi weliku otwiera tweho gmena zgewenie, kterež k ftoliczi powyffenosti twé prořby hrzichuo přiwo-dije. Neb gmenem naivtieffenieiffim vykladem Marya hwiezda morzfka floweš. Ale twa duoftognoft twym vykladem duo-ftoynost toho gmena vyklada. Nam zagifte, plawagiczim přes to morze welikee a ffirokee mezi rozličnými a promieniteldnee fmrtedlnosti wlnobitími, newiefta milofrdenftwie, kražffij nad hwiezdy se fwitij, aby nas fkrze tie naprawenee

¹⁾ V seznamu na listu 131^b uvedena jako modlitba sv. Augustina.

fftiaftnosti przywedli do wlaſti. Duofanliwie gmeno twee gmenugi, ktereeż geſt vſtuom med, vchu hudenie, ſrdczy zpiewanie. [120^a] Duofanliwie gmeno twee gmenugi, ktereeż proſby pozdwihuge, nadziegi naprawuge zuofalú. Ty, panij, ſkryſſe ſy drahych maſtij, z niżej ran naſſich lekarſtwie wyplynulo, ſkrze niżej obecnnee ſtworzenie wſſech geſt zpuofobeno. Ty gedina ſy, ktereruż buoh prziffel k lidem, ktervż ſe człowiek wratil k bohu; ktervż prziffel hrziſſnik k miłoſti, nebrż ktervż odpufftienie przifflo k hrziſſnikuom. K miłoſti hledani ſmy miłoſti, nehledagícze, ſkrze Gezukryſta, ſina tweho, pana naſſeho. Neb ani bychom vmieli hledati hledatele. Ale kterakż hledati budem gehu, ktereehoż bożſtwie proto nemahalo w nas, aby nemocz naſſi w ſwém bożſtwij v [120^b] twrdil. Vflyſ, Panij, żadoſti mee wolanie a v tehoż Sina tweho paad meho prowinie wymluw, kteryż przed ożzima twymi mee prowinienie wymluwám. Neb kterehoż ſy poroditi mohla, zdaliż tie bude moczi neuſlyſſeti? Aniż bude v Sina daremnee materze zaſtawenie, kteryż tie chtiel mieti materzij, abychom ho mohli mieti wykupitelem. Protoż ſkrze tebe, paní, ſkrze tebe dí, ſmirzeni budemy s ſinem twym, ſkrze kterúž ſmirzil nas s otcem, a przed ním ſe za hrziſſniky przimluwag, kteryż ſkrze tie przy hrziſſnikuo wedl. Neb abych k tobie, miłoſti plna, mluwil. y miłoſtij ſy powinna, o nainiłoſtiwieiffij, hrziſſnym y liłoſtiwoſtij, giż za-giftée [121^a] naprawenie takowee wyfokoſti byla přičzinú. Neb nam tobie a tebe nam diwna potrzebnofť ſmirzuga, aby totiż pro nas miela to byti, czo ſy, my pak ſkrze tie byli, czo ſmy. Nebo kdyby żadnee nepofflo przeſtupenie, neprziſflo by naſſe wykupenie. A nebylo-li by potrzebie nas wykupiti, nebylo by potrzebie tobie poraditi wykupitele. Neb pročiż by lekarze niewieducziego o hrziechu pro hrziſſniky porodila, kdyż by nebylo toho, ktoż by hrzeſſil? Pročeż by byla matku ſpaſitele, kdyżby żadnee potrebnofť nebylo ſpaſenie? Protoż ſkrze tie, panij, ſkrze tie, prawím, nebeſkeho lekarze lekarſtwie przifflee na nas przifflo. A kdyby nenalezl [121^b] na człowieku, czo by vzdrowil, ten lekarz materze mezi lidmi mieti by nedbal. Přičzina tehdy potrebnofť naſſi

przičzina geſt powyſſenie tweeſho. Protož tehdy aby k flawie prziffel hrziſſník neſlawny, až do tee flawy ty flawna ſy weſſla, aby nad ſwrchowaneho krale niez ne-miela wyſſieho na wyſoſti, kteraž angelfku przefahſſi duoſtoynoſt, až k ſwrchowaneho krale powyſſena ſy mieeſtu. Neb kdež geſt položił tyž kral, ſyn twuog, czož z tebe przigal, tu i tebe kralownu, z kterež przigal, [položił.] Neb aniž geſt fluffnee, aby ty ginde byla, než kde geſt to, czož od tebe narozeno geſt. To ty, panij, maſs od hrzieſſńkuo, ale mno [122^a] hoſ od tebe nabudu hrzieſſńij. Neb my ſkrze tebe biednij diediczſky nabywamy miłoſrdenſwie, newdiečznij mi-loſt, odpufftienie hrzieſſńij, wyſokych wieczij nainižſſij, ne-beſkych zemſſtij, Boha lidee, ſmrtelnij żywot, wlaſt pwtniczi. Czožkoli ſkrze tebe mamy, negſmy doſtatečznij ſe nadiwiti, geſt wymluwiti neſnadnee. Nuže tehdy, o zwlaſſtnij wſſech nadziee, o ſladkee ran naſſich lekarſtwie, mee takee vlečz rány, kteryž po obmytie ſpaſitedlneho kúpele tolik ſem ſe dopuſtil, tolik hanebnoſtij ſpachal. Očziſtiž, panij, ſrdce mee ode wſſie zbytečzné nečziſtoty; wnitrzniee vdy day kwetnúti čziſtotu. Necht okuſim, naiſwietieiſſij panij, okuſim [122^b], prawim, iak vtieſſené geſt hanebnoſtem neſlužiti, gichž ſem na ſobie ſamém zkuſil, iak by horzka byla toliko koſtrowana hanebnoſt nebo chitieti hanebnoſti zkuſiti. Przigmiz, naimiłoſti-wieiſſij, proſbu mú a za proſicieho proſ przed ſtoliczij ſyna tweho, proſby obieti za hrziech żadnee nemá mieti przeltu-penie, poniewadž by ſin twuog obietij ſe wydal za hrziech.

[XXXIII. Modlitba sv. krifoftoma przed przigimanijm Tiela a krwe kryſtowy ¹⁾.

Prwee nežby ſwatieſwatú ſwatoſt przigimal vſty obžiwugiczieho pokrmu a obžiwugiczieho napoge, ſwaty Jan Zlatovſty takto ſe modlewal, gehož żywot ſwaty byl ²⁾. [123^a]

¹⁾ Nadpis přijat ze seznamu na konci. ²⁾ V rkps. písmem červeným.

Pane, negfem hoden ani zpuofoben, aby pod ťtrzechu duffe mee wffel, neb wffeczka zpuťftiena gť a padla geť, aniž maťs v mne, kdeby hlauu ťklonil. Ale iakož ťy z wyfoťti ponižil ťe pro nas ťe ťameeho, prziťtupiž takee nynie k nizekoti mee! Ale iakožs chtiel w peľeťťi a w geľeľch ťkloniti ťe, račziž také w geľe nerozumnee duffe mee a do meho, ačz zprznieneho tiela wgíti. A iakož ťy neračzil zhrdati wgíti a wečzerzeti w domu Sťimona malomoczneeho, dobrotiwy pane, neračziž zhrdati wgíti w duom duffe mee zprznienee, kteryžs przigal mnie podobnú niewieťtku, prziťtupugićzi a dotykgi [123^b] czľj ťe tebe. Dluho čzekagićzim takee buť mi nehodnemu prziťtupugicziem u przigimagicziem žiwotnee toto a nenakaženee ťpogenie naiťwietieilľiho tiela a krwe. A iakož ťy neoffkliwil ťobie vťt gegi ťmrduťtych a mrzuťtych, libagicźich tebe, aniž hanebnee a nečziťtee rty nakaženych vťt mych ťobie offkliwieg a hrziľťneho iaziku meeho, ale buť mi oheň naiťwietieilľiho tiela twého a krwe twee oblehčzenie mnohych mych prowinienij a k odpowiedienij wiľeli-keeho diabelľkeho puoľobenie a k promienienij zlee a przewraczenie nawykľoťti. Neb ne iakožto pochybugicźij prziťtupugi k tobie, Kryťte, a[le] douľagicźij o twee [124^a] newymľuwné dobrotiwoťti a miľoťtiwoťti a abych dale negľa wzďalen od ťwateho przigimanie tweho pochyčzeny od newiditellneho wľka byl. Protož proľim tebe, kteryž ťy ťam, ťwaty pane, očziť myľľ, ťrdcze, ledwie a ťtrzewa ma y wiľeczko obnow a wkorzeň bazeň twu w vdech mych a poťwieczenie neoddielnee! Budiž mi pomocnik a przigimacz! Račz mne na prawiczi twee poťtawiti modľitbami a przimľuwami y orodowaniami naiľlahoťlawenieilľie panny a matky twee y wiľeľch, kte ziž ťe od wieku tobie libili.

[XXXIV. Jiná modlitba před sv. přijímáním.] ¹⁾

Pane Gezukryťte, bože naľť, kteryž ťam maľť hrziechy odpuťtiti mocz iakožto [124^b] Buoh miľoťtiwy y dobry, odpuťtiž mi wffeczka prowinienie ma, kteraž ťem ťwiedomím

¹⁾ Nadpis doplněn dle obsahu. Pochází-li též od sv. Jana Zl., nelze zjistiti.

mym neb w newiedomím pachal, a hodnym mne věziň bez zatraczenie przigimati božfkee a flawnee a nepoffkwrnienee tainofiti twee, ne k brzemu ani k mucze ani k rozmnoženij hrziechu, ale k očizftienij a k poſwiećenij a k záwdawku kralowftwie buduczieho a k ohraženij a ku pomoci a k zahnanij protiwnijka a k obmytij wſſech mych prownienij, neb ty ſy buoh milofrdenſtwie a milofitiwoſti a flitowanie. Tobie flawu wzdawamy ſpolu s otczem a duchem ſwatym, nynie y wždycky a na wieky wiekuo. Amen.

[125^a] [XXXV.] **Po przigimanij.**

Dieky čzinim tobie, dobrotiwy pane, že ſkrze mnohu dobrotiwofť twu dal ſy mi vězaftnym byti nepoffkwrnieneho twého tiela a drahee krwe a nemiels w ofſkliwoſti iakžto nakaženého, ani iako przigeliee poſwiečenje twého nehodného newiditelnú božfku moczſj twy mne ſy odehnal. Ale čhtiels mne hrzieffného neſmrťedlnym twym milofrdenſtwím nakrmiti, gehož milofť w nepokogné duſſi mee zachowag a rozpal we mnie ſwietlo nezhaľitedlnee, ofwietie muoy wſſeczken rozum, wſſeczken ſmyſľ, bez vrazu mne oftrziehage, aby ch welebie a dieky wzdawage tobie podle twee wuole [125^b] po wſſeczky dni žiwota meho a przimluwami nepoffkwrniene panije naſſie, matky twee y wſſech ſwatych, kterziž ſe tobie od wieku libili*), neporuſſeneho tiela a drahe krwe duchownie hodny vězinien gľa, vězaften byl. Dieky čzinim, chwalím a oflawugi, klaním ſe welebie, pane, ſpaſenie twé bez přeſťanie nynie y na wieky wiekuo. A. M. E. N.

[XXXVI.] **Modlitba Swateeho Anzhelma s diekowanijm.¹⁾**

Pane Gezukryſte, wykupenie naſſe²⁾, milofrdenſtwie me, ſpaſenie me, tebe chwalim, tobie dieky čzinim a ačzkoli welmi nerownee twym dobrodiním³⁾ ačž přiziliſ chaterne

*) Dle tohoto řčení, které se i v modlitbě XXXIII. ku konci naskytá, lze souditi, že pochází modlitba tato též od sv. Jana Zl.

¹⁾ V lat. orig. „Oratio XX. Ad Christum. Ad accendendum in se amorem Dei et Christi desiderium.“ Migne, CLVIII, 902 ss. ²⁾ Orig. „mea“. ³⁾ Vynecháno: „quamvis multum expertes dignae devotionis.“

[126^a] a wyschlee od žadanee tučnosti naifladčzieho tweeho chtiečze ⁴). Takowé kterakžkoli chwaly, kterakežkoli flawy, ne iakež znam, žebych dlužen byl, ale iakž muože wystačziti tobie, wzdawag ⁵) duffe má! Nadiege ſrdcze meho, ſila duffe mee, pomoz nemoczi mee! Wypłniž twá naimocznieiffi dobrotiwofť, czož [ſe odwažuge] ⁶) na przewlažna neſtatecznoſť. Źiwot[e] muog, koneczech vmyſlu meho, [a] ačż geſťtie ſem nezaſłvžil tebe tak welmi, kterakž ſem powinien miłowati, [věta chybí]. Ofwiczienie mee, ty widiſz ſwiadomie mee ⁷), neb, pane, przed tebu geſť wſſelika żadoſť má a ty, (pane), dawaiſ, geſťliže czo dobrze chce duffe ma ⁸). Chwaly a dieky [mezera v rukopiſe] wzdawam tobie za [126^b] żadoſť, kteruž ſy mi wdechł. Chwaly a proſby obietugi, aby mi nebyło dobre twoce neužitecznee, kterež ſy mi ſam dobrowolnie dal. Dokonayž, czož ſy počzał; day, čzehožs mne nawſłtiwením dobrotiwie ⁹) nehodneho žádati včzinil. Obrať, przedobrotiwy, mu wlažnoſť w przewruczj twu miłoſť. K tomu, nailitoſťiwieilſj, minj ¹⁰) tato modlitba má; toť geſť přemyſflowanie dobrodinj twych, abych znamenal miłoſť twu na mnie ¹¹). Twa mne, pane, dobrota ſtworzila, twee miłoſrdenſtwie ſtworzeneho od rozeneho hrziechu ¹²) očziſťila, twa trpieliwoſť po takoweem očziſťtienij krztu w ginych hrziechuo hanebnoſťech vkáleneho ſnaſiela, [127^a] chowala, očzekawala. Očzekawaiſ ty, pane, meho naprawenie, očzekawa duffe ma k doſtatecznemu pokanj, k dobrze žiwu byti twee miłoſti wdechnutie ¹³). Tebeť žižním, tebe lačzním, k tobie zdycham, tebe žadam. A iako ſirotek, naidobrotiwieiffieho otcze zbaweny przitomnoſti, placze a kwilege vſtawičnie geho milee twarzi czelym ſrdczem żadage a ſe raduge: tak y ia, ne kterak ſem powinien, ale kterak mohu, pamatuge na vmučzenie twe, pamatuge na poličzky twee, pomnie na

⁴) Orig. „nimis macras a desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus.“ ⁵) Orig. „sicut potest conari persolvit anima mea.“

⁶) V rkp. mezera. Dle lat. orig. „conatur“ doplněno. ⁷) Rps. omylem twé. ⁸) Vynecháno několik vět. ⁹) Orig. „me benigne praeveniendo.“

¹⁰) Lépe snad: mírí (tendit). ¹¹) Orig. „ut accendas in me tui amorem.“

¹²) Orig. „ab originali peccato.“ ¹³) Několik dalších slov vynecháno.

ŝŝwihanie, pomnie na kržiž, pomnie na rany twé, pomnie, kteraks zamordowan pro mne, kteraks mazan, kteraks pochowan, spolu pamatuge z mrtwych wŝtanie twe a na [127^b] diwnee wŝtupenie. To nepochybnú wiewu držíŋ, wypowiedienie meho biednoŝtiŝ plačzi, nadziegi mam o ŝamem potieŝŝenij tweho prziŝŝtij, wrúcznie žádam na twuog obličzeg ŝlawneho patrzenie. Bieda mnie, že ŝem widieti nemohl pana angelŝkeeho, poniŝeneho k obczowanij lidŝkemu, aby lidij powyŝŝil k obczowanij angelŝkemu, kdyŝ buoh, vražený gŝa hrziechy, dobrowolnie vmrzel, aby ŝiw byl hrziŝŝnik. Neŝtoyte, kteryŝ ŝem ŝe tak diwné a tak nenadale miloŝti przitomen ŝa, zhroziti nebyl hoden. Pročiziŝ geŝt to, duŝŝe maa, kdyŝs przitomna byla, že tebe neprobodl mečz boleŝti naioŝtrzeiŝŝij, poniewadž by ŝneŝti nemohla ranienie kopím [128^a] boku tweho ŝpaŝitele? Neŝtraŝŝilaliŝby ŝe wyliti krwe tweho wykupitele, poniewadž by widieti nemohla probiŝenie hrzeby rukú a noh tweho ŝtworzitele? ¹⁴⁾ Pročiziŝ ŝpolu neŝeliŝs przečziŝtee panny, duoŝtoynee matky geho, przedobrotiwee pani twee? Panij ma naimiloŝrdnieiŝŝij, ktere ŝtudnicze díŋ že wyplywaly z naičziŝŝtič očiŝ twych ¹⁵⁾, kdyŝ ŝy widiela gedineho ŝina tweho newinnie przed tebú ŝwazowati, mrŝkati, mordowati, vkrziŝowati? Ktera kwilenie, wierzil bych, že wydawal naiŝtydliwieiŝŝij obličzeg twuoy, kdyŝ ŝy znamenala tehoŝ ŝina a boha y pana tweho na kržiŝi roztahowati a tielo z tiela tweho od nemiloŝtiwych vkrutnie triznowati? ¹⁶⁾ Jakymi zalknu [128^b] tími, nadziegi ŝe ¹⁷⁾, že przečziŝtee prŝy twé trapyŝy byly, kdyŝ ŝy ŝlyŝŝela: ŝeno, hle Syn twuoy! a k včzedlniku: Hle, matka twá; Kdyŝ ŝy wzala za ŝina včzedlnika a za miŝtra. ŝluŝebnika za pana? Abych ¹⁸⁾ s ŝŝtiaŝnym Jozeŝem pana meho s kržiŝe ŝloŝil, w hrobie poloŝil anebo aŝpoň prowadil, aby takowemu pohrzebu ne nedoŝtalo ŝe

¹⁴⁾ Orig. „Cur non transfixit cum ferre non posset cum videre nequirit violari cum horreres effundere Vynecháno: „Cur non es inebriata lacrymarum amaritudine, cum ille potaretur amaritudine fellis.“ ¹⁵⁾ Orig. „quos fontes dicam erupisse de tuis puditissimis oculis.“ ¹⁶⁾ Orig. „cum susciperes, eundem ab impiis crudeliter dissecari.“ ¹⁷⁾ Orig. „quibus singultibus aestimabo ¹⁸⁾ Orig. „utinam.“

przi ničemž mee fluzby! ¹⁹⁾ Abych s blahoflawenymi ženami ftkwúčím widiením angelſkym byl przeſtraffen a flyffel poſla božieho wzkrziſſenie, poſla meho potieſſenie, poſla tak očzekawaneho, poſla tak žadoſtneho, abych, diem, flyffel: Nechtiege ſe bati! Gežiſſe hledate nazareſkeho vkrzižowaneho? Wſtalt ġt, [129^a] nenie tuto. Naidobrotiwieiffij a naimileyffij, když nahradiſ mi ²⁰⁾, že ſem newidiel toho blahoflaweneho tweho tiela neporuſſenie; že ſem nepolibil mieeſt ran bodenie hrzebuo; že ſem neſkropil ſlzami radoſti ſſramuv, ſwiedkuo prawych, ſwiedkuo tiela diwneho, neſtuhleho? Když potielfiſ mne a zdržiſ mne od boleſti mee? ²¹⁾ Nebt nemuože pochopiti boleſt má, iak dluho zaſſel ſem ode pana meho ²²⁾. Bieda mnie, pane, bieda duſſi mé! Odſſel ſy, potieſſiteli žiwota meeho, aniž ſy mne požehnal. Bera ſe czeſtami twymi, požehnal ſy twych, aniž ſem przitomen byl. K pozdwiženym rukam ²³⁾ od oblaku wzat ſy do nebe, aniž ſem widiel, (když) angelee ſlibili, že ſe [129^b] maſ wratiti, aniž ſem flyſſal. Czož dím? czo včziním? Kdež ho hledati budu? Koho proſiti budu? Kto zwieſtuge milemu, že miłoſtij nedužim ²⁴⁾. Przeſtala radoſt ſrdcze meho. Obraczen geſt w kwilenie ſmiech muog. Zhynulo tielo mee y ſrdcze mee. Bože ſrdcze meho a ſtranko ma, bože, na wieky! ²⁵⁾ Nechtiela potieſſena byti duſſe ma gedinee tebú, ſladkoſti má! Neb czo geſt na nebi a od tebe czo ſem chtiel na zemi? Tebe chci, tebe žadam, tebe ſe nadziegi, tebe hledam. Tobieſ geſt rzeklo ſrdcze mee: Obličege tweho, pane, hledati budu; neodwraczug twarzi twee ode mne! Milowniče lidj naidobrotiwieiffij, tobieſ geſt opuſſtien chudy; ſirotku ty [130^a] budeſ pomocznik. Muog obrancze naibezpiečnieiffij, ſmilug ſe nad ſirotkem ofirzaly! Sirotek včzinien ſem; duſſe má iako

¹⁹⁾ Orig. „ut tanto funeri non deesset aliquid mei obsequii!“

²⁰⁾ Orig. „quando restaurabis mihi.“ ²¹⁾ Orig. „gaudii cicatrices, testes veri corporis. Admirabilis, inaeſtimabilis, incomparabilis, quando conſolaberis et compesces me a dolore meo.“ ²²⁾ Orig. „quamdiu peregrinus sum a Domino meo.“ ²³⁾ Orig. „elevatis manibus.“ ²⁴⁾ Orig. „quia amore languco.“ ²⁵⁾ Orig. „Deus cordis mei et pars mea. Deus, in aeternum.“

wdowa. Wzhledniž na flzy šroby a wdowštwie meého, kterež tobie obietugi, dokudž by se newratil. Nuže, giž alpoň, pane, vkažiž se mi a potiešŕen budu; vkažiž mi twarz twu a špaŕen budu. Věziň przitomnošŕt twu a dogdu žadošŕti mee²⁶⁾. Zgew flawu twu a bude dokonala radošŕt má. Žižnila gešŕt w tobie dušŕfe má, kterak rozlicznie tobie tielo mee²⁷⁾. Žižnila gŕt dušŕfe ma k Bohu, šŕtudniczi žiwee; když przigdu²⁸⁾ a vkaži se przed obličzegem boha meho? Když przigdeš, potiešŕiteli muog, gehož očzekawam? O, wzrziŕm-li kdy radošŕt mu, kterež žadam? O, buduli nafičzen, když se vkaže [130^b] flawa twa, kterež žižniŕm? O, buduli opogen od hoynošŕti domu tweho, po niemž wzdycham? Napogišŕliž mne z potoku rozkošŕŕij? Budŕtež mi w tom šŕlzi me chleb we dne y w noczi, dokudž by mi nebylo rčzeno: tošŕ hle, buoh! Ey, vŕflyšŕŕim: Dušŕfe, tošŕ hle, ženich twuoy!²⁹⁾ Pašŕiž mne mezi tiem lkanimi mymi, napageg plačzi mymi, nafičzug mne bolešŕtmi mymi! Przigdeš w tom šŕnad wykupitel muog, neb dobry gešŕt; aniž mešŕŕkati bude, neb miłošŕtiwy gešŕt. Gemuž flawa na wieky wiekuo. Amen.

[131^a] [XXXVII.] **Zprawa toho, czo se w tiechto knihaach zawieeraa.**

Naiprwee bohomyšŕlná przemyšŕflowanie a modlitby S^o.
Anshelma k zbuzenij baaznie božie.

Modlitba tehož šwateho za przately.

Modlitba tehož za neprzately.

Modlitba ku pannie Marygi.

Modlitba o temž.

Modlitba o temž.

Modlitba tehož k Sw. Janu Ewangelišŕtu.

Modlitba k Sv. Janu Krztiteli.

Modlitba k Sw. Petru apošŕŕtolu.

Modlitba k Sv. Šŕtiepanu arczimucedlniku.

²⁶⁾ Orig. „Exhibe praesentiam tuam et consecutus ero desiderium meum.“ ²⁷⁾ Orig. „quam multipliciter tibi caro mea.“ ²⁸⁾ Orig. „quando veniam.“ ²⁹⁾ Orig. „Ecce, Deus tuus; donec audiam: Anima, ecce, sponsus tuus.“

Modlitba k Sv. Marzimagdalenie.

Modlitba Mamulia, Rotomaiskeho Biskupa, ku pannie Marigi.

Modlitba gina opiet ku p. M.

[131^b] Modlitba k Sw. Kržiži.

Modlitby dwie przed B. vmučzeníjm.

Chwala Kržiže.

Modlitba za hrzíchý s nabožnú vážnoštíj.

Modlitba ku pannie Marigi.

Modlitba Sw. Auguftina ku p. Marigi.

Modlitba S^o. Krifoftoma przed przigimaníjm tiela a krwe Kryftowy.

Diekwzdawanie po przigimaníj.

Modlitba fw. Anfhelma s wzdawaniím diek.

1521.

Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis

in commissione bibliopolae

Rohlíček & Sievers, Pragae-I 190.

- I. Josephus Locatelli: Babylon Bohemiae ab anno 1780 usque ad annum 1790. Pretium 3 C.
- II. Hilaria Litoměřického Traktát o nejsvětějším přijímání lidu obecného pod jednou způsobou. Pretium 3 C.
- III. Zwei Legenden über das Leben des Laienbruders Friedrich von Regensburg. Pretium 1 C.
- IV. Privilegia semper fideli metropolitano capitulo Pragensi a Sancta Sede concessa. Pretium 1 C.
- V. Statuta metropolitanae ecclesiae Pragensis anno 1350 conscripta. Pretium 1 C.
- VI. Josephus Locatelli: Regimen Leopoldinum 1700—1792. Memorabilia 1792—1799. Pretium 2 C.
- VII. Wenc. Franc. Coelestinus a Blumenberg: Autobiographia. — Acta capitularia 1646—1674. Pretium 2 C.
- VIII. České modlitby a meditace z roku 1521. Pretium 3 C.

Praeterea sumptibus s. f. capituli Pragensis anno 1873 in lucem prodiiit:

Scriptum super Apocalypsim cum imaginibus.
Textus saeculi XIII., delineationes primi dimidii saeculi XIV.
Pg. XV. + 301 in 4°. Editio »facsimile« dicta, arte phototypica expressa. Opus hoc magni momenti accipi potest pretio deminuto 5 C apud bibliopolam Rohlíček & Sievers, Pragae-I 190.
